

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَوَّنِي تَكْلِيمًا وَجَعَلَ لِي لِسَانَ كَلِيمًا وَالصَّلَاةُ عَلَى أَبِي لُقَا سَمِ
 عَاتِي الشَّيْخَيْنِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَارْحَمَهُمُ الْعَالَمِينَ مُبَارَكًا وَبِرَّاجًا مُبِيرًا وَ
 السَّلَامُ عَلَى أَرْوَاحِ الدِّينِ وَأَوْيَاءِ اللَّهِ الْمُهْتَدِينَ هَامَا بِسَمِ
 مِكِي دِينَ دُعَا صِي مُحَمَّدٍ قَارِعَمٍ عَلَى كَلِمِي بِنِ مَلَفِ حَسَنٍ مُبَارَكٍ عَلَى صَاحِبِ عَفَى اللَّهِ عَنْهَا كِه
 چوں ایں اَوَّلُ تَخْلِيفِ رَا زِدِ وَشُعُورِ بَذَرِ وَذَكَوَرِ صَاحِبِ دِلَالِ وَاَوَلِیَا رِ اللّٰہِ رِغْبَتِ بَسَارِ سِت
 وَطَبِیْعِ اِیْنِ نِیَا زَمِنْدِ بَا سَمَاعِ حَالَاتِ بَزَرْگَا نِ خِیَلِ مَآئُوسِ وَ مَسْرُورِ مِے بَاشَدِ لِهَذَا وَرِیْنِ دَا
 سَعَادَتِ اِقْرَانِ کِه خَاتَمِ صَدِی سِی زِ دَعْمِ سِتِ بَرِے اِسْتَفَادِہ وَ اِسْتَفَاضَہ طَالِبَانِ حَقِیْقِی اِنْفَاقِ
 طَبِیْعِ اِیْنِ اِیْہَا قِ مَوْسُومِ مَکْتُوبَاتِ کَلِمِی کِه ہر وَرَقِشِ دَفْتَرِے اَز مَعْرِفَتِ کِرْدِ کَارِ سِتْ اَقَانِ
 بَرِے اِحْوَاسِ حَضَرَتِ اِیْشَا نِ مِیگو یَدِ۔ بَدَانِ کِه حَضَرَتِ شِیْخِ الْاِسْلَامِ وَ اِلْمَسْلِمِیْنِ اِتْمَحَلِ
 بَا خَلْقِ اللّٰہِ وَ اَلْمُتَّصِفِ بَا وَصَافِ اللّٰہِ فَا نِ فِی اللّٰہِ بَاقِی بِاللّٰہِ حَضَرَتِ شِیْخِ کَلِمِ اللّٰہِ صَاحِبِ
 شَاہِجَا ہَا تَابَادِی حَقِیْقِی قَدَّسَ بَرُّہُ الْعَزِیْزِ بِنِ حَضَرَتِ شِیْخِ ثَوْرِ اللّٰہِ مُہِنْدِیْسِ رَحْمَۃُ اللّٰہِ عَلَیْہِ
 وَ رَا وَاوَلِ عَمْرَ زَمَنُ بَدِ دَرْ سِیۃِ فِقْہِ وَ حَدِیثِ فَارِغِ شَدِہ بَتَلَا شِ مَرِ شَدِہ عَا زِمِ کَعْبَۃِ اللّٰہِ زَا دِ اللّٰہِ

شرفاً و تعظیماً شہداء حضرت شیخ الاسلام شیخ یحیی مدنی مہشتی قدس سرہ موافق الہام غیبی در کتب
خود آورده در سبغہ مدت نبعت حقانی و فیض سبحانی مشرف و ممتاز فرمودہ باز تقطیبت
شاہجہاں آباد سر فراز کردہ و ایس ہندوستان فرمودند حضرت ایشاں موافق ارشاد
مرشد خجستہ بنیاد شاہجہاں آباد را بقدم سینت لزوم خود بار دیگر شرف بخشیدہ در ہدایت
خلق اللہ و اعلاء کلمتہ اللہ تادم و اسپین کوشش بلوغ بکار بردند و اتقائے ظاہری و
باطنی سجدے رسانیدہ بودند

از تصانیف حضرت ایشاں بسیار کتبہا است اما اسما کتب مشہرہ خاص و عام
تبرکاً بحیثہ تحریرے آیند اول تفسیر کلیبی کہ مطبوع گردیدہ بزبان عرب برگزیدہ و پسندیدہ مجمع
بذائب است دوم عشرہ کاملہ سوم سوار السبیل چہارم کشکول پنجم مکتوبات کلیبی - و این
ہمہ کتب در علم تصوف حجت تام دارند ششم کتاب رد رد و افضل کہ در جواب اہل تشیع تصنیف
فرمودہ اند لائق مطالعہ است ہفتم نسخہ متبرکہ کہ مرقعہ کہ حضرت ایشاں در عملیات اور
و نوازل رقعہ رقعہ تحریر فرمودہ بسیار مجرب است

۱۰۶۰

حضرت ایشاں تبارخ بخت و چہارم شہر جمادی الثانی در سنہ یک ہزار و تمنت ہجرت
از عالم روحانی بعالَم جہانی رونق افروز شد چنانچہ تاریخ تولید شریف حضرت ایشاں
از لفظ معنی برے آید تا ہشتاد و یک سال در صدر ہجرات بودند چون مذکور طلب گجوش
حق نبوت حضرت ایشاں در دادند تبارخ بخت و چہارم شہر ربیع الاول سنہ یک ہزار و یک صد
و چہل و یک در جواب لبیک اجابت گفتہ عالم فانی را پذیرد و منودہ مسند آراسے ملک
جاودانی گردیدند - مادہ تاریخ از مصرعہ آخری این قطعہ برے آید قطعہ

کلیم اللہ عارف پاک بودہ	باقلیم بقا و قشش مژبہ
-------------------------	-----------------------

بیرسیدیم چو تارنج و صائش	خبر و گفنا - کہ ذات پاک بودہ
--------------------------	------------------------------

برخیز از اولاد حضرت ایشان میگوید کارکنان خدا و قدر هر دو پلہ ترازو اولاد ایشان مساوی الاذن و ہم پلہ بیا فرید یعنی پسران و دختران بعد از مساوی بودند از فرزندان سہ فرزند داشت اول صاحبزادہ ابوسعید جلال الدین حامد دوم صاحبزادہ محمد فضل اللہ سوم صاحبزادہ محمد احسان اللہ و از دختران سہ دختر اول حضرت بی بی رحیم دوم حضرت بی بی فخر النساء سوم حضرت بی بی زینب البیوۃ عرف بی بی مصری کہ حضرت ایشان ایشان بسیار نظر التفات می داشتند و تا حال فیضی کہ با ولاد این مقصومہ و عقیقہ روزگار است بد گیران دیدہ نمی شود عجب نیست کہ اقل جبال الارض طوڑ و انہ لا عظم عند اللہ قدراً و مزیلاً شاہد آنست :

برخیز از احوال سلسلہ حضرت ایشان میگوید کہ بطریق سلسلہ چشت اہل بہشت از حضرت سرور کائنات خلاصہ موجودات حضرت محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ و اصحابہ و سلم جمیع بواسطہ خواجگان حضرت ایشان رسید خرقة خلافت پو شانید آنحضرت رسالت پناہ صلی اللہ علیہ وسلم از دست مبارک خود امیر المؤمنین حضرت علی ابن ابیطالب کرم اللہ وجہہ را و حضرت ایشان بحضرت خواجہ حسن بصری رضی اللہ عنہ و حضرت ایشان بحضرت خواجہ عبد الواحد بن زید رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشان بحضرت خواجہ فضیل ابن عیاض رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشان بحضرت خواجہ ابراہیم بن ادہم رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشان بحضرت خواجہ حذیفہ المرعشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشان بحضرت خواجہ منشا و علو و نیوری رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشان بحضرت خواجہ ابواسحاق شامی جنتی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشان بحضرت خواجہ ابوالحسن ششتی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت

ایٹاں بحضرت خواجہ ابو محمد حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایٹاں بحضرت خواجہ ابوالناصر
 حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایٹاں بحضرت خواجہ مودود حبشی رحمۃ اللہ علیہ حضرت
 ایٹاں بحضرت خواجہ حاجی شریف زند رانی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایٹاں
 بحضرت خواجہ خواجگان خواجہ عثمان مارونی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایٹاں
 بحضرت شیخ الاسلام و المسلمین خواجہ خواجگان حضرت خواجہ معین الدین حسن سجری
 ثم الاجمیری حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایٹاں بحضرت خواجہ خواجگان خواجہ قطب الدین
 بختیار کاکی اوشی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایٹاں بحضرت شیخ الاسلام و المسلمین
 خواجہ فرید الدین گنج شکار جوہنی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایٹاں بحضرت شیخ الاسلام
 خواجہ سلطان المشائخ محبوب آہی حضرت خواجہ نظام الدین احمد بن محمد بدایونی چشتی
 رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایٹاں بحضرت شیخ الاسلام مخدوم نصیر الدین محمود جیراغ دہلوی
 اودھی فاروقی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایٹاں بحضرت خواجہ شیخ کمال الدین مکارا
 حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایٹاں بحضرت خواجہ شیخ سراج الدین حبشی رحمۃ اللہ علیہ
 و حضرت ایٹاں بحضرت خواجہ شیخ علم الدین حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایٹاں بحضرت
 خواجہ شیخ محمود عرف راجن حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایٹاں بحضرت خواجہ شیخ
 جمال الدین عرف جمن حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایٹاں بحضرت خواجہ شیخ حسن محمد
 حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایٹاں بحضرت مدینۃ المعرفۃ و الحقیقت و العرفان
 شیخ الاسلام و المسلمین حضرت خواجہ شیخ یحیی مدنی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایٹاں
 بحضرت شیخ المشائخ المتخلق باخلاق اللہ و المتصف باوصاف اللہ فاروقی فی اللہ
 باقی باللہ حضرت شیخ کلیم اللہ ہمان آبادی حبشی رحمۃ اللہ علیہ - وصی اللہ تقاسلے

علیٰ خیر خلق محمد وآلہ واصحابہ اجمعین :

مخفی نماند کہ حضرت ایشاں را اسوئے حضرت شیخ الاسلام حضرت نظام الدین اورنگ آبادی چشتی رحمۃ اللہ علیہ خلفا و کثیر اندام اسامی مشہرین تبرکات محیطہ تحریر سے آیند اول از اعظم خلفاء راشدین حضرت شیخ الاسلام مولانا شاہ نظام الدین اورنگ آبادی چشتی است قدس سرہ دوم حضرت شاہ محمد ہاشم کہ نسبت خوشی نیز بحضرت ایشاں سے داشتند سوم مولانا شاہ ضیاء الدین چہارم مولانا شاہ جمال الدین جلیوری پنجم مولانا شاہ جلال الدین ششم مولانا شاہ محمد علی ہفتم مولانا شاہ عبد اللطیف ہشتم مولانا حافظ محمد عبد اللہ رحمہم اللہ :

برخے از نسبت ظاہری و باطنی خود بحضرت ایشاں سے گوید۔ عاجز تر از اقدام و رویشاں کہ بنام کنندہ بخوانے چند است بہ چہار واسطہ از نسبت مادی بحضرت را بعبء عصر عقیقہ زمان بی بی زینت الحیوۃ عرف بی بی مصری رحمۃ اللہ علیہا سے پیوند و کسبہ خور و مور و عنایات و فیوضات حضرت ایشاں بودہ اند و بشش واسطہ از نسبت باطنی ارادت و اجازت بکفش برداری حضرت ایشاں میر سہ ہجنانہ خرقہ خلافت پوشانید از دست مبارک خود شیخ الاسلام و المسلمین حضرت شیخ کلیم اللہ جہاں آبادی چشتی قدس سرہ مر حضرت شیخ المشائخ خواجہ نظام الدین اورنگ آبادی چشتی رحمۃ اللہ علیہ را و حضرت ایشاں بحضرت محبت نبی مولانا محمد فخر الدین چشتی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت مولانا محمد عظیم چشتی رحمۃ اللہ علیہ حضرت ایشاں بحضرت سید السادات مولانا محمد حسین علی عرف مولوی حسنو محدث دہلوی چشتی القادری رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت سید السادات سید محمد شرف الدین

شہید چشتی قادری رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں مجتہد مرثیہ مولانا شیخ
 الاسلام والحقیقت والمعرفت حضرت سید السادات قاضی سید محمد زبیر چشتی قادری
 مَشَّعُ اللہُ الْغَارِفِینَ بِحُجْرِهِ وَوُجُودِهِ وَأَدَامَ اللہُ عَلَی الْغَالِبِینَ مُبِیُّ ضَمَانِهِ وَحَضْرَتِ ایشاں ایں
 عاجز را کہ پہنچ وجہ لیاقت ایں نعمتِ عظمیٰ نہ داشت منتشر و ممتاز سبحانت
 امید از صاحب دلائل و عارفان حقیقی آنکہ ایں عاجز را بجز اسے آنکہ ایں فیض حاصل
 عام کردہ ام بدعا سے خیر وصول الی اللہ عَزَّ وَتَعَالٰی و التَّوَكُّلُ عَلَی اللہِ یَدْعُو فَرَمُودہ باشند
 وَ السَّلَامُ تَمَّتِ الْكَلَامُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مکتوب الاول شیخ الاسلامی شاہ نظام الملک والدین سلمہ اللہ تعالیٰ از خادیم ذرویشان
 خاک را و ایشان کلیم سلام محبت اتمام مطالعہ نمایند امر فرمود کہ بستم شهر صفر ختم اللہ بخیر
 و انظر است مقرر میگردد کہ از ابتدائے آمدن شما در شکر بادشاہی کہ تا تاریخ حال ہفت
 ہشت ماہ گذشتہ باشد دو کتابت رسیدہ یکے در اول آمدن کہ ہنوز جائے مجلس
 مقرر نشدہ بود و بخانہ نصیب خان قراول رانقا و مجلس بود و یکے دیگر بدست اہم
 بہرست مہر شاہ یار بیگ و فقیر شاجدین کتابت ارسال داشتہ شاید رسیدہ باشد
 اما زبانی بعضی مردم شنیدہ شد کہ صوفیاں در حال وجد از لباس ریختہ و بطن توالاں
 مے اندازند و آں را بقوالاں عطا نغے کنند بلکہ باز بہل و اہب عطا یشود اندکے
 بظاہر بطور صوفیہ کہ بذل و صف لازم ماہیت ایشان است دور مے نماید باید کہ صوفی
 از خانہ کہ بدر مے آید بآں در نرود و اگر براسے غرض بلکہ جامعہ صوفی کہ دروچندین
 عبادت کردہ باشند مبطرے کہ ہمیشہ غہپتا تا ارتکاب وارد و در تراست و نار و باشند علاج
 دیگر باید اگر حق قوال است بمقتضای حدیث **مَنْ قَتَلَ قَتِيلًا فَلَهُ سَلْبَةٌ** کہ مراد از سلب

اینجا لباس و یراق اوست مستند فرقه ایست که لباس صوفی بقوال ہے و سب بہر لباس
 و کیف بر آمدن صوفی و باز درآمدن او بجاں جامہ طبع انصاف پسند این معنی نمیکند۔ آوگا
 باید کہ بقوال دہند **مَنْ قَتَلَ قَتِيلًا فَلَهُ سَكْبَةٌ** مؤید این است و اگر بقوال ندهند
 در میان خود پارہ بسازند و بطریق تبرک ہر ہر قطعہ اورا یاراں بگیرند و اگر پارہ نساژند
 درست بپارے بخشند و آنچه مرقوم شد بر ہمہ شواہد در کتب مرقوم یافتہ میشود **وَالْاَلَمَةُ**
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ آنچه شاد یاراں خود قرار خواهد داد و ستور خواهد شد۔ اما در خاطر
 فقیر چنین میرسد دیگر مرقوم بود کہ دل از ذکر جہر و خفیہ و مراقبہ ہمہ خواستہ است مجلس
 سرور ہم دل نمیشود و محبت کہ با وجود این ہمہ داعیہ محبت دل از این امور بر نیز وظاہر
 قبض خواهد بود و این صوفیہ را عیاشانہ علاج آنست کہ در ہمہ اوضاع بضد عمل باید کرد
 و بیکر معلوم باشد کہ ملا ابوالفیض مجلس عالی براسے یاراں کرد و روزے با یاراں بجانہ او
 رفتم انواع تکلیفات بجا آورده **جَزَاهُ اللَّهُ حَبِيبًا نَجِيًّا** تقدس نہ سنجیہ همچنان ملتوی است
 این سال دوم شروع شدہ و واجب باید داد و حل این کار از ملائے آید معلوم مدخل و
 مخرج او میان عبد اللطیف بنایت فدویت در جناب شاد دارند و مدتی چنین باید و صائبون
 درین ایام غم شکر کرده اند اگرچہ سفارش مہربانی حاجب نیست زیرا کہ پیر مہربان تر از
 مادر و پدر مریست اما نوشتہ ہے **أَيُّكُمْ دَرِيْءٌ بِرَبِّهِ** لطف عظیم در کار ایشان دارند والسلام
 مکتوب چہ دوم۔ شیخ الاسلامی شاہ نظام الدین والدین سلمہ۔ از درویش کلیم سلمہ
 مطالعہ نمایند لے برادر رقی در ہر مرتبہ مرحوبست درویش را مرتبہ غیر سد کہ در آں حال
 از جمیع وجوہ ترقی را محال نباشد شنیدہ باشند کہ بایزید قدس سرہ میگفتہ۔۔ **قَوْلُهُ مَا**
نَفَذَ الشَّرَابَ وَمَا دَوَيْتَ بِيْنَ اَهْمَالِ الطَّوَارِكِ وَ فِكْرِ مِرَاقَةِ اَمَثَلِ زَكَاةٍ۔ حسب

واجب الاحترام است و ایضا در تربیت سالکان این قسم اہمال مجوز نیست اما معلوم چنین
 میشود کہ باعث بریں قبض امر سے دیگر خواہد بود من جانب اہل سجانہ طوراً فی تمہیم امر اولیاء
 اہل سجانہ آن برادر را دیر گاہ دارد کہ امر را بجد اقصی رساند والسلام
 مکتوب سوم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الدین والدین - از رویش کلیم سلام - مطالعہ
 نمایند کہ محب صادق العقیدت محبوب اہل اہل اخوند و ملا ابوالفیض کہ بصفاء محبت خلوص
 مروت مخصوص اند در تواریح ماہ ذالحجہ مجلس عظیم انعقاد کردہ بودند و خلوت خاص برآ
 راحت فقرات مختلفات شایستہ آراستہ فقیر شمارا مستعدہ شدند چون اخوند نہایت مصروف
 عقیدت اند سؤل ایشان مقبول افتاد و این مجلس از اول تا آخر بطور خواہش خفرا
 صورت بست و بیچ کردہ و واقع نشد باز در تواریح ماہ صفر یاہاراں بدر گاہ حضرت
 خواجہ قطب الدین رقیتم اخوند جمعیت سرود و طعام سرانجام دادند و ہمہ مسرور محفوظ شدند
 و در روز و شب انہام گذرانیدم و حالات شکر بریاراں روداد از اول تا آخر این بار نیز
 بیچ کردہ و نبود بانوبت سوم ہشتم ماہ ربیع الاول مجلس انعقاد یافت بر دستور مجلس ذالحجہ
 لیکن قریب دو پہر نظام امجد پسر دلاور خاں با چند او باش بے اذن در خلوت آمد و حالت
 سبطیاراں با نقیاض انجامید بتقریب نماز ظہر از مجلس برآمدہ بخانہ آمدیم بخیاں آنکہ این
 بیگانہ را اخوند دیدہ و دانستہ راہ دادند قسم خوردیم کہ باز دریں مجلس نیامیم چون اخوند را
 بر فقرت طبع فقیر اطلاع شد بر منہ پائے از خانہ آمدہ استغفار خواستند اول خود صورت نقیاض
 بود چون صدق عقیدت و وفا فی الشیخ در سیالیشان نمایاں بود کفارت یہین دادم
 و مجلس در آدمیم تا آخر روزیاراں محفوظ و مسرور بودند در روز آخر قصص از بر کشیدم و بانو
 بدست خود پوشانیدم اگر شمارا این سرگذشت بطور دیگر رساند اعتبار نخواہند کرد بے ہمیں

تمام احوال سابقہ نوشتہ شد و السلام بعد از چند روز نظام الدین امجد را بر سر تخت بنوا
آوردند اَلْعَفْوُ عِنْدَ الرَّسُولِ مَبْدُؤُا لِّاَنْ دادم در خدمت نمودم ۛ

مکتوب چهارم - امد اکبر شیخ الاسلامی و المسلمین نظام الدین و الشرع و الحق و الدین
ادام الدفیوضانہ علی العلین - از درویش کلیم سلام محبت انجام مطالعہ نمایند مکتوب شما
کہ محبوب میاں محمد معیم بود رسید نادر شاہ ضیاء الدین و شاہ اسد امد متوجہ حرمین
الشریفین شدند احمده و المنت لے عزیز شما زمین حج ہفت کہ متوجہ بار شاہ طاباں باشند
ز ہنہا قصد حج نخواہند کرد - و بجز برادر من شما ہمیشہ در ایصال فیض حقیقی بکوشید امور
و نبوی اعتبار سے ہمار د سلسلہ را چنان بہ سلوک طریقت محکم سازند کہ تا قیام قیامت برائے
ما و شما ہا ایسے فوایح پیہم بر سر رعایات و نبوی سہل است سہل در آں کوشش زود گوشت
و آنچه مسطور بود وقتے کہ ملاقات خواہد شد حرف نکیہ و خانقاہ و حویلی خود مذکور خواہم کرد
بلکہ مقرر خواہم کرد کہ آنجا ہمیشہ خبر سے رسانندہ باشند اگر مصلحت خواہم دید این حرف خواہم
گفت و الاخیر ادرار را مقرر بناید ساخت کہ درویش بد خویشود علی التیسر ہرچہ میسر آید بفرستاد
و اگر میسر نیاید فرستاد این خوب ہست و طیفہ دار شدن طریقہ مردم دیگر است طریقہ نامرد
آنست کہ ناگاہ ہرچہ رسد بہتر است مقرر بر روز مرہ خوب نیست ہر کارے و ہر مردے شہر

نہ ہر کہ سر بر شاہ قلندر ری داند

نہ ہر کہ آئینہ ساز د سکندری داند

دل این میخواید بشیر تقدیر دیگر و السلام ۛ

مکتوب پنجم - الحمد للہ تعالیٰ شَکَرًا اَنْ یَجْعَلَ لَکَ لِلنَّاسِ اِمَامًا وَاَبْعَثَ لَکَ اَوْدَیْدًا
الکتاب لَکَ یَنْ هَمَامًا لے برادر مکاتیب متواترہ و مراسلات متکاثرہ از شما رسید
و حقائق و دقائق یک یک ظاہر و بازرگردد و برائے ہر مکتوب جواب نوشتہ آمد و انچه از بعض

اشیا سوال رفتہ بود جواب ہمہ نوشتہ شد۔ العاقل تکفیه الاشارہ مصرعہ دل کہ
 روشن شد کتاب و دفترے در کار نیست * اما رحمت خدا تعالیٰ بر شما باد کہ بے اجازت
 قدم بر نازد کسیکہ بدو تے رسید بہیں ادب رسید۔ آنچہ از نااہلی بعضے حرفے رفتہ بود و حق
 نوشتہ مے آید درویشے ہمیں جفا و خاکشیدن از خلق بہت و برداشت و صبر نمودن بر آن
 زندہ پوشی ہر نامستہ روہم میتواند کہ اگر کسے غیبت نکارد و در نفس الامر اگر شما خوب بنید
 بدی آنکس سرایت نہ شما نخواہد کرد و لکنہ ہمیں بدی گرفتار خواہد بود و لا یخفی علی المتلوی
 الشیء ولا یأخذه من حقدٍ یئرا لا یخیر فقد وقع فیہ مقرر بہت و
 و در نفس الامر شما خوب بنید پس غیبت او موافق ارشاد شما شد

شعر

عارف کردگار چوں باشی

تو کہ در نفس خود زبوں باشی

غرض خداست خلایق بر خود متعتمد دانستہ موافق شریعت و طاعت و حقیقت کار بندید
 و ریں مہورت ضرر ہرگز ادا نہ خواہد شد و اللہ یمتد ثوبہ و کونکہ المشرقون
 البتہ حامی وقت شما باد و دیگر معلوم باد کہ سیادت پناہ صلاح آمار میر عبد الرشید از جملہ
 مداحان خود شما اند ظاہر آنست کہ از پادشود سید احمد از عزیز دیگر شغل یافتہ اند اما این نادر
 طریقہ شما کہ امروز کبریت احمد و عثمانی مغرب است در روزگار خود یافتہ نمیشود مگر در سنیہ
 بے کینہ شما ہذا سہ کتاب بفقیر نوشتہ اند کہ بشیخ الاسلام والدینا و ارین جویتہ کہ در لیل
 شغل راہم از طریق خود آشنا سازند لہذا بر غایت خاطر عبد الرشید نوشتہ مے آید کہ ایشان
 موافق استعداد ایشان بہر و سازند کہ دریافتہ ام کہ ایشان در ظاہر فانی در شما اند اما بنظر لک
 از جملہ اشغال اقبل مغرول شوند و از سر نو ایجاد این دفتر خوانند و الا معنی ندارد کہ تہرے از اسرار
 این راہ مہنام ایشان دہند و اگر نوشتن ایشان سفارش سائر خلایق بہت نہ بر آئے خود

سُئِلَ اِيْشَاءُ بِاجَابَتِ مَقْرُونِ نِمِستَ شَما از همه بیگانه بیگانه باشند که طوری اینست آیه
 قُلْ اللّٰهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِیْ حَوْضِهِمْ یَلْعَبُوْنَ وَالسَّلَامُ عَلَیْهِ مِنْ اَتَّبَعَ الْوَسْیَ
 میاں محمد افضل کتابت نوشته اند اگر توجه بکار ایشان مبدول دارند بل جزاء الاحسان الا ان احسان
 از حق تعالی اجبر خواهند یافت *

مکتوب ششم - شیخ الاسلامی و المسلمین نظام الحق والدین متع الله اطالبین ببقائه
 اندر ویش کلیم الله سلام مطالعه نمایند و هر حال مشتاق خود تصور نمایند آنچه از حق تعالی
 در ویلاد و فیما بین و حقیقت فرستادن اعظم شاه قاب نعام در دژ آن و باز فرستادن او
 برای صوفیان و باز در آن و منع او از ذکر و هر دو مسجد جامع باد و صدقه صد کس وقت
 مغرب همه معلوم شد برادر من آنچه شما کردید خوب کردید فقیر ناز و دلتنهاں خیر قبول
 می کند باعث تالیف ایشان میگردد و در عدم قبول و خشت می افرواید سلف صاحب
 هر دو طریق در دیده اند اَللّٰهُ اَیَّامًا مَّزْمُومًا بَعْضُهُمْ كَفْتَهُ اند *

بیت

بهر تر از آنست که نتوانیش

ز درکستانی و نیشانیش

حاصل هر دو واحد است یعنی هر چه باشد برای خداست تا آنکه باشد قبول و رد اگر برای
 خداست محمود است و الا مذموم و آنچه مرقوم بود که طبیعت از صحبت دو دلتنهاں گریز است
 اگر فرمایند از صحبت ایشان اجتناب و رزم بدارند من هر چه بنام شما می رسد عین صحبت
 آن کنید که در آن مرضی خداست تعالی رسول صلی الله علیه و سلم باشند یا نه هست
 اگر نفرت از ایشان برایت حق باشد و اگر صحبت با ایشان سهم من است یا نه باشد این است
 معیار در همه کار قَبْلَ الْوُثْنِ خَيْرٌ مِنْ تَحْتِ الْوُثْنِ است که سار و تلک به نیت است
 اِنْ خَيْرًا فَخَيْرٌ اَوْ اِنْ شَرًّا فَشَرٌّ بهر حال در اعلام اکبره و کبریه و زمره آیه تا مغرب

حمد اسلام حقیقی برکند و دیگر آنکه تفہیم اوقات معلوم شد اگر نہ دیگر جہر بلکہ گرمی باطن
 خواب است اما مختلف فیہ است و کذا لک مسئلہ سماع میں متفق علیہ سبج سلاسل و مجمع
 ائمہ علم ذکر خفی و مراقبہ بعیت حضور و توحید و غنیمت است کہ در این احد سے طخلاف
 نیست پس انچہ متفق اشاعت آن و ترویج آن بصواب اقرب خاصہ درین زمان ابوالشا
 ہند و ستال کہ از اولاد امیر تیمور اند بطریق حضرت نقشبندیہ بنایت آستانہ زیر لک کہ
 تیمور را حضرت خواجہ بہاؤ الدین نقشبند ارادت تمام بود پس روزے تمام بر این کار
 ہم موضوع باشند خوب است و در طریقی النہار باعث کثیر مراقبہ کردن تا یک پہر روز بہر
 بہتر است و کذا لک در آخر روز و در میان مراقبہ کیفیت بخودی بہوشی اگر بر بعضے فرو
 بنایت لطف دارد چنانچہ شوق و رقص در وقت سماع زیریاست و الحمد للہ و المنة کہ شفا
 طریقہ نقشبندیہ نیز دارند اہمال اوچرا و اسیدارید خصوصاً مردم تورانی مارا ہمیں از
 سلسلہ نقشبندیہ مشرف مے ساختہ باشند در جواب یدایارام نوشتہ آمد کہ مواعبت
 بہ درود نبی صلی اللہ علیہ وسلم بسیار نایند کہ سرایہ ہر سادات این ست و دیگر مطالعہ کتب
 سلوک و تواریح چون نفحات و تذکرۃ الاولیاء و رسائل حقائق چون لمعات و شرح لمعات
 و لواہج و شرح آل در مطالعہ داشتہ باشند اما احمدی از بگالکان مطلع نشود۔ شاہ
 ضیاء الدین را کہ بخشی آورده اند خوب کردند محمد میرزا یار بگ را خلافت دادید خوب
 کردید سمیت خداے جہاں را ہزاراں سپاس کہ گوہر سیرہ بگوہر شناس
 از رقعہ ایشان کہ بفقیر نوشتہ بودند معنی عشق مے رحمت الحمد للہ و المنة طے نوک
 و دیگر حامل رقعہ میان رحمۃ اللہ داخل سلک این طرف است و دیگر مقصود از دخول این
 نہ آنست کہ ایشان مے مراتب در روشنی کنند و در مجلس سماع ذوق و شوق رود و ہند

مجلس ذکر ہجو درویشان ذکر نمایند بلکہ مقصود آنست کہ بسبب دخول این مردم
اکثر مردم دیگر داخل میشوند و در نظر عوام دخول این مردم اعتبار تمام دارد و یقین
بدانند کہ مشاہیر سلف ہمہ ببادشاہان و وزرا و کلاہ و امرا و ارتباط داشتند اکثر
در عرف و عادت اشتہار فقر و رجوع خلاق بآستانہ این گروه دست داد و سفارش
باین منط سخن است کہ اگر مصلحت باشد کنند و الا فلا حضرت گنج شکر قدس سرہ بیادشا
زمانہ نوشتہ اند عَرَضْتُ حَاجَتِي إِلَى اللَّهِ ثُمَّ لَيْكَ فَإِنْ أَعْطَيْتَ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمُعْطِي
وَأَنْتَ مُشْكُورٌ وَإِنْ مَنَعْتَ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَانِعُ وَأَنْتَ مَعْدُودٌ وَالسَّكَامُ
مکتوب ہفتم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الاسلام والشرع والدنیا والدین اذ درو
کلیم سلام مطالعہ نمایند امر وز کہ سب و دوم ربیع الاول است مرقوم میگردد مرقوم بود
کہ دل از صحبت دولتندان تنگ آمدہ میخواہم کہ بطرفی روم و نیز مرقوم بود کہ سماع
و سرود اندکے سر داشت ہر چند یاراں التماس مے نمایند ادا دل نمیخواہد اے جان
معلوم باد کہ صحبت دولتندان کسے را کہ بطبع خوش مے آید از فرقہ فقر نیست زیرا کہ
تفاوت تمام است در میان او صنایع غنی و فقر بیج میدانند کہ شما چندین آزار از او متاع
ایشان چرامے کشید مے خواہید کہ نفس بر وراں مانند فقر او مساکین بذوق ذکر و فکر و مرقوم
و تلاوت قرآن و آواز و عمارت اوقات و سایر حسنات چون ذوق و شوق و سماع و وجد
مشرف گردند و این خود محال و از قوت بغفل این تلاش مے آید و در آخر بے مزہ بگردانند
المشرک بدرجال و اللحم و الجلاہ این گروہ انہمہ درخواستن محض محال و عدم امکان از
مردم ہمیں قدر بس است کہ ایشان از آں رعایت و فرحونیت کہ دارند یک مرتبہ فرود آید
خانہ ہجو شام عاجزی میکنی قدم نہند و شمار آدم شمرند و در حقیشان قدر اعتقاد کنند کہ شاید

از روی این کس در مرتبه دنیا و می آفرینی پیدا شود و به شما بگویم از التجا پیش آید نقد
 این ایشاں بنیاد نهایت است طالب آخرت کجا ذکر و فکر کجا۔ این قوم را خدا همی مال
 مراد است و بس و حکایت قیامت و حشر و امثال ذلک پیش این قوم طاعت
 بیش نیست که چندے برے زجر و توبیخ انگیخته اند فردا که دیدہ است مقولہ ایشاں است
 از ایشاں او ضارع اولیاء الدخواتن دور از اسکان و بر عدم حصول این ملول
 گشتن نہایت بعید ز بہار ازین فرعونیاں توقع خضایل موسیٰ نہ داشته باشند غصبت
 نمیدانند کہ ایشاں بآن جرأت از مرتبہ خود افتادہ گاہ باشند کہ شبا بیعت کنند و دست
 زیر دست شما نهند و توبہ از افعال ماضی کنند مادر سلف و خلف درویشے نشینیم و ندیم
 کہ قاطبۃ اہل ذل بر دوست ایشاں و از صحبت ایشاں بصلاح فقرا رسیدہ باشند
 در لشکرے کہ شما بستید اکثر شنیدہ میشود کہ معتقدات رفض بغایت رائج است این صلا
 اثبات ولایت از غیر دوازده تن نمیکند و اہل سنت را بدتر از کافر و مشرک از چنانچہ از
 رسائل و فتاویٰ ایشاں مذکور است کہ سنی بدتر از کافر و سگ است پس این گروه کہ
 معتقد چنینی داشته باشند اگر شما را سنی میدانند تا شما را بد دیگر خیال کردہ اند
 و بطور بطاہر شما را محمول بر تقیہ میدانند تا شما را بد دیگر کہ چون سب شیخیں و لعن معاویہ
 لغو زبانند بہ بینند فرضی تقیہ ہم میکنند نشیندہ اند کہ بد بخت سید غلام محمد روح اللہ
 در خلوت چہ نوشتہا کہ منجور داز است کہ امروز در شیراز مخطوست و ہمیں شما ہم در
 ایام ہزار و ہجہ شیراز برائے او فرستادہ اید چنانچہ این معنی از دیار ام کہ قبل ازین باشین
 خطاب ملاقات نمودہ بطریق جاگیر رفتہ و از آنجا مکرر بخدمت گرامی شما کتابت نوشتہ و بمن
 نوشتہ کہ خواہم فرستادہ و وقت ارسال کتابت او حاضر نمے باشند شنیدہ ام کہ فلان بن فلان

طالب جاه اند با ایشان تلقین ذکر و فکر بے مزه آری اسمے برے کنشایش و بر دوزخ سنی
 دنیا با ایشان باید فرمود تا بیاومت او در درک اسفل السالین یا دویہ قرار گیرند و گرنہ چہنہ
 بوعده و وعید کج دارد و نیز بسر باید بر آری انتقار خلافت اگر از ایشان بوقوع در آید پس
 برے ایشان ذکر و فکر است و آنچه قصہ خواجہ محی الدین مرقوم بود این چنین کار را پیش
 هر شیخ کہ باین بازی می کنند آید پاک نیست **وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مِنَ النَّاسِ**
وَالْحَقُّ يَعْلَمُ اُولٰٓئِکَ **بیست**

تو حامی شرع و حامی تو شایع

تو حافظ قرآن و خدا حافظ تو

و آنچه از سر دی دماغ مرقوم بود اسمے برادر کثرت سماخ بهم خوب ندارم بلکه تلقین نہ روز
 ہم نیامده - علی الاتفاق اگر میر آید رونقے دیگر دار اما حلقہ مراقبہ بختیاری اصل
 با ذکر خفی یا حلی این بردوام احسن است و خیر الامور مناع بعد از تقید شبرار و صلوة خمسہ
 و نوافل و اشراق و صبحی و تہجد و مراقبہ بعد از نماز صبح تا اشراق و بعد از عصر تا مغرب و
 احوالے مغرب تا عشاء یا بواہین و نوافل دیگر اندکے بکتب حدیث و فقہ و سلوک (چو ر)
 احیار و کیمیا و اسنائل و ذک چوں تواریخ مشائخ پیشین بہتر است و گاہے گاہے برے الہی
 دژ و اگر سماع باشند کہ در آن خبر مجرم راز نباشند اقرب بصواب است و تاکید صوم و وزنی
 و صوم نفل چوں ایام بھین و غیرہ دالحمہ و غیرہ و خدمت ہزاری و مانند این نگاہ داشتن
 بحدایت نافع و خوجہ نشستن از غرہ آخر شعبان تا روز عید و مخلصاں را این طریق
 نشانند آمدہ است نہ آنکہ دولتمنداں را باین کار دلالت باید کرد این کار در دنیا است
 کہ کمر بھیں بستہ اند و در چلہ اربعین چند درم سنگ لحام مجوز است اما نرم و شور یا نفیر
 باشد و بیکر معلوم از بکاتب شما میشود کہ شمارا با قبیلہ خود ارتباطے نامندہ چنانچہ این معنی بکری

نوشته اند بنا علی ذلک مرقوم میگردد که بابت فقر یعنی برسلوک و تجرید و تفرقه و قطع
 تعلقات است و نهایت فقر یعنی بر اثر داء و تکمین و ابل و مباشرت اسباب است این معنی
 بر طریق اکثریت نوشته می آید الحمد لله رب العالمین که شامراست قلبی و اضطراب قطع نمود
 اکنون نوبت تکمین است اگر درین صورت از دوا و علاج و مباشرت با سبب باشد آن بود
 معنی که اگر از دوا و علاج باشد و با قبیل خود چنان مالوف نیستند اینجا فکری که کرده آید
 سخن صریح ترا آنکه میان امام الدین که برادر عموزاده فقیر اند و فقری در سن چهارده
 فی الحال بصلاح نماز و روزه و تلاوت قرآن آراسته دارند و حالی از مصیبت و
 و جاست هم نیست و از طریقین عجیب این تقدیر است که داد و ستد در میان نیست نمیدهند
 چیزی و نمیخواهند چیزی بر کاسه آب انقا و میسر میشود و اگر اشاره نمایند علی الرغم یک
 نشان از طرف نهاد داده آید من بعد تقریب ملاقات بیایند و در عرصه یک هفته انصراف
 کار نموده متوجه آن طرف گردید و اگر هنوز بجهت تعلیق سرافراشته باشند و استغنا جلوه
 پس اشاره رود که حرفی ازین باب زیاده گفته نشود و خطی خواه نور الدین از اورنگ آباد
 بسیار با ادب مریدان بکس که از خطای مردم مبتلا می آید از خطوط اکثر مخلصان شناسی آید
 غیر شاه یاریگ التماس نموده بود که امید وارم که مرا محبت پر خود سلمه الدین غایت فریاند
 که همه سعادت ثمره محبت پیر است چهار سال است که در غلامی قبول کرده اند اما میخواهم که
 آنقدر محبت آنحضرت سلمه الدین بر من استیلا کند که جان و مال و دنیا و آخرت بر اوست
 خود بیارم و شاکر کنم این خواه نور الدین متحقق بوده است چه حرف کا لانه میزند بارک الله
 من بنایت مشتاق جمال این صاحب کمال که محبت با پیر خود میخواهد این مریدان بے ارادت
 بیج کار نیاند مرید آنست که محبت پیر سرایه سعادت که من سازد شیخ فرید الدین گنج شکر

قدس سرہ میفرمود کہ روزِ قیامت اگر حضرت جل شانہ بصورتِ خواجہ قطب الدین کریمین
ہست تجلی خواہد کرد و خواجهم دید و آلا نہ معلوم شد کہ ضدِ سرود و سماع مردم پیر کا نو در واقعہ
بجضورِ بادشاہ بودند آخر بادشاہ مسلم داشت پس براین دستور خود را دست نباید داد
شنیدہ باشند والسلام

مکتوبِ ششم - شیخ الاسلام شاہ نظام الحق والدینا والدین سلمہ اللہ تعالیٰ از فقیر
خاکچاسے درویشانِ کلیم دہلی سلام مطالعہ فرماید امشب ہفتدہم ماہ شوال یک پہر
و یک گھڑی شب ماندہ از نمازِ تہجد فارغ شدیم و علی الصبح رخصتِ قراول خاں چوہا
کہ در آن وقت فرصتِ نوشتن دو کلمہ نیست ہمیں وقت بدو کلمہ رشوق متصدعہ وقت
آں جانِ جاناں میگرد و رشوقِ ملاقاتِ گرامی نہ چندانست کہ قلم دوزبان شرحِ آں
تواند کرد سنِ این فقیر بجاہ و پنج رسیدہ بلکہ ازین گذشتہ و فوہنِ عظام و سستی و کاہلی
روز بروز افزوں گردیدہ و حرارتِ تہابہ برودتِ مبدل گشت دل از تربیتِ خلایق
کنند گردیدہ و از نواہِ تام و قطعِ کلامِ نایاں گشتہ - و داعیِ سفرِ حجاز و مجاورتِ در آن
مقام متبرکہ کہ الی یومِ الفراق و الوصال ہجوم نمودہ اما چہ توان کرد کہ قید الماء است نہ سن
چند الحمدید چون ارادتِ اللہ متعلق شود ہمہ اسباب جمع آیند و ہمہ موانع مرتفع شوند -
حالِ متعلقات بخدا سے تعالیٰ روشن است فرزندِ حامد سعید کہ دریں پریشانی عطا شدہ
وہ سالہ است چندان دل بخواندن نے دہ بہر از محنتِ کتابِ شمع در صرف میخواند اگر
این را چاہل گذارم ضائع شود و اگر ہمراہ برم وقت را تباہ کند ہمہ خود بحیثیت ماند کہ بحبتِ
والدہ باز بہند و مستان میل نماید و دیگر دو عاجزہ دارم یکے سفش سالہ دوم سہ سالہ - بارک
آں در قرآن خواندہ باشند کہ لَہُ خیرٌ مَیْمَنٌ وَاَصْحَابُہُ الْکِبَرِ آخِرُہُ در تقدیر رفت تفسیر

مصرع آدر میان خواسته کردگار چیست *

مکتوب دهم شیخ الاسلامی شاه نظام الدینا و الدین سلمه الدار و درویش کلیم سلام مطالعه فرمایند معلوم باشد که خلافت رادو قسم باید ساخت خلافت زبانی و خلافت سلوک اول هر که حیثیت فقر را داشته باشد باید فرمود من غیر امتیاز من اکنون عالماً او جاهلاً اما قسم ثانی که مثلاً بنویسند و بر مهر بکنند این قسم مخصوصاً بابل علم دارند اما طور دیگر اختیار نمایند خلافت رادو قسم سازند خلافت عظمی و کبری و خلافت صغری و خلافت کبری قسم اول که مخصوص بابل علم دارند و ثانی عام بهر حال آزرده کردن و لهاسے راغبان این کار اندکے محمود نے نماید کار خود ہم باید کرد ہم کار طالب لے برادر اگر جا لے باشد که در بطلمات را نوزیده باشد لیکن معنی عشق و تقوی داشته باشد به از عالمے که معرازیں باشد اما چون علم جزایغے است شاید دیگرے رافع رساند حاصل رقیه میاں محمد عاقل و میاں محمد شاکر از یاران قدیم اند میاں محمد شاکر فاضل حیدرآباد و میاں محمد عاقل اگر از تحصیل نداشتند اما علم فقر اندک بیش گوش زده اند مرحمت و لطف که عام انعام است خاص الخاص ندارند و السلام *

مکتوب دهم شیخ الاسلامی شاه نظام الاسلام و المسلمین الدینا و الدین سلمه الدار و درویش کلیم سلام محبت انجام مؤدت انعام مطالعه فرمایند مرقوم بود که قبل بعضی یاران ناخواسته که استقامت شوق و ذوق داشتند فجار گردیده اند و اکنون هجوم علماء است از آن اجازت نادم است بخوانم که منع کنم برادر من مصلحت و صواب دید آن نئے نماید که در منع آن گروه همچنان فتنه و انبغات سبب است بهتر همانست که از ماسلف قطع نظر کرده و اجازت تهاے آن طائفه را بر محل نیک توجه معقول فرود آورده مرفوع القلم و کان لم یکن شیئاً تصور باید فرمود من بعد هیچ ناخوانده اول ارشاد نباید داد اقل علم این قدر مشروط باید داشت

کہ اعواب نصیحت و لغت عرب تواند دریافت و ظاہر را موافق شریعت تواند زکا ہداشت +
 مکتوب یازدہم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الملۃ ذال دین والدنیا والشرع والحق ادام
 ظلہ علی رؤس المرشدین از درویش کلیم سلام محبت انجام مطالعہ نمایند برادر من کاہر
 دنیا سہل بہت شمار در اصلاح دل مجاہدان بکوشید کہ بغر وصال و قرب برسند و بریاضت
 و مجاہدہ و عشق و بیخودی مریدان و طالبان را تربیت کنید کہ تا قوام قیامت برائے دشما
 فواجح بہیم و متصل بر سدر رعایت این جہاں سہل بہت مرقوم نمودہ بود ند کہ حرف نمیکہ و
 خانقاہ و حویلی مذکور خواہم کرد کہ آنجا ہمیشہ چیزے رسانیدہ باشند اگر مصلحت خواہم دید
 خواہم گفت والاخر - برادر من مقرر ساختن خوب نیست کہ درویش بدخوش بود بلکہ بدنام
 علی حسب الاتفاق ہرچہ میسر آید بہتر است مصرعہ بختائے درے کہ من ندارم خبر شن
 دل این بنخواہ باقی ہرچہ در تقدیر بہت آن را تبدیل نیست میاں رحمۃ اللہ قبول نکرد و نہ عزم
 قبول از نشان بچید نیست مصرعہ نہ ہر کہ چہرہ برافروخت و لبری داند - شاہ ضیاء الدین
 و شاہ اسد الدین روانہ حرمین شریفین شد ند الحمد للہ و المنت کہ خوب شد شاہ ہرگز این غیبت
 در دل راہ ندید ہر دم شمار ایک حج است متوجہ باطن مریداں باشند کہ سیر سلوک نہ عبارت
 از بیجہ دن کود و دشت و ہاموں بہت بلکہ سیر از صفات بشریت بسوے صفات الوہیت -
 و بابد مذہبان رخصتہ و زندقہ بجوم داری و نعم باید گزرا نید اذامترؤا بالانفوس و اکراما
 اما چنان باید نمود کہ این مردم بے بہ تحقیق مذہب خود نہ بند در حدیث است
 استرو اذہبک و ذہابک و ذہبک گفتگوے توحید کار بند کرد فکر و مراقبہ باید کرد مجاہدہ
 بانفس شرط است و سفارش و صدارت بہر وضعی کہ مناسب حال خود آیند بکنید اما ابراہم
 بر این کار نمیکند آسے مشاہدہ در مجاہدہ نخواہد کرد و مجلس را بذکر و عشق گرم داشتہ باشند

قبول مردم نوعی از قبولیت حق است و بهر سلسله سیکه پیش شما آید مشغول کنید سلسله
 نقشبندی و شہروردیہ و کازونیہ و کبرویہ و شطاریہ ہمہ از شماست ۴
 مکتوب دوازدهم شیخ الاسلامی نظام الحق والدین از درویش کلام سلام خوانند
 و مشتاق خود دانند الحمد للہ علی ذلک اللہ تعالیٰ شما را بتقریب خاص خود زیادہ ترقی دہد کہ
 این مدد بروقت بود کہ درین بارہ سال است کہ قطع است و جمعی کثیر متعلق این طرف
 اگر چه و ما من دعا بک فی کما رضی اللہ عنہ من ذلک ما تقررت ما لیس فتح ہم از تو فی بیکہ
 املکون کل شیء و ایدیک و جعون بارہ ماہ بر حال از یاران خدا طلبی میخواہم یاران
 در دنیا طلبی بدروازہ دولتند ان طواف مے نمایند اللہ اللہ مصرعہ فکر بہر کس بقدر است
 اوست - درین راہ فقیری برابر شاہی باید اختیار کرد اما کجا این مذاق بہر کس نمیدہند
 قال النبی صلی اللہ علیہ وسلم من کان ہجرۃ الی اللہ فہجرۃ الی اللہ و من
 کان ہجرۃ الی الدنیا و اہلہ یتزوجھا فہجرۃ الی ما اصبر الیہ
 و طریقہ مراقبہ را مشق و ورزش بسیار نمایند کہ مراقبہ در ہمہ سلاسل باب منہی است کہ بعضی
 در اواخر و انتہا کنند و اگر نکنند بداد اللہ ہایہ بیتی ۴

مکتوب سیزدهم شیخ الاسلامی شاہ نظام الدین از درویش کلیم مطالعہ نمایند امشب
 و شب محرم الحرام است قلبی میگردد صحبت میاں اسد اللہ بہادر خاں کوکلتاش
 میگویند حکم نشست و اللہ اعلم میاں غلام بچے نوشتہ بودند کہ میاں اسد اللہ بہادر دیتہ
 گرفتہ متوجہ شد نہ و یک اسب بہادر خاں بخشید بغرض مقصود آنست کہ ایراں بروض مشائخ
 قدیم باشند یعنی فقر و فاقہ نگذارند و سعی در شیوع سلسلہ نمایند و مردم را از ورطہ غیبت
 بمقصود حضور رسانند و بر دل بندگان خدا محبت دنیا سرگردانند و سیل بجانب حق

دہند تا آنکہ برے گدائی بخانہ امیران نروند کہے ایں گدائی ہم آمدہ است اگر برے خود
نباشند گدائی برے غیر عبادت است شمانوشتہ بودید کہ در عدم فتوحات سلسلہ خوبجاری
میشود و در قبول فتور و در جریان سلسلہ است لے درویش خدا لے تعالیٰ شمار عقل معاش
و عقل معاد ہر دو دادہ است آں کنید کہ در آں اجر لے سلسلہ باشد اگر قتل و ناگر قتل نے
وانیم اگر رونق سلسلہ از عدم قبول است عدم قبول بہتر از قبول درویشان ہستی کہ قبول
بعضے فتوحات کردہ اند اغلب کہ برے استالست خاطر معتقدان کردہ اند و الا بصورت خدایا
خود کم کسے قبول کردہ باشد در مراقبہ کوشش نمایند کہ سلسلہ نقت بندہ نیز جاری شود و مرقبہ
آرام بخش است و ذکر جہر سوزندہ در اول سہو زانید و خرو و نمانید و در آخر بیار امید و خوشنما
ایں طریقہ ہمیشہ مرعی باید داشت والسلام *

مکتوب چہار و ہم شیخ الاسلامی نظام الدین والدین از درویش کلیم سلام مطالعہ نمایند
بخدمت نقادہ اخوان الصفا و خلائان الوفا مرزا یا محمد بیگ از فقیر سلام رسانند و بگویند کہ
در سلسلہ ما پیر پستی بہتر از جہاد عبادت است ہر رونقے و قبولے و تاثیرے کہ دریں سلک
محسوس میگردد بسبب پیر پستی است پیر پستی بر ہمہ عبادت مقدم است کہ اصل کارانیت
باقی فروتر ازین نمودہ اند آنکہ ازین محروم است از مہ دولت محروم دیگر معلوم شد کہ
ازین امیران و منصبداران کہ شایعیت نمودہ اند پائے تمقین فخر و شجرہ در میان میانہ
یا نہ این را فاضل خواہند نگاشت والسلام *

مکتوب پانزدہم - السلام علیکم و علی من لدیکم ہو الملک المقدر عالم عارف محبت و
محبوب فقر اموالاً نظام الاسلام والدین از فقیر سحر ص و ہو الاسیر کلیم اللہ سلام محبت انجام
خوانند و مشتاق خود اند نمقہ ملاحظہ الطیفہ کہ از فراطی خلص و محبت و استیلا مودت کلیم

صفحه اختصاص صحیفہ اخلاص گردیدہ بود در اسعد اوقات قرۃ العین و شرح صدر و گردید
 توقع کہ تاریخ جلاب دوری ظاہری مخیر از احوال خیر مال خود باشند مرقوم بود کہ دل نرینا
 و ایل آس کشیدہ شدہ الحمد للہ والنتہ شکر این نعمت بکدام زبان شرح توان داد آنکہ دنیا
 نیک شناختہ گردان گشتہ و آنکہ گشتہ نیک شناختہ شیخ ماقدر سرہ این عالم اکثر بزبان در بیان
 خود میگیدہ رانیدند اللہم صغیر الدنیا و حقہا فی عیون عباد ک و
 کبر جمالک فجلالک فی عیون عباد ک ہرگز از دنیا رست بالیکہ او اصل بہت مصرعہ
 چیست دنیا از خدا غافل بودن و چون غفلت رفت و اصل بہت آنقدر کہ منقطع غیر بہت
 و اصل باو بہت این اصل کلی بہت فان الموصل عندنا ہوا لا نقطاع ما سوی اللہ
 ہر چند تخیر بیش کار بیش این ورق نہ جائے شرح این سخن بہت - خوب کردید کہ سفر حجاز
 موقوف کردید رفتن از خود و بہارک سفر بہت نیکو گفت آنکہ گفت : بہت

نخود اگر سوے خود نظر کنی	ہلک دل نرسی تا ز خود سفر کنی
--------------------------	------------------------------

اما خوب معلوم نشد کہ اوقات گرامی بکدام توزیع مصروف است آیا برنگ طالب علمان - یا
 درویشان یا نہ ایشان و نہ ایشان بہر حال و بہر رنگ در ایصال نفی و حلی نرود آن بود
 و الا مات ابی الہا بہ سخت گیر بہت والسلام
 مکتوب شانزدہم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الدین والدینا والحق والشرع از درویش
 کلیم سلام مطالعہ نمایند اخوی مرزا محمد یار بیگ را از فقیر سلام رسانند و بگویند کہ اسے بولہ
 طریقہ ما قبول ہمیں قبول پیر است پیر پستی شیوہ ماید کہ دہمہ سعادت دارین دانستہ
 این قبول است اگر پیر قبول کرد مقبول عالم است والسلام علیکم وعلیٰ من لدیکم
 مکتوب ہفتمہ شیخ الاسلامی نظام الملۃ والدین والدینا از درویش کلیم سلام مطالعہ

نمائند الحمد لمدرب العالمین کہ دریں سالہا کہ از تنگی باران صورت قحط دریں ملک شدہ
و باندہ نصر سوار مہمان گذران میشد گاہ بیگاہ قرضدار میشدم از حبلہ قراض خلاصی
بیشتر شد الحمد لمدرب العالمین آنچه مرقوم بود کہ از ذکر و مراقبہ و سماع ہمہ مطبوع است
و مرقوم دوام لطف دارد و معلوم شود کہ شما وضع آن قرار دادید کہ خبرے از کسے نستانید۔
اسے برادر این طور بنایت نیک است در ویش مجبوراً قاریا تقوم صلبہ کفایت میکند طعام
ہر قدر کہ بیاید بگیرند و بخورند و بخوراند و از جنس نقد روانیست کہ گیر دآسے متقابل محتاج
است با و ہمہ روا است قلیلاً و کثیراً مگر آنکہ اہل اورانیز و رزش توکل بحال باشند کہ بریں
تقدیر طعام التفا نمایند محمد شفیع فوت کرد رحمتہ اللہ علیہ ایشان مجرب بودند و با اینہم ہرچہ
مفتوح میشد قبول میکردند

مکتوب ہینزدہم۔ شیخ الاسلام نظام الحق والدنیاء الدین سلمہ اللہ علی رؤس الطائیر
از درویش کلیم بصر اللہ بعبوب نفسہ سلام سطا لعلہ نمایند ملاطفہ نایق کہ سہ عریضہ از شما
و یک عریضہ دیگر بود رسید مضامین مکاتب معلوم شد آنچه گفتگوے حقائق مرقوم بود ہم
بموقع و صواب نمودے برادر از یک تخم چندین بر پیدا میشود و ہر یک بنوعے و رنگے یکساں
نیستند بعضے میگویند کہ شغلہا با بسیار رسیدہ و بایگراں کم این حرف مسموع نیست فقیر
ہمہ معمولات خود را نسخہ ساختہ بیک و تیرہ ماندہ قطع نظر ازین بر تقدیر تسلیم از آن کم شغل
عالے را روشن کردنیاراں با وجود آن ہاں کثرت اشغال عالے را بدخلق کردند پس
این قلت ہذا کثرت است آنچه مرقوم بود کہ صحبت دولتندان نمیتوانم داشت الحق
صورت ہمین است اما قصور این بود و رواج این سلسلہ و اشاعت این سلک صحیح و حق
صریح نشود و عوام یا از خوارق انقیاد پیدا میکنند یا از آمد و رفت اہل دول مقصود از آمد و رفت

و ملاقات این گروه نہ آنست کہ ایشان بطور صوفیاں صاحب وجد و حال یا صاحب فکر
 باشند بلکہ اینہا آلتِ رجوع خواص و عوام اندر بیچ دولتندان در زمان سابق و لاحق
 شنیدہ اند کہ در خدمت و ارادت بیچ شیخی در عین منصب و جاہ بدولت وجد و حال و ذکر
 و فکر مشرف شدہ باشند آری بعضے قطع علاقہ کردہ و رکسوت فقر در آمدہ اند شما مقلّم
 نمے شمارید کہ از باعث دولت صحبت شما بعضے دولتندان بذکر مشغول میشوند با وجود اینہم
 اگر شمار خوش نمی آید آن کنید کہ خوشی شما باشد تصوف و سلوک کسے بلند تر از تصوف و
 سلوک محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ و اصحابہ وسلم نخواہد بود و وضع شریف استمالت چنان
 بود و دولتندان را تعظیم و احترام و امتیاز میگردند باقی اختیار دارید دیگر چوں اوقات بار
 امور بزرگہر مجلس سماع دارید وقتے را مقرر کنید کہ در آن مراقبہ نمودہ باشند و نقشبندیہ
 ہم در آن حاضر ساختہ باشند ذکر جہر بے ہندی است و مراقبہ بے منتہی شما ہم اکثر اوقات
 مراقبہ و حضوری کردہ باشند ہر شخصے را کہ خلافت بدہید بفرمائید کہ عریضہ بسوے فقیر مثل
 بر تفصیل حال ابتداء و انتہا بنویسند کہ از آن حیثیت ہر کدام معلوم نمایم کتاب شمارید
 انجہ در باب ارسال ہدیہ مرقوم بود آن را سعادت خود دانستہ در روز قیامت ہمیں قد
 شفیع من است کہ این ہمہ لطف بر فقیر فرمودہ اید و رویش من عارف من این سخن فہمی شما
 مارا بنایت محظوظ کرد فی الواقع این بے تکلفی کہ این عاصی را با آن زبڈہ اولیا و صفوہ عرفا
 با عزیزان دیگر نیست این قسم بے تکلفی کہ با شما میرود بکسے زلفہ با خصوصیتے خاص است خدا
 شاہد حال است و کفی بالندشہید دیگر معلوم شد کہ از کار و جوان بسیار از وضع شما محظوظ
 بودند و تعظیم از مذاق شما میکردند معلوم شد کہ کمال شد شناختہ اند لیکن آن قدر توفیق رفیع
 نبود کہ جمع نمایند ہر حال مدح شما بودند و اشتیاق فقیر نیز از رہگذر شما پیدا کردہ بودند

و توفیق بعیت نیافته اند حقیقت مجلس سرود و سماع آنست که همه تر و ک شد زیرا که احوال نیست
و به تقریب عرس حضرت شیخ اگر قوالاں می آیند مجلس از افسردگی دل میشود خطن می یابم
مصرعه بهار عمر ملاقات دوستداران است :

مکتوب نوردهم - عارف معارف ربانی سالک سالک سبحانی متع الله الطالبین بطول
بقائه از درویش درویشان تراب اقدام ایشان کلیم الله بصیر الله عیوب نفسه و وفقه
خیر فافات سلام محبت انتقام مؤدات التیام مطالعه نمایند داعیه زیارت حرمین شریفین را در آنها
شرفاً و تعظیماً اکنون چه طور است اگر سست است اینجا بیا یابد بشیئت الله سبحانه بعد از بهم
آمدن اسباب باتفاق سیر آں طرف میروم اگر قومی است پس در این ایام حجاج از هر طرف
به بندر سورت رو نهاده اند و راه مفتوح شده چنان شسته اند و اگر محتاج خرج هستند از دلی
که برآمده بود دید براسه این داعیه کدام خرج برداشته بود دید بر قدم توکل برآمده بود دید اینجا این
حرف مشهور شده که براسه حج برآمده اند و داخل لشکر و مجاور شده اند خیرگاه عذر عدم
فتح راه بود اکنون باتفاق همه مخبران راه مفتوح است چه عذر است مگر اینکه فقیر شمارا طلب
که این قدر طریقت منظور است طور توکل و فقر از دست ندادید خوب کردید می باید که این
وضع را بهر حال انجام تائب گویاید کرد و این که فتوح شود آں فتوح لایزال غیب هر چه
رسد بے عیب است و السلام :

مکتوب بیستم - السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته علیکم ایها الفائزون لے انقصه ما رتبته
و اعلی مطالب الوجود از چگونگی احوال رتبه برآمده که اطلاع نیست بهر حال اقترا از خیر مسئول
دگانه صمدیت آنچه هر قوم بود که اهل دول بعد از داخل شدن انشاء این امر میخوانند و من الهیاء
آں را موقوف بر ظهور بیضه انوارات میدانم همه موجه و مقبول است بایه انفا که دامان طهرینا شیراز

بے سبب شرت از کار و افکار و مراقبات میر کمتر است و این طائفه را فرصت این کار گجاست
 لهذا انہو را این امر جلیل القدر و بسیار این معطلان کمتر است اما بہر حال بر استمالتِ خاطر
 این قوم باید کوشید و منتظر ظهور تاثیر ازین دم سردان کمتر باید بود حقائق میان اسد اللہ و
 میان ضیاء الدین بتفصیل معلوم شد شاہرگز مخالفت باہر دو عزیز نخواہید کرد و ایشان را
 بکار ہائے خود بگذارید و شما متوجہ کار خود باشید اگر شمار کار خوب خواہد بود فساد یاری اثر
 قول و فعل یا راں اثر درو نخواہد کرد اگر خوب نیست پس معلوم حقیقت میر نور علی این است
 کہ ایشان بہ تربیت بہت میخواستند و تربیت بہت عنایت است از اینکه شخصی بمجورید
 بخدمت درویش بے خود و محتلاشی شدہ بہ نہایت رسید و یقین است کہ تربیت چنین
 است تربیت ما مردم بسلوک است باز کار و افکار و مراقبات و امثال ذلک و ایشان را
 فرصت دماغ سوزی این کار نہ اگر چہ تا حال کہ ۲۸ - سوال است پیش نیامدہ از خواہ
 کلام بعضے ہم صحبتان او چنین معلوم میشود والسلام *

مکتوب بہت و حکیم - خلاصہ اخوان الصفا و خلائق الوفا مولانا نظام الدین و الحق
 متع اللہ العاشقین بطول بقائہ از خادم درویشان کلیم شاہجہاں آبادی سلام مطاع
 فرمایند بعد از شرح اشواق معلوم نمایند مرقوم بود کہ طالبان حق بہ بنگ و شراب و افیون
 آلودہ اند با وجود آن صدق طلب میکنند چہ حکم است برادر من تلقین ذکر بعد سبیت
 کنند کہ نام حق تعالی تاثیر خواہد کرد و یادیر و بگورم مرقوم بود کہ بعضے درویشان دعوت
 میکنند و بخوابش تمام بخاؤ خود یا برائے عرس بزرگاں مے طلبند فقیر نے رو دہر چہ امر
 مالی شود برادر من فقیر نہا جائے نمی رود و درویشی رنے طلبد اگر چہ بظاہر ترک سنت
 مے نماید اما اگر نظر تحقیق بنگرید ہمیں سنت است آرمے بعضے از مشائخ کہ استفان از شما

و معروف افادہ شمایند و روا باشند کہ برائے استقامتِ خاطر و گاہے احياناً قدمے رانندہ شود
 و آلا امر فرخبر و برکت در مجلسِ مشائخ نامندہ است و دیگر در کتابہا مرقوم بود کہ طالبِ صادق
 مثلاً پیر او فوت شدہ و او را از وقتے زرسیدہ یا مثلاً در واقع شدہ کہ این طالب نمیتواند
 اما از پیر خود وقتے با و زرسیدہ اگر بچنین طالب طلب ذکر و شغل نماید چه امر است جواب این
 سوال مکرر نوشتہ شد و تفصیل او این است کہ کلیہ در این امر بفقراء این بہت کہ سلاک
 چوں متمرشد و مومرشد شود احتمالِ اضاعت دارد زیرا کہ اگر بگفتہ اول کند تلقین ع ثانی
 لغو واقع میشود و اگر گفتہ ثانی بکنند تلقین اول لغو واقع میشود و جمع پیر برائے از انحراف اول
 دارد کہ بر آن قناعت نکرده و آنرا بسیار نکرده و ناچختہ طالب دیگر میشود بر بیان نقصان
 و بخواہی خود اقامت میکند چوں در این سوال مذکور این است کہ از پیر خود چیزی برے
 نیافتہ پس دریں صورت مانع بر خلاصت گو یا سادہ لوح است ہر چہ نقش کند زیادت
 بخلاف تختہ منقش کہ تصرف در و خالی از بیزگی نیست و دیگر در رقمیہ مکتوب بود کہ نہ از
 بیعت کنم یا نہ برادر من ہمہ زناں را بیعت کنید اما باز ناں جو ناں خلوت ہائے طویلہ
 کہ موجب فتنہ مردم بشود نکنند و در صحبتِ اولی وقت بیعت دانستہ بر دست خود چپید
 دست بر دست او دارند کہ من اجنبیہ حرام است - دیگر محمد قائم میگفت کہ دو دختر
 نامانہ را بگفتن ذکر امر فرمودند برادر من ذکر اناں چوں مرا ہنق شوند ذکر تلقین
 میتوان کرد اما قبل ازین منع است کہ خوفِ ہلاک است من بعد پیر و دختر خود را تلقین
 نکنند کہ ہلاک جانست - دیگر یارانے کہ بسیار بزرگ گفتن مشغول باشند خوفِ جنون آنها
 باشد بقرمانند کہ موئے سرنگا ہارند و آنرا چرب دارند و چرب خوردند کہ از جنون در آید
 باشند - دیگر امر خلافت آسان ندانید کہے کہ فاضل یا طالب علم قلاً عبارت عربی

درست تو اندر خواند بر لے او نشان نبولیند چوں سیاه عبد المد خاں۔ و اگر عاری
باشند و حال عالی دارد و ریاضت شاق با و هم جائز است و عاری محض باشد فلا
قان امر الخلفه فتدله شان عظیم و عند اعطاءها للجهد يستهان فعلیکم
ان تغمضوا هذا صر فان الخلیفه تمثال المستخلف والناس یقیسون

حال المستخلف من حال الخلیفه *

و دیگر قوم بود مہمہ دیار رام و ہندو ہا سے دیگر بسیار و بقیہ اسلام درآمدہ اند۔ اما
بامر دم قبیلہ پوشیدہ مے مانند برادر من اہتمام نمایند کہ آہستہ آہستہ این امر جلیل از
بطون بطور انجامد کہ موت در عقب است مبادا احکام اسلام بعد از رحلت بجایارند
و مسلمانان حقیقت را بسوزانند یا رام اگر خطے مے نوید خطے نوشتہ خواهد شد میاں اسلام
و میاں ضیاء الدین برادران شما اند باید کہ اصحاب یک دوس با یکدیگر فانی باشند و اگر نہ
یکے خلاف مرضی امرے شد و گیرے از کرم عفو نماید و بحیث زندگانی کنند شمارا المدد
صاحب ولایت دکن ساختہ است این کار را تمام نمایند قبل از این مے نوشتہ کہ بشکر
بروید کنوں این امر است ہر جا باشند و را علاء کلمتہ الحق باشند و جان و مال خود قرب
این کار کنید و السلام *

مکتوب بہت و دوہم نظام الاسلام دالدینا والدین از فقیر خاک پرستہ درویشان
کلمیم المد سلام کہ سنت اہل اسلام و فتح کلام و مونس التیام و مؤید انصاف و محبت است
مطالعہ نمایند و متوجہ احوال خیر المآل خویش تصور نمایند ملاطفہ گرامی رسید بے تعلقی
از دنیا عنوان مفہوم و مضمون ادب و شکر حضرت و اسباب اعطایا بجا آوردہ شد لے برادر
مفقور دنیا نیست مگر معیون رشیدہ باشند کہ اجہا و علمایاں کشیدہ کہ اگر کسیہ وصیت کند

وقت موت ال مرابط عقل الناس بدیند کدام کسی را باید گفته اند تبارک دنیا باید داد و کزیر
آسمان آنکس عقل الناس است هر عالم و جابل قیاحت دنیا میداند اما ترک گفتن آن را
قدرت در خود نمی یابند چه این تفصیل دانسته بهشت خوشحال کسی که این فضل شامل
حال او شده - اما معلوم شد که تمام اوقات شب و روز در چه میگذرد محض بهجا است
و محال طاعت مردم میگذرد یا ضبط اوقات هم دارد مضبوط اوقات آنچه ندارد و خمس الدنیا
والآخره است زنجاریای که چه نباید رفت آنچه قدر و قیمت دارد اعراض عن الدنیا والتوجه
الى الله تعالى دارد اگر جزو ثانی نباشد یقین دانید که جزو اول هم نیست چه دنیا پیش ما
ما سوی الله - و دیگر معلوم نیست که لباس چه اختیار کردید بعضی سالکان بر حال میداند
و بعضی میگردانند و هر یک نفی خاص دارد اینقدر مقرر است مدار فقر بر دل است
و باطن نکل است و نه ظاهر - دیگر واضح باشد که مرتبه فقر پیش خدا و رسول خدا پیشتر
از مراتب جمیع طوائف است چه ایثان را اهل الله میگویند و این اضافت چه شرف
بخش است فعلی هذا توقع که شما خود را متکمل همین طور سیارند که رسم طالب علمی باید غرور
و تکبر و خود بینی است از خود بر دارند بلکه تغیر لباس هم میکنند که مبادا طالب علمان چون
لباس شمار لباس طالب علمان بیند شمارا فریب داده از راه خدا براه دنیا برند و
ارشاد از خلق دریغ ندارند و جهد بلیغ نمایند که مردم در سلک شما داخل شوند و بمرتبه فقر
رسند و محبت دنیا از دل سر شود و در سماع و وجد شریک شما اگر دند و شیطنیت باطنی آنها
بکلی بر جانیت مبدل شود و از کار و افکار شائع سازند اما اهل نه بنا اهل که این حرام
است والسلام

مکتوب است و سویم شیخ الاسلامی نظام الدینا و الدین سلمه الله تعالی از فقیر حقیر کلیم

سلام محبت انجام مطالعہ نمایند انچہ نوشتہ بودید کہ مردم در جناب حضرت شامخیرے میگویند
 کہ کشتہ شدن صواب ہے نماید لہذا اخلائے اسم شامیکنم و گاہ اسم شامعبداللہ و ملک اللہ
 و فلاں سیاح و فلاں و فلاں میگیریم و نام حقیقی می پوشم اما پیش مجبان حقیقی ظاہر میگینم ہنجر
 مضمون کلام لے برادر اکبر باشیم و چہ باشیم و چہ لائق باشیم کہ کسے مارا بد شنامی ہم یاد کند
 کہ ہر کہ مارا یاد میکند ماستحق زیادہ از انیم کہ او لطف کردہ کم دشنام میدہد عفو کردیم
 شنام عفو کنید و در انچہ جناب شمار عیب زسد و کسر شان شام نشود ہاں کنید مارا ہم
 قبول است لیکن پوشیدن اسم شیخ اصلاً و مطلقاً بمن ندارد و این معنی شاید بر شمار گل
 آید اما ز نہار الف ز نہار کہ وغرغہ پوشیدن اسم شیخ فلاح و صلاح دارین سیرو بیشتر
 ہر چہ مصلحت و صواب دیدہ شما خواہد بود شاید نیکو خواہد بود اما خیر خواہ ہستیم پنہو اہم کہ اسم شام
 پوشیدہ شود و بعضی ناہنجران میگویند روبرو سے من کہ حضرت یحییٰ قدس سرہ متعلق
 و معارف نہاشتند ز ہر خشک بود کہ من ازین آزار چہ بگویم کہ من مرید فلاں سیاح
 یا فلاں مجذوب یا فلاں ارواح ہستم این معنی را طریقت مشائخ بر نمی آید باقی اختیار بہت
 شاست لے برادر چوں شیخی مشہور میشود براسے سوختن او طائفہ توفیق آزار می یابند و این
 عادت اللہ جاری است در زمان مشیت حضرت سلطان جیو دشنام وطنی سلطان جبو میکند
 مریدان مجذوب سلطان جیو نالش این معنی کردند کہ مردم حضرت را بر سر منبر دشنام میدہند
 ما کشتہ خواہیم شد حضرت سلطان جیو سفیر مودت کہ ما عفو کردیم شنامیز عفو کنید و این دو
 بیت خوانند + بیت

ہر کہ مارا رنجہ دار و راحتش بسیار باد	ہر کہ مارا یار نبود ایند داورا یار باد
ہر کہ خار سے بر نہد در راہ ما ز دشمنی	ہر گلے کز باغ عمرش بشکند بے خار باد

سوختن ساختن کار درویشان است والسلام ۴

مکتوب بست و چهارم - شیخ الاسلام شاہ نظام الدینا والدین سلمہ اللہ تعالیٰ من جمیع
الآفات والبلیات از درویش کلیم سلام محبت انجام مطالعہ فرمایند باید کہ در ایصال نا محبت
تسلح نور زند کہ المکتوب نصف الملاقات است مرقوم بود کہ مردم بجدانکہ ببادشاہ
ملاقات کنند بلکہ فلاں شیخ جو بجدانکہ من تقریب نیک میکنم ملاقات کنند لے برادر
ملاقات بادشاہ بھیج نیست آخر خیف میشود درویش کہ بادشاہ تا امروز ہزار درویش را
رہیدہ باشند اما اعتقادے و اخلاصے بھیج یکے پیدا نکرد و عقوبت صحبت بخیر نے انجا مابقی
اختیار است مجرب جنین است کہ گفتم دیگر مرقوم بود کہ بعضے امر اترس بادشاہ نمیتوان
پیش نما آیند میخواستند کہ شما پیش ایشان رفتہ تلقین ارشادی کنند لے برادر ظاہر
ایں بھیج نمی نماید اگر مرد را ایں قدر ہم گرمی ایں کار باشد کہ مخالفت نفس کردہ یک روز
بخانہ شما بیا یسین بیشتر خواهد شد اما اگر دانید کہ صاحب خیر است بر و اباش کہ بر لے روا
حاجت دیگرے دل کشیدہ بخانہ او بر وید شاید روے نیکبختی چہ کند دیگر مرقوم بود
آزار ما ہم دارم ظاہر و باطن اللہ یشفعکم جمیعکم اما بھیج و سواس نکنند کہ ما شخص
کہ خالی از بلا خواهد بود - دیگر مرقوم بود کہ مردم بجدانکہ تا تل کنند لے برادر تا تل جنایت
لے ضرورت نباید کرد و الضرورة یقدر و یقدر ہا اگر داعی گرفتہ قضائے حاجت نمودہ
آزاد کنند شاید اقرب باشد لہذا آنکہ ہمیشہ دریں بند گرفتار گردید - دیگر مرقوم بود کہ سید
عبدالرحیم کل و شرب نمیکند لے برادر چہ باک اگر دل مشغول بحق است ترک دارد
انشاء اللہ تعالیٰ ایں فاقہ آسیب نخواہد رساند والسلام ۵

مکتوب بست و پنجم شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والدین والدینا ادام اللہ شوقہ و ذوقہ

وفاقی علی العالمین برہ و احسانہ از درویش محمول بر رویہ ذہول کلیم اللہ صبرہ اللہ تعالیٰ
 نفسہ کما ہی و وفقی بجا لجتہا ہما آنکہ سلام مؤدوت انتقام مظاہرہ نمایند ذکر و تامل کنند
 صبر و سابق بالخیر است از آن مہر است نگہ دید این علاقہ آخر درویش را از وضع استغنا
 سے اندازد و اگر خواہ نخواہی از دواج باشند انہم بعد انقضائے طریق سیر و انزوادر شہر
 میسر خواہ آمد و برائے اندو کہ مسئلت ازین فقیر نمودہ بود و مصلحت دیدن آنست کہ
 اللہ اللہ دریں روز دادر بر بانپور خوبہا است وطن اختیار کنیدا اما بر لب آب اگر چہ
 باشند انشاء اللہ تعالیٰ آبادی ہم آسجا خواہد رفت و آنچه ایما رفتہ بود کہ بجائہ بعضے دولتہند
 باید رفت تا داخل ملک شوند لے برادر نیت مقدم است بر عمل صحت و فساد عمل مبنی فیما
 نیست است اگر نیت شماسالح است انشاء اللہ تعالیٰ اعمال باصلاح راجع اند غم مخورید و آنچه
 ایما رفتہ بود کہ ملاقات خلیفہ را امرو ز باعث اند لے برادر ما را تجربہ معلوم شدہ صحبت و بیج
 درویش تا آخر کار با خلیفہ برابر نشدہ زیرا چہ محال طلبہاے خلیفہ بر درویشاں شاق
 سے نماید و مدت خانہ باد اللہ از درویشاں بر خلیفہ دشوار سے نماید انجام قبیح صحبت
 میگرد و مگر باشد در حاشیہ حرام و حرام کہ ایشان برائے کسے خلیفہ را تنگ نکردند خلیفہ ہم فرست
 محال طلبہا نیافت کہ از دہلی بدر رفت۔ ملاقات خود آسانست اما برائے آمدن صحبت مشکل
 و اللہ الموفق بہر طریق اگر دریں ملاقات کاری عاجزی از شما بر آید سعادت خود خواہند دانست
 حافظ شیراز علیہ الرحمۃ میفرماید سیت

چو قصد بادہ کنی جبرئشتاں بر خاک	از آن گناہ کہ نفس رسد بغیر چہ پاک
بارے ایصال فیض بغیر عبادت متعدی است شاید اقرب الے القبول باشند والسلام	مکتوب بست و ششم۔ شیخ الاسلامی شاہ نظام الدین و الدین سلمہ از فقیر کلیم اللہ

سلام محبت انعام مطالعه فرمایند مکتوب محبت اسلوب مدتهاست که رسید چشم نگران است
 ای برادر یک کلمه اند که از زبان بنده از بندگانی برے آید از ثواب آن از مرکز خاک تاجی
 فلک اعظم بر میشود پس طوبی لمن قال و طوبی لمن قال و طوبی لمن قال من
 قال من قال **لا اله الا الله** اول من قال بس و المسکون

مکتوب بست و سبقت شیخ الاسلام و المسلمین نظام الدین و الدین سلمه الله تعالی از درو
 کلیم سلام مطالعه فرمایند امروز که چهارم بیج الثانی سلسله جلوسی است محرر میگردد پیر
 حافظ اسحق تنها متوجه شکر شده بدست او کتابت مطول مشتمل حقائق دیگر نوشته خواهد
 انشاء الله - از جمله آن حقائق این حقیقت است که اگر شمارا قصد از و اوج باشد بخانه این
 محرم فقیر صبی است اشاره کنید که چیزی بطریق رسم برسانم و اگر داعیه این کار نیست فیهما
 که درویش در تامل از عادت باطن تفاوت میکند و دیگر معلوم شد که آنچه از هجوم دولت
 و قضیه خواجہ محی الدین و سرای مجلس سرود همه معلوم شد ای برادر این چنین واقعات
 باختلاف دولتند این میشود باک نیست فله خیر حافظ و هو ارحم الراحمین و یقین نشاید
 که دولتند این هرگز در بیج عصری مرید هیچ شیخی نشده اند اگر شده دولتند غامده همه را
 گذاشته لنگ بسته اند و لاند دولتند این که هنوز بر رسم خود باشند و مرید خود را گیرند مرید
 نیستند ای برادر مریدی ایشان همین است که با وجود فرعونیت از جا خود فرو آمده
 بتواضع شما صحبت داشتند اینقدر سلوک تمام است اگر بر ایشان بولایت رسیدند از ایشان
 ذکر و فکر و اوضاع درویشان چشم داشتن نهایت غلط است ایشان که معیت کردند در
 ایشان چه ماند از ایشان همین قدر مطلوب است که بختی چیزی برسانند و الا بیج
 اذا خلوا الى شیطینهم قالوا انما علمک انما نحن مستهزؤن صفت ایشان است

در کتب معتبره که در علم غلات شیخ ابی روحی ایشان سیاه مکتوبه و عجیب خود میدادند
 و ذکر و فکر از مردمی طلب است که درین درویشان پویشند و در کار دنیا معطل شده
 بجای غیبی بپوشند و مجلس سرود با احتیاط گاه گاه بکلیه ترک نهند و مقرر به پیشه نکنند
 مکتوب است و هشتم شیخ الاسلامی شاه نظام الاسلام و المسلمین و الدینا و الدین سلمه
 الله تعالی از درویش کلیم سلام مطالعه نمایند امروز که سبت و هشتم ذی الحجه سنه هزار و صد و
 است الحمد لله و المنة که بهمه وجوه عافیت است زمین تکیه و سیج تر می باید اکنون دو صد و
 چهار ده گز دارم بلکه دو منزل کرده ام هنوز تنگ و دقت است که آن را بر اسلوب حویلی
 ساخته ایم اگر بر اسلوب تکیه بکنیم بنایت دق می نماید آری هزار گز زمین تکیه میتوان داشت
 و از مرسل تکیه اگر نزدیک قدم مبارک بار و ضه شاه بایزید بالا به فیروز شاهی یعنی دور
 از آبادی بگیریم هم سر انجام میشود اما اقول که کسی را مطلوب ایصال فیضی باشد انقدر
 دور دست چار و دو گاه بنظر میرسد که اگر عمر در همین تنگی گذشت اکنون معلوم چه قدر
 باقی ماند که کشایش درخواست چه توان کرد اما چون این کل نعمت متعدیست شاید
 عزیزان دیگر نیز ازین نعمت فیضمند شوند من میخواهم زیرا که شمار کار بزرگ ایصال فیض و
 اعلاء کلمة الله فرموده ام و شما هم درین کار گرم آمدید می ترسم که مباد از اینجین فرمایش
 که از آن جهت است قفل و انهمال راه یابد و در وضع بے نیازی نیازمندی پیدا گردد و
 آنچه از امور دنیا و می بشما نوشته می آید و نوشته خواهد شد کلیه آنست که اگر در خود تاب
 طاقت آن ببیند و دانند که باسانی و سیر و بے لحاج کثیر میسر می آید کرده باشند و اگر
 دانند که در آن تنگ حرمت طور درویشی و خروج از وضع مختار آن را بر دوشه تنگ است
 اگر خواہید بکنید و اگر خواہید ترک دهید که چنین کرده اند و السلام ۴

مکتوب بیست و نهم شیخ الاسلامی شاہ نظام الاسلام والدین از درویش کلیم سلام
 بطالعہ نمایند خطیکہ معرفت میاں سعادت علی چرمینہ فروش مرسل بود رسید مرقوم بود کہ
 آزار نزلہ و ذکام و سوزاک غالب مے آید حلاوت مے یا جم و هجوم خلایق سبب پریشانی
 خاطر میشود مے درویش المدد حافظ کلیم ناصر کم از شنیدن آزار خاطر این عاجز کہ فتنہ شد
 شفا و عاجلاً ذکام و نزلہ شمار انجام ہم بود آنچه در باب سوزاک حکما میگویی بد مشورت محب
 محمد علی خوشنویس کہ عقیدت تمام در محب شما دارند و من دریں باب مکرر بشما نوشته ام
 بتفصیل و در این ورقہ باجمال نیز مے نویسم کہ تا ممکن باشد گردن بناید گشت سمیت

در راه خدا کہ رة زنا ناند

آں راه زنا ناهیں زناتند

و بر تقدیر ضرورت والضرورات یسیر المخطوطہ باید کرد اما تقدیر ضرورت اگر کثیر کے بخزند
 تا دفع مضرت کہ سوزاک نموده فالغ شوندا قرب بصواب مے نماید و اگر کہ خدا ہم شویہ باید
 کہ دفتر محتاجے کہ دنبالہ اگر انداشتمہ باشد باید خواست ایجاد قبیله مادوسہ خنر بود میخواست
 کہ یکے نامزد شما بکنم اما بعضے موانع کہ موجب تشویش ما و شما بودند اندیشیدہ ازین داعیہ فالغ
 گشتم اگر ہا بنجا جورتے پیدا شود جائز است و آنچه از کثرت هجوم خلایق مے نویسد لے
 برادر علی و رسید قبول سرگردانست شما سر از قبول میگردد انید ہجوں میت بہین گیری
 الغشال باید بود اگر قبول دہند قبول باید کرد و اگر خمول دہند خمول باید کرد و عمدہ درین کار
 فنا از بایست خوش است و سمیت

و نہنوائی ہم خموشان تو نیم

و گفت کہ ماز پست پوستان تو نیم

رد و قبول عثمانیت دوست ہر چہ عنایت شود ہماں باید ساخت و شکوہ این نباید کرد و اسلام
 مکتوب بیست و نهم شیخ الاسلامی شاہ نظام الدین سلمہ المدد عالی از درویش کلیم سلام

مطلوبه نمایند که توبه شمار رسید که مرقوم ماه صفر بود مرقوم بود که عجب صورت روی
 داده است که اصلاً و مطلقاً دل را جمعیت ذکر و فکر نمی شود بلکه پریشانی طوری روانه وار
 جمعیت ذکر و فکر نمی شود سابق روز و شب سوائے ذکر آبی و ذوق و شوق و ذکر و احوال
 بزرگان چیزے دیگر نبود معلوم نیست که چه سبب است مگر آنکه حضرت شاید بفقیر کم
 توجه باشند بهر حال امید توجه است اینهمی کلام کم معلوم شد که حکم من است و ایوماء فهو
 مغنون ترقی لازم حال صوفی باید پس آنکه در ترقی است سالک است و آنکه در یک حال اند
 واقع و آنکه نفوذ بالمدعو و آنچه از آن بر آمده بود کرده راجع است آنچه شما نوشته اید در ظاهر
 بقسم ثالث مشابه است اما چنین است بلکه چون صوفی را ترقی نمی نماید و او را در آن که
 بود مخطومی نماید و هر مرتبه سخنانی ذکر مرتبه فوقانی است جائیکه هنوز مع الدمد باشد ذکر و فکر
 آه زرش ندارد و اما اگر فی الواقع حضور نیست و ذکر و فکر هم نیست پس درین صورت جای
 ماتم داشتن است و این بر جوع پہلو بزند در علاج آن باید کوشید که ہر شغلے مانع ذکر
 و فکر است چون توجه بخلایق و دنیاے سیه گدشتنی و گذشتنی است و دل بستنی و آفت
 آوختنی است پس حیث باشد که توجه الی الدمد را کہ باقی است اورا توجہ الی الحلالی کہ
 قافی است باید فروخت التبدلون الذی هو اذنی بالذی ہو خیر
 مرگ خود باید حاضر داشت و کار بمولانا افتاده نصیب العین باید نمود و بیت

مجلس وعظ گرترا ہوس است

مرگ ہر دم نہ واعظ تو بس است

فمودہ اند کہ چون صوفی در کار خود ترقی نہ بیند با ضلالت حال پردازد یعنی اگر مقیم است
 مسافر شود و اگر سیر مخور در گرسنه باشد و اگر خوب می پوشد درشت پوشد و اگر متوجہ خلایق
 شود متکلف شود بہر حال بہ تہذیب نفس و سیاست آن کوشیدن از جملہ نعمات وقت

ساکست دیگر مقدمہ کہ خدائی نوشتہ بودند یارے از یاران شما اینجا رسیدہ بود
 میگفت کہ میاں محمد علی جلے منسوب شدہ اند میخواستند شاہ نظام الدین حبیب در بیان قبلیہ
 منسوب شوند فتوای ما در آن کلاست کہ اگر احتیاج نباشد ہرگز کہ خدا نباشد بلے یکدم
 شہوت کہ خاک بر سر اوست اسیر زن نتوان شد بجز بلے درازا فقر و رقت تقدیر و قدر
 و ایسے درم خریدہ پیدا باید کرد یا خاتونے کہ مہر آں زیادہ از دہ درم شرعی کہ مقدیر
 سہ روپیہ باشد تخمیناً نباشد در بلے و ہوی زناں نباید افتاد کہ این قوم رہزنان مین
 عیاذ باللہ و اباء عن هذا الهالك والسلام ۛ

مکتوب سی و یکم۔ شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والدین والدینا از درویش کلیم سلام
 بہجت انجام مطالعہ فرماید کہ مکاتبات شما متواتر رسیدند و بعضے یاراں را احوال گرم
 دیدہ شد الحمد للہ علی ذلک در او آخر ماہ صفر قدوة الاصفیاء والاوصحاب وزبدۃ الاجیاء
 خواجہ نور الدین محمد خلی کہ نوشتہ بودند عجیب صاحب توفیق است اللہ تعالیٰ طفیل شما در عمر و
 حیات و منصب محبت اتہی این مرد مہیزاید کہ از جان و دل در شما فانی است و ہر گاہ کہ بمن
 نوشتہ ہمیں نوشتہ کہ حضرت لطف فرماید کہ مرا محبت حضرت پیر دستگیر شاہ نظام الحق
 والدین زیادہ از زیادہ دست دہد خود را فدای خاک پای حضرت شاہ صاحب نمایم و
 گاہے از مطالب دنیوی و امنود نکرده اند عجیب است خدا بلند دارند ہمین مرد اگر مجرد
 شدہ در کار درویشی در آید علی از درویش شود خدا تعالیٰ محبت شما در دل آں مرد
 روز بروز زیادہ کند آمین یا رب العالمین ۛ

مکتوب سی و دوم۔ شیخ الاسلامی والمسلمین نظام الدینا و الحق و الشرع والدین از
 درویش کلیم سلام مطالعہ نمایند مکتوب شما از لشکر رسید کہ در آں مذکور مجلس بخا

تصیب بخان قزاق و بنوخت خانه محب الفقراء محمد علی خوشنویس بود من بعد هیچ کتابی
نرشد لکن برادر وقت را غیبت دان آنقدر که بتوانی مشغولی بحضرت تعالی بنمائے
عمر است بر تو قبول خلق متوجه نباید بود در ایصال فیض بہت باید بست و آنچه در آن
آفت قبض باشد از آن احتراز متکتم - باید دانست و آنچه مدد این کار باشد باید پرداخت
در ویشے کہ مقبول جمیع خلق اند باشد هیچ کس را اندر ویشاں دست نداد مقبول خدا
باید بود و از قبول خلق چہ سود و السلام

مکتوب سی و سوم - اخوی اعز شیخ الاسلامی شہ نظام الدینا والدین از درویش
کلیتم المد مطالعہ نمایند مدت مدید و عہد بعید برآمدہ کہ عنیقہ شما رسیدہ اگرچہ بعضے از
مخلصان خبر خیر و عافیت رسانیدہ اند چوں محل و منزل نامتعلق است و شما اکثر حال
در سیر و تفرید عذر نوشتن کتابت از طرف ما اگر باشد مقبول است و مسموع و از
طرف شما مقبول و نامسموع چنانچہ شما را از مکاتیب این درویش التذاذ است
ہیچنان فقیر را از مکاتیب شما بہت حاج و اہتر از ہر جا باشند بعافیت باشند و بسزا
مشغول و شغلی خدا بسوے حق راہ رو نوشتہ می آید کہ امر و زور و تحریر از انجہ
قرضدار یک درم نیتیم بحکم اما بنعمت ربک فحدثنی سخن گفتہ می آید و ولد ذالک
اگر چہ از غیب مفتوح میشود آن حرام و ہم نیست چنانچہ کریم نیست اما اگر در میان
پیغام باخان مذکور واقع میشود باعث رعایت بعضے از مخلصان است چوں میان محمد
و میان محمد یار و میان محمد حسن از مخلصان شما آنجا رسیدہ اند و بفقیر ہم آشتا اند شما تو
می آید کہ توجہ باطنی در حق این ہر سہ عزیز باقصی الغایت مبذول دارند و توجہ ظاہری
خود تابع توجہ باطن است آنکہ توجہ باطنی در بچ نداد و توجہ ظاہری چوں در بچ خواهد داشت

بہر حال شرم و شکرے مفتوح بر عایت ایشان داشت شاہ ضیاء الدین ہمراہ
شکر اعظم شاہ بہ شہر کا نور فتح اند و شاہ اسد اللہ شکر را خواہد گذاشت بحق
الحق و هو یهدی السبیل واللہ متمن نورہ و لو کہہ امشرون بہر طریق
بودن شمار شکر موجب رحمت علی عباد اللہ است دیگر میاں عبد الرشید معلوم
نیست کہ کجا تا کجا ترقی کرده اند اگر سلوک تمام کنند و طلب رخصت ارشاد نمایند
و شمار ایشان قابلیت این یعنی احساس نموده رخصت ارشاد بنویسند دیگر
بندہ زادہ حامد سعید سلام میرساند

مکتوب سی و چہارم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الملئۃ والدنیاء والدین سلمہ اللہ
تعالیٰ از رویش درویشاں خاک راہ ایشان کلیم اللہ سلام محبت انجام مطالعہ
فرمایند مکتوب بے کہ ملفوف در کتابت بود رسید حقائق معلوم گشت و را بنجا عزیز
ہستند کہ فضیلت چند چیز دارند اسم ایشان عبد الولی از مردم سنگمانہ قویہ
نار نول از قبیلہ قضاات چون دولت فقر داشتند بعنایت درویشاں امتیاز
یا نقد قبل ازین میاں محمد شفیع کہ مدرس علی الاطلاق اند از فرزندان شاہ عیسیٰ سندھی
اولاً فاتحہ فراغ از فقیر گرفتہ بودند اکنون بعد از پر آوردن چلہ ہا فاتحہ این کار
ہم گرفتند الحمد للہ علی ذلک لے برادر از خود کارے غمیو انم کردیاری می شنایم
و گیرے باین طور مشرف گردایں بے ادبیا نمودہ میشود و الاچہ لائق شمایں
در اعلا کلمۃ اللہ حق سعی بجائے آرید و خواہند بجا آور و شاہ ضیاء الدین محمد قزلباشی
میکردند اگر جائے را گرم سازند و پار شکنستہ جائے بنشینند خوب باشد اما چہ علاج
کہ تقدیر چنین رفتہ ما و شمار کار فرما ہم آوردن طنکہ و نقد و خیس نیست فرامہم آوردن

دلها مطلوب است تا دلها بے عاشقان صادقان اطراف و اکناف عالم حج آریم
 و آنچه در نظر محبوه دارد و بنده و رکام جان ایشان بریزیم شاید کسی که افتد هزار
 در هزار فراهم می آید شاید از هزار یکی بر عنائی و زیبائی عالم گیر شود مصرعه بهر یک
 گل منت صد خار می باید کشید *

مکتوب سی و پنجم الحمد لله و المنة که مکاتیب شما پیوسته از شهر کافور رسیدند اما
 مدتی است که در پرده توقف اند تقسیم اوقات و توزیع مجالس که مرقوم بود همه
 بر پنج صواب دارند این قدر یقین دانید که نیت نیک لازم است در همه حرکات
 باید داشت و آنچه قیمت دارد از اعمال آن عمل است که دائم است اگر قائل باشند و
 گاه عملی کردن و گاه ترک آن کردن از پنج صواب بعید است تلون از آثار بدست
 است و بیکریگی از آثار نهایت و سیرنگی تمام مقصود این سفر نامکن باشد بزرگوار
 تری این مجلس و ترتیب خلقها از عالم ارشاد است و بخود بودن در همه اوقات از عالم
 دیگر رزق الله و ایاکم بذالمقام علی الدوام مرقوم که بیان عبدالرشید مشغول
 الحمد لله علی ذلک اگر مشغولی ایشان محسوس باشد اذن بخوانند و او اگر طح اختلاط
 بدینا از ایشان محسوس باشد اذن بخوانند و او اگر انقطاع از دنیا دریا بدینا
 خوابید و ادبیج آفت بالاتر از اختلاط بدینا نیست ما و شما هم اختلاط بدینا و ابنا
 دنیا میکنیم اما الحمد لله بهیچ سوزن و راب می باشیم مرقوم بود که غازی الدین خاں
 طلب ملاقات کرد و ز فتم خوب کردید که ز فتم اگر او را فدا در خدمت فقر بودی شودی آمد
 و خود آرائی نمی کرد و بیت

از سادگی و سلیبی و مسکینی در سرکشی و تکبر و خود بینی

بر آتش اگر نشاندت نشینی بر دیده اگر نشاندت نشینی

اما نوشته بود که او خطه بایں طرف دریاب اذن ملاقات باصله خواهند نوشت
بلکه نوشته است خواهد رسید تا حال ۲۰ - ذالحجه است اثرے از آن پیدا نیست بر قند
که بنویسد اذن علی العموم نخواهم داد آری بر طور فنا در خدمت فقر اذن است
که فقر انیز متوجه این قوم باشند و الا فلا - دیگر رقم حویلی از جانب محل اندرون
قریب بنهند و نهرا خرج شد الحمد لله اکنون یک درم ذمه مانده ذلک فضل
الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم اگر ملا ابوالفیض دریں باب تصدیق
میکشید تصدیق اورا روا ندارند و اگر بلا کلفت است والله عن
العالمین و لکن یقبل التوبه عن عباده شما در حجت کردن با عورات چهر اہمال
می ورزید اگر جوان اند و اگر پیر اگر حسین اند و اگر قبیح همه را بجای محرمات پنداشته
کلمه حق بگوش ایشان باید رسانید و بجز شنیده شد که شما چون سفارش پیش
دو نمندان میکنند اگر او کار شما کرد خوش شدید و اگر کار شما نکرد آزرده قطع شد
اخلاص میکنند اگر این معنی حق است خود چیزی نیست طریق سفارش این نیست
کار شما همین سفارش است اگر او کار شما میکند کار خود میکند و اگر نمیکند کار خود
نمیکند شما چر آزرده میشود اگر سفارش صدمبار میکنند و او صدمبار نمیکند باز
سفارش باید کرد و آزرده نباید شد این طریق مستقیم است که بزرگان بے نفس
بریں طریق بوده اند و در انچه معمول شماست برے از نفس باقی است و السلام به
مکتوب سی و ششم شاه نظام الدین و الدین از درویش کلیم سلام مطالعہ
نمائند از اورنگ آباد شاه نور الدین شاعر رضیہ نوشته اند که مشتعل بر طلب فنا

فی الشیخ دارد و یا محبت پیر و مستگیر درین معنی دلیل واضح است و محبت ساطع است
بر بلندای استعداد ایشان که هر که دریافت از حسن اعتقاد یافت پیر من نخست
اعتقاد من پس است همین معنی دارد و ارادت بیار و سعادت بگیر همین معنی
دارد و سلف که بسیار کرامات پیران میگفتند از صفائی اعتقاد بود و اگر در بزرگی
پیر متردب باشد که شاید ولی باشد یا نباشد و این را هرگز مرتبه ولایت ندانند -
بنابر آن نوشته می آید که ثناء توجه و حسن تربیت از خواجه نور الدین مذکور در پنج
نذارند و بمراقبه تصور صورت خود تا کید ابلغ نمایند که انشاء الله تعالی مقصود
حاصل خواهد شد الدینا مر عة الآخرة همین است معلوم شما باشد که در زمان
نبوت علیه السلام نفاق پیشه نماز و روزه میگردند و در احکام مسلمانان تحقیق و
در ایشان تفرقه یافت نمی شد حقیقتی زکوة را فرض کرد که دادن ال بسیار
مشکل است چون زکوة واجب شد مسلمانان قبول کردند و منافقان این حکم را
قبول نمودند و مختار گشتند از مسلمانان همچنین امروزه در راه خدا از دست زرار
دل جدا کردن دلیل قوی است بر رسوخ اعتقاد البته متوجه ایشان خواهند بود
ایشان سفارش از فقیر شما خواسته بودند بنا بر آن مزید تاکید نوشته آمده السلام
مکتوب سی و هفتم - شیخ الاسلامی شاه نظام الملک و الدینا و الدین از فقیر
فقیراں کلیم الله شترالد عیوبه و غرض نوبه سلام خوانند و اصرار باد که یاراں
چون قراول خاں و میر محمد سعید همه بخیر هستند و آنچه نوشته بودند که مرد عجمی
ناخوانده طلب اجازت نامه میکند درین باب چه صلیت است حق این است
که اجازت باطل علم باید داد اما براسه رعایت دل این مردم هم گونه اجازت

خاص مقصد باید داد بسانا خوانده که این از ایشان خوب سرانجام شده و آنچه
نوشته بودید که فلاں شخص کسب فقیری بپوشش ثمار کرد و رخصت ارشاد از شیخ عبدالحق
گرفت این یعنی خوب نیست چرا خود دادید اگر خلافت کبری و رخصت عظمیٰ میدادید
باری خلافت صغری میدادند شاید در سلک و صیقل روشن گردد که ما همه را
روشنی او کفایت کند والسلام ۛ

مکتوب سی و هشتم - شیخ الاسلامی شاه نظام الملک والدینا والدین سلمه الدار
در ویش درویشان و خاک راه ایشان کلیم سلام مطالعه فرمایند مکتوبی که بدست
شوقا فقیر مرسل بود رسید مسطور که عبدالکریم نامی در موضع فلاں خانقاه عظیم
ترتیب داده و از جهت علم غیر از قرآن مجید شاید سواد سندی نداشته باشند مردم
آنجا قاطبته بهجت آن بهجت کمر بسته و معرض قبول استاده اند درین باب
چه حکم است رخصت ارشاد باید نوشت یا نه - بدانکه اقسام فقر مختلف اند چنانچه
در دیباچه و مقایسه نجات الانس و حضرت القدس بنظر آمده باشد که بعضی ازین
طائفه خدام طائفه ایست که خدمت مخلوقات را اختیار نموده پیوسته حظ نفس
بر حظ نفس خود ایثار کرده اند پس درین مرتبه احوال سالکان از وادی غفلت
و غیبت اسواد عظیم انتباه و حضور در کار نیست بلکه همت این قدر داشته
باشد که از سر حظ خود برخاسته در خدمت دیگری ایستد و خدمت مالی و جانی
نه و او نمایند پس آنچه درین باب ظاهر میرسد که مردم ناخوانده اگر صوفی مرشد
متکمل نمیتواند باشد باری از خدام باشد اینهمه رتبه دارد پس اجازت بکجایت
خدمت باید نوشت والسلام ۛ

مکتوب سی و نهم - شیخ الاسلامی شاه نظام الملک والدینا والدین از درویش کلیم سلام
 مطالعه فرمایند مرقوم بود که میاں بهاؤ الدین بهمه وجه لائق خلافت است براؤ
 من از حکم شما چاره نیست و محتر خلافت بجه کارے آید تا کمر بهمت با علا کلمۃ اللہ
 نہ بستہ شود و کمر بهمت بے اختیار درویشی مستحسن نیست و مرضی والدہ ایشان بہتر
 کہ چیزے از دنیاوی پیدا کردہ صرف وابستہ مے خود کند کہ خبر گرفتن مر اہل فرہوش
 بہ از درویشی است دیگر مرقوم بود کہ بعضے مردم را خلافت ماقبل دادہ بودم اکنون
 معلوم شد کہ لیاقت آن ندارند منع بکنم یا بگذارم بہتر آنست کہ منع نباید کرد کہ دین
 فتنہ انگیز می شود باقی ماند علاج آن کنند کہ خلافت دو قسم کنند خلافت مطلق
 و خلافت کبریٰ آنانکہ درویشاقت و استحقاق خلافت است لفظ خلافت کبریٰ
 یا عظمیٰ زیادہ کنید و مردم سابق را خلیفہ عام بگذارید کہ قید کبریٰ و عظمیٰ
 آن داشتہ باشند اما تفاوت پیدا خواهد شد و السلام *

مکتوب چہلم - شیخ الاسلامی شاه نظام الحق والحقیقت والدینا والدین سلمۃ اللہ تعالیٰ
 سلام منسوب این درویش خوانند مدت مدید و عہد بعید برآمد کہ مکاتیب شما
 بنیر سدا زین طرف ہر کتابت کہ نوشتہ می آید جواب نمی فرستند ظاہر مکاتیب ما
 بشما بنیر سدا لکن مکتوب نصف الملاقات واقع است و اینجا خود در حکم تمام ملاقات است
 باید کہ در رفع جلباب مفارقت مقصر نباشد و السلام *

مکتوب چہل و یکم - شیخ الاسلامی شاه نظام الحق والدین سلمۃ اللہ تعالیٰ
 سلام مطالعه فرمایند مکتوب بنیر از وصول مکاتیب رسید الحمد للہ علی ذلک اما
 چون جواب شمار کہ بطرف ابوطالب خاں بودند خواندم از بنیا معلوم کردم کہ شاید

این مرد بشما نوشته که مرا اجازت سه سلسله شد و بر تقدیر می که این مرد کذب صریح نو
 باشد شما اعتبار و اعتماد نخواهید کرد که من اجازت بے علم را نمیدهم الا ما قد سلف از
 بعضی اشغال قادر بر نقشبندی تقریباً گفته شده و اگر همین قدر را اجازت میگویند
 فلا ساحة لا اصطلاح و مردم این طرف را از آمدن خود امیدوار ساخته باید که البته بلکه
 الف البته خود را برسانند و السلام *

مکتوب چهل و دوم - ان الله وانا اليه راجعون کل نفس ذائقة الموت
 واستعينوا بالصبر والصلوة مخفی نماید که بتاریخ بخت و چهارم شهر ربیع الثانی
 فرزند عزیزخواه محمد از دار الفنا بدار البقا رحلت نمود و اینجبدانی بر سینه د و ستا
 گذاشت ان الله وانا اليه راجعون ما همه صبر نمودیم و شکبانی و بزریدیم شما هم
 مصابرت نمایند و درازی عمر و کمالیت فرزند عزیز حامد سعید از حضرت و اسباب
 خواهید و این مقدمه را بشکر میاں اسد الد و ضیاء الد هم بنویسید که مبادا ایشان
 سلام بآن متوفی بنویسند و معصیت گرفتگی سامعین گردند حضرت حق قادر مطلق
 بنعم البذل ما را مشرف سازد و متوفی را از خیر آخرت و فرط ما گرداند و بگوید معلوم شد
 که طریقه پیغمبر علیه الصلوة و السلام مواسات با همه بود تا این کس باین مرتبه نرسیده
 ناقص است باید که با هر آشنا و بیگانه باین شست و در مشغولی و در حضور نفور
 واقع نشود و اگر بخشن از آمدن دو وقتند آن چیز نیست بایشان صحبت باید داشت
 و بخشش این طرف باید کرد و اگر میسر آید فهو المراد و الا نیت خیر مقرر است لیکن تلقین که
 بهمه نیک و بد که اعتقاد داشته باشد باید اسم الله بخاست خود از باب مہنیتات
 تارک خواهد ساخت و بگوید عورات را تلقین باید کرد و از مکمل آنها در اماں باید بود مبادا

بزبانند و دیگر این فقیر در دعوت درویشان نمیرود شام هم نروید که دعوت ایشان
 بر طریق مشیت نیست که از ترک آس ترک سنت لازم آید و دیگر اجازت ارشاد را
 اندکے علم باید بے علم راندند اقلًا عبارت عربی تواند خواند تا حال نافع داشته باشند
 به دیار ام یعنی شیخ فیض الدہ اگر کتابت سے نویسد جواب مینوسیم والسلام
 مکتوب چیل وسوم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الملئہ والدنیاء والدین از درویش
 کلیم سلام مطالعہ نمایند و مرز کہ سہ سوال است مرقوم میگردد کہ حقیقت مجلس
 گذشتہ ملا ابوالفیض آست کہ این مرد فقیر بایاراں بابر ام دعوت کرد قبول کردیم
 بشرط خلوت این مرد چوں بانظام الدین امجد آشتانی از درویش داشت بسبب بعض
 مردم دیگر نظام الدین امجد بایک مرزا و دیگر با چندے او باش داخل مجلس بے
 اذن شد فقیر از مجلس برخاستہ در حجرہ رفتم و ملا را گفتم کہ اینہا را شما طلبیدہ اید ملا
 قسم خورد کہ ما نطلبیدہ ایم بلکہ از جائے سرای یافتہ آمدہ گفتم بہر تقدیر یا ایشان
 رخصت کنید یا ما را گفت حالا چہ طور رخصت کنم علی الفور تو انم کرد دریں بابا
 شدہ ماند مرا این معنی بمذاق موافق نیفتادہ گفتم برائے نماز بمجرا خواہم رفت ہنوز
 وقت ظہر نہ سیدہ بود کہ بمقرب مسجد بے ہمراہی عزیز ی تن تنہا از خانہ او ہندم
 القصہ ہمہ مجلس پریشان شد و نظام الدین امجد و او باش ہمہ پرانگہ شدند من
 بخانہ خود آدم از عقب از خانہ عابد خاں تا خانہ فقیر ملا ابوالفیض گریہ کنان باہر
 و بحال مرگ رسیدہ آمد و گر بہائے سرشار کرد و تمام مجلس شفیع او گشتند و فقیر قسم
 خوردہ کہ بخانہ او نرو دو آنقدر زاری و بقراری کرد کہ دل یاراں و عزیزاں
 برو سوخت آخر ہمہ یاراں از طرف او برپائے فقیر افتادہ و التماس باز مجلس رفتن

خواستند گفتیم قسم خورده ام ملا گفت کہ من دو گنیزک خریدہ ام آں را در کفارہ
 آزاد میکنم یا آنکہ آنرا موطوہ او بودند چوں اینہمہ خاکساری کرد از طرف خود طعام
 دہ مسکین دادہ عمل بر قول سعدی قدس سترہ کہ کفارت یمن سہل و آزدن
 دل دوستان چہل سوار شدہ بخانہ اور فتم چوں او درین روز خیلے لت خوردہ
 در سولے او بجائے رسیدہ در آخر مجلس برے استمالت خاطر او پیراہن تبرکاً
 باو عطا کردیم این پیراہن تبرک ست پیراہن خلافت بے ارشادنامہ کہ او را
 در اضلاع قوم مثال گویند بنی باشد اکنون کہ فدویت کمال بہم رسانیدہ و اندک
 در حفظ جان کوشش نمودہ میخواہم کہ شما اورا دستار خلافت بابرشادنامہ و سلاک
 چشتیہ بفرسیند و ماخرقہ تبرک بے بیاری از مردم معتقد میدہم ماخرقہ خلافت
 مخصوص بچندے مخصوص است چنانچہ در خانہ معتقدان فرزندانے متولد میشوند
 خرقہ تبرک میسرنند و همچنین اگر کسی کہ دل را باو لطف و رحمت پیدا میشود خرقہ
 تبرک دادہ مے آید آنرا بجلہ ست کہ در ماہ شوال حال بتاریخ ہ شفعے متوجہ لشکر
 بود شیخ محمود نام بدست او برے خلاصہ اخوان الصفا و خان الوفا خواجہ نور الدین
 یک نیمہ آستین کہ مکر پوشیدہ بودم فرستادم و برے شما خرقہ خلافت مے دیگر
 با شہرات متعاقبت میفرسیدیم حسب طلب شما کہ شجرہ سابق اندکے محسوس از آب شدہ
 خرقہ تبرک تو اں داد و خرقہ خلافت مخصوص است درو احتیاط است بہر کس
 نباید ادر حق بہاؤ الدین لطف خواہید کرد و اورا منع کنید کہ نااہلی باہل خود بخند
 کہ وجہ رضامانیت و آں نااہلی بر و شاید کہ واضح تر باشد اگر چہ از ما مخفی است
 این سخن بگفتہ بہاؤ الدیناں نوشتہ شدہ والسلام

مکتوب چهل و چهارم - زبده العاشقین و عمدة الاولیاء صلی اللہ علیہ وسلم نظام الاسلام و از
 ادام اللہ بیکاتہ و ضاعفت اللہ درجاة و کثر اللہ تحنیدہ و اقر تقزیدہ از عا جود در
 گردا و ایشان کلیم شاه جهان آبادی سلام مطالعہ نمایند و بیوستہ متوجہ حال خود
 تصور فرمائند بخوی محمد ضیاء الدین در ہر رقمیہ سلامتی احوال شما و رونق و گرمی
 یاران شما پیچہم در مکاتیب می نویسد و موجب شکر میگردد و امید کہ برخلاف سابق
 لاحق دارند - میاں اسد اللہ بقصد حرمین شریفین عازم ہر ماہ پور شدہ بودند
 اکنون شنیدہ شد کہ ایشان بسبب تراخی فرصت حج قصد شکر دارند بلکہ
 در شکر داخل شدہ معاملہ را بجای رسانیدہ اند کہ بادشاہ وقت فتح محمد چلیہ را بخت
 ایشان فرستادہ طلب ملاقات نمود اگر نہ از طرف ایشان اباہا مامول بادشاہ میبود
 جاسے مواخذہ بود پس بدو اصل در پیشانی باری بود است از خود باری بود
 سخن آنانکہ در شہرت خود کوشیدند نام آنہا بر صفحہ اعتبار باقی ماندہ این شہر
 عظیم است کہ کسی این سخن را بکار نمی برد بارے رحمت خدا بر بہت شاہ اسد اللہ
 کہ در مقابل طلب بادشاہ فی الجملہ بے نیازی کرد اما اگر الحال از شکر بدرزند
 بہتر است کہ ما ابرئ نفسی ان النفس لامرۃ بالسوء عذر خواہ است و گ
 واضح باد کہ نسخہ کثکول بدست میاں غلام بیچی بشما فرستادہ شد و معلوم شد کہ
 ایشان بشما رسانیدند منع از ذکر بناید کرد و دہین موئی سر و چرب خوردن نافع
 جنون است انشاء اللہ تعالی و وعرس مقدر دارند عرس حضرت سرور کائنات
 و عرس حضرت شیخ بیچلی مدنی - اما عرسہا کہ کہنہ یعنی مرہر صنف را طعام باید کرد
 و عورات کہ اخلاص صادق آرد مرید کنید اما و خلوتہا صحبت ندارد کہ جاسے بنامی

و جابے قریب شیطان و لگہ بالجزم امن باشد تو دانی کار تو دیگر بہر کس خلافت
 ندید کہ بے اعتبار یگر دو و اقلاً شرط علم داشته باشد کہ بے علم رونق ارشاد نیست
 و اگر در حال غلبہ داشته باشد ہمہ برے خلافت جواز دارد اما دریں باب علم بہ از حدت
 برائے میان عنایت است کہ در حوصلی خواجہ محمد سعید مانند در چاندنی چوک عقب حمام
 بیگم مثال نوشتہ شد و الد الموفق دیگر ملاقات سلاطین کہ بدور درویش آیند
 روایتد اما بدیر آہنہا ناید رفت مگر آنکہ مرید شوند آن زمان ہم گاہ گاہے احوال
 ہمایاں اسد الدویاں ضیاء الدین انچہ شام شنیدہ باشد تفصیل بنویسد
 کہ نوشتن شام سند است و موجب طینان خاطر و باید کہ برادران در یکد گد فانی
 باشند و مناکرہ و مناظرہ در میان نباشد و محبت و مؤدت باشد کہ یکے تعریف
 دیگرے کنند آن کار دو دور و عرس اگر خواہید مجلس براگ عام کنید اما ہر
 آنست کہ شب مجلس براگ باشد و روز طعام و ختم مصحف و ذکر تسبیح و تہلیل والسلام
 علی من اتبع الہدیٰ

مکتوب چہل و پنجم شیخ الاسلامی شاہ نظام الملئہ والدینا والدین از درویش کلیم
 سلام محبت اتسام مطالعہ نمایند خطی کہ بعد از سیر بجا پور ۲۰ شوال مرقوم بود رسید
 بعضی حقائق مکتوب بوضوح انجا مید بعضی حقائق معلق ماند انچہ از کیفیت حالات
 معہور خاں مرقوم بود بوضوح پیوست این مرقوم بوضوح برے ہمیں کار ہا ہستند
 از اینہاں طریعہ عدالت و صلاح از جملہ محالات از اینہاں ہمیں قدر کہ دست بہجت
 بدرویشے دہند نہایت صلاح آنست کہ دریں بنایت قہر نفس کردہ باشد کہ ہر نفس
 یکے بہجت کردہ باشد بدیر ہجوم مردم عدم صحبت بالمشافہہ بلکہ صحبت بکانتیہ پس

میر خضر خلیش اور اچلا بسیار بخود جذب کر دیکہ دریں آرزو کی خان و دختر
خان باشند نعم الخیر فیما وقع و یقین دانید کہ دولتمندان ذکر و اشغال را عبت
کاری و ہر رہ کاری می شمارند و دولتمندان را تعویذ کے برے منصب جاہ یا اسے
برے زیادتی دولت و مکنات از خضر و جامع امام جعفر صادق علیہ السلام بایہ گفت کہ ایشان
بغایت رضا مند ازین ہستند

مکتوب چہل و ششم شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والدین والدینیا از خضر کلیم
سلام خوانند عجب حال است کہ از بعضی مکاتیب شما بوئے آنکہ شاید عزیزان چہر
نگاشته باشند می آید و حال آنکہ من مکرر سکریہ نوشتہ ام و اکنون باز مینویسم علیہ السلام
واللہ کہ در حق شما کسے چیزے اکنون نے نویسد و بہ تقدیرے اگر نویسد باللہ
واللہ کہ اثر ندارد و نخواہد داشت آرے قبل ازین برادر خورد و بار دوم کلمہ چند
کہ از راہ حسد و ضیق النفس میباشد نوشتہ بودند و من آن را بعینہ بنما نوشتہ
بودم و چون شیخ سوندہ از پیش شما آمد کتابت طویل الذیل از من دریں باب
نویسانیدہ و بنما فرستادہ حالا شما ہرگز در خاطر این قسم دغدغہ مارا راہ رسید
بعضے یا ران خلیفہ وقت را در نیافتہ اند و ماجرای مہیجا و شما نزدیک ہستند
شنیدہ باشند لحمۃ والسلام

مکتوب چہل و ہفتم شیخ الاسلامی شاہ نظام الملۃ والشرع والدین والدینیا
سلمہ اندازد و رویش کلیم السلام مطالعہ نمایند مفاوضہ شما کہ در و برنخے از ذکر
مرا ورت متعلقان سلطان وقت و طلب ملاقات سلطان بود رسید خوب
کردید کہ قبول این معنی نکردید کہ ہمیں طلب سلاطین دلیل رجوعیت و جباری است

اگر در طبیعت ایشان تشنگی و فدیویت فقر باشد ابرام بسلطانت نکلند بلکه خود
از سر قدم ساخته بخدمت مشتایند تا مدد و جناب صمدیت که نعم الامیر علی باب الفقیه
باشند و صلحت آن می نماید که چندگاه از لشکر بادشاهی بطور سیر متوجه سمت
دیگر شود که این مطالبه سر دشواری سلطان اگر چه بحسب ظاهر تعلیم شرافت بسیار
میکنند اما چون کار طریقت موقوف بر مربی است که قاهر حالت مرید باشد و
آن مقصود هزاران طوفان گیر و عجب و خود بینی مخصوص بعلاقه سلطنت پیدا
می آید منصب فقیری و سلطنت منحصر در ذات خود میداند و بفقر استحقاق بیش
می آید بهتر آنست که برای سیر بسمت شهرهای بشتایند و نزاع باین مردم موجب
تشتت خواطر فقر اعیان باشد تعاضل بهتر است و دیگر آنچه در باب طلب شجرات
سلاسل و خرقات و تبرکات و احکام دیگر نوشته بودند جواب آنها علی التفصیل است
اعتمادی خواهم فرستاد جمله آنکه مردمی که محض سواد قرآن دارند و معلوم نحو بیج
بهره ندارند باید دید که صورت درویشی درین مردم چه قدر جلوه نموده است اگر
بر ریاضات شاقه بقهر نفس اشتغال دارند که میتواند طالبی فریفته ریاضت و غلبه
حال و وجه سخاوت ایشان باشد چه مضائقه میتوان اذن داد بے نوشتن مثال
و اگر طریقه ریاضت ندارند و جذبات سخاوت ندارند هم با و اذن نباید داد که او
باطال است و دیگر بے هم در صحبت او خراب میشود و خواهد شد اما آنکه عالم باشد بحج
فقر شدن او میتواند اذن داد بلکه مثال هم نوشته باید داد که چون عالم است
در صحبت او ضلالت رواج نخواهد گرفت و در درویش سخاوت عجیب هر است زحمه
حال اوست بارے اگر خوانده نیست ضیافت روح نمیتواند کرد ضیافت جسم خود خواهد

اگر منصب میبخت نخواهد رسید بمنصب خدایت خود سر فرزند خواهد شد اینهم بخلاف
نفع خواهد رسانید چون بر قاصدان جرم نمیباشد که ملاحظه خواهند رسانید
تغیرات سلاسل نوشته نشد انشاء الله تعالی بوقت نوشته خواهد شد - باید دانست که
سلک قادریه که از جانب حضرت شیخ محیی الدینی قدس سره دارم این سلک مشکلات
بر سلسله قادریه سهروردیه و چهارمیه و کردیه و نوربخشیه و سلک نقشبندیه جدا خواهم
نوشت اولاً و آخراً ابو الفیض لائق خلافت است بر او شهرتی بفرسیند که از طرف
شما و خلافت چشتیه و قادریه داده آید والسلام

مکتوب چهل و هشتم - شیخ الاسلامی شاه نظام الدین والدینا سلمه الله تعالی
از دور ویش کلیم سلام محبت انجام نمودت انعام مطالعه فرمایند امر و نه که لا محرم الحرام
سنة هجری مرقوم میگردد که میان شیخ نور محمد خادم شما از اولاد حضرت مخدوم
بها و الدین ذکر یک کتابت شما آورده اند و حقائق فحوی نمینقده حقائق با شرف از کتابت
همه معلوم شد چون این مرد و تها بجد ستگاری شما سر بلند بود احوال بسیار نقل کرد
موجب شکر الهی گردید الحمد لله که حال درویشانه شما در اکثر امور اسلفت میباید الحمد لله
والمنة که در اعلا کلمه الله سعی موفور مبدول است مرقوم بود که در حین وضع اعلا
بیشتر است به نسبت آن وضع لے برادر بهر حال مقصود ایهال فیض فقر محمدی
بجالمیایا بهر وضع که بشیر این کار سر انجام یابد باید کرد و دیگر خوب کردید که چندگاه
در خجسته بنیاد تو قضا کردید خصوصاً رعایت خاطر عاظمه خواجه نور الدین از جمله فضل
که در قبا پوستان این قسم فنا فی الشیخ شاید کم بهر سد سلام فقیر هم خواهند رسانید
الله تعالی انیثان را بقنار اتم رسانیده باقی بخود دار و دیگر بخیر دست عاشق صادق

قافی از خود بحق محقق شاه محمد جعفر و شاه یار بیگ سلام رسانند مشیخت پناہ سوزند
آنقدر طلب ایشان تو جہات شناسست کہ در شرح نیاید اگر لطف شما مددگار ایشان
بسے کارهای مشکل آسان خواهد شد چه جائے سفارش است مصرعہ خواجہ خود
روشن بندہ پروری داند والسلام

مکتوب چہل و نہم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الاسلام والمسلمین الدین از درویش
کلیتم سلام مطالعہ نمایند امروز کہ ۲۴ شہر شوال است مرقوم میگردد کہ نوایق
مکررہ قبل ازین نوشتن در جواب مکاتبتے کہ در آن مذکور اشتیاقی خلیفہ وقت
بود رسید - مکرر آنکہ خوب کردید کہ زفتید کہ صحبت ایشان با بیچ درویش آنقدر گیرانفتاد
مشہور است کہ شیخ عبد اللطیف الفیاد داشته اند در باب او میفرمودند کہ احسن ظنی
پیش شیخ عبد اللطیف نداریم پس عزیزان دیگر معلوم کہ حسن ظن ہم آسجا تکلیف است
باقی چون سخن سرود و سماع شما بایشان رسانیدہ اند و خلیفہ بشرع دارد و مشائخ
سر نہد ہم در لشکر از حج رسیدہ اند بہتر آنست کہ مجلس سرود و سماع موقوف دارند
تا ہیجان مخالفان نشود ملا ابو الفیض راسخ الاعتقاد در خدمت شماست لیاقت آن
دارد کہ اگر اجازت نامہ و رسلہ چیست باو نوشتہ آید بایک ہستار سرگرفتر حوں در محلے
از مجالس سابقہ از آزرده شد و اوحق پے نفی بجا آورد بر لے اتماست خاطر و
شرخروئی او در جہلہ پیر ہنے تبرکاً بوشانیدم اما این پیراہن تبرکاً بود نہ
پیراہن اجازت کہ بے اجازت نامہ نمیشد و این موقوف بر شماست چنانچہ اشارہ
خواجہ نور الدین کہ مکرراً خلاص مرزید نیمہ آستین تبرکاً بدست شیخ محمود بایشان
فرستادم شاید برسد والسلام

مکتوب پنجاہم۔ شیخ الاسلامی شاہ نظام الاسلام والمسلمین شاہ اہل الدنیا والدین
از رویش کلیم سلام مطالعہ نمایند و روز کہ سوار محرم الحرام است مکتوب میگردد و تکلیف
یاشد اذن سولے اہل علم بگیرے نباید و اگر قابل این باید دید یک نوع اذن
باید و اد کہ دل شکستہ نگردد و گنبد در مدینہ نباید رفت شما مثال خبر بعلماء بناید و اد
و اما روینید اربع از علماء مگر آنستے کہ قادر بر کتابت عربی باشند و صرف و نحو را درست
تواند خواند این قدر بس است والسلام

مکتوب پنجاہ و یکم۔ شیخ الاسلامی شاہ نظام الملة والدولة والدنیا والدین
سلمہ اللہ تعالیٰ از رویش درویشان خاک راہ ایشان کلیم سلام بہجت انجام
مطالعہ فرمایند الحمد للہ و المنة کہ حالات مستوجب شکر است شنیدہ شد کہ شما از
بنگاہ بہجنتہ آید اہلاً و سہلاً و مرجاً بحکم خوب کردید حالات اینجا مفصل خواہید نگاشت
اما باعتبار خواہد نوشت کہ بعضی میگفتند کہ بنانے قاضی محمد اکرم قاضی این شہر بود شاہ
نور محمد درویش توغل در شاعت راگ داشته آخر الامر رجوع او بمعونت مرید اللہ نام
شخصہ بدار العدالت شد و آنجا بعد ہتک حرمت تو بہ گرا میدزدن ہزار صد زہار کہ کا
ناہنجار پیش نیاید والسلام

مکتوب پنجاہ و دوم۔ شیخ الاسلامی شاہ نظام الملة والدنیا والدین سلمہ اللہ تعالیٰ
از خاکپایے درویشان کلیم سلام محبت انجام مطالعہ نمایند و بہہ حال داعی ترقی
ظاہری و باطنی خود و اند خواجہ عبداللطیف بر سرنامہ کتابتے نوشتہ بودند کہ شاہ نظام
جیو باورنگ آباد تشریف بردند اما از رسیدن کتابت از جانب شما دل نگراں بودند
شد کہ مشور جاے تقرر شدہ بلے مجلس انشاء اللہ تعالیٰ باحسن وجہ مقرر خواہند

چند روز اقامت بشمار روزگار آباد مصلحت است اقامت کنید در زمان قضای محمد اکرم
 شایدم بیدارم مردی مرویشی که راگ بسیار می شنید اعلا سیکرده بود و کارهای ناشی
 در ویشی کشید باره ازین مردم خدای تعالی در حفظ و حسن خویش نگاها دارد که راگ را
 در خلوت باید شنید که این فتنه از هجوم عام مبتدی گرد و شنیده باشید که در زمان دولت
 مشیخت حضرت نظام الدین سلطان المشایخ ایشان را نیز اعلا سیکرده در محله چینی
 حاضر ساختند و رفت آنچه رفت کل کذا الک انما یجبت من مداخله الاجانب فلیکمل الامر
 عنہما وانتم اعلم انانی رعایة هذا الامور والسلام

مکتوب پنجاه و سوم شیخ الاسلامی شاه نظام الحق والدینا والدین از فقیر کلیم سلام محبت
 انجام مطالعه فرمایند امروز که ۱۳ شهریور قیام ۱۱۲۵ است برے عبدالمد خاں در شوال پور مرد
 طالب علم را میفرستد اگر چه زوگجنامی و بی تعلقی و توکل مره خاص دار و من ذاق ذاق
 و کم یذوق کم یذوق - شمارا با مردم دکن ارتباط ازلی است استمالت این قوم خدمت خود داند
 بکنید که آن رسیدگی چه بود و این خانه روی چسبیت مرد چه سخن بنده یگویند اما شنیده ام
 که میخواستند فیروز آباد را مصرف فقر کنند قبول بکنید و مرسل مشایخ را ملوک دادند و قبول کردند
 مکتوب پنجاه و چهارم - شیخ الاسلامی شاه نظام الملة والدینا والدین از درویش درویش
 خاک را ایشان سلام محبت انجام مطالعه فرمایند و قطعه کتابت مرسل بودند در عین اقطاع
 رسیدند حقیقتا معلوم شد آرس در سیر نفع بسیار است هر چه درین باب بخاطر شما خواهد رسید
 عین صواب خواهد شد بموید لا اله الا الله شاه ضیاء الدین متوجه لشکر بادشاهی شد شنیده
 باشند که میان بهار الدین را صد و پنجاهی مضرب مقرر شده است با در منصب با و شما فخر
 کوشش کنید در اعلا کلمة الله وجهه کنید که مردم از حنیض غفلت برآمده بر فرد حضرت

والسلام علیکم وعلیٰ بن الدیکم *

مکتوب پنجاه و پنجم شیخ الاسلامی شاه نظام الملک والدین والدینا از فقیر سلام خواند میان
محمد شاه با افتخاران ججو در قافله شیخ سوند با ملقب رسید کمال الدین وغیر رسید میان محمد شاه
بزرگ زاده جمهر اندمبه لیاقت دارند خوب کردید که ایشان را اجازت هم دادید اگر مستقر بر
این کار نشینید اعلا کلمه خواهد شد و دیگر میندرا بطالب نیز رسیدند یک آثار نبات و خواص
گل گلاب و نان هدیه آوردند جهان گرم معلوم میشود این قوم این قدر که بدروازه فقر
بشوق روند نهایت شوق است و عشق که همیا کرده شد از درویشی سکنه غریب خانه
پرسیدند که آنجا حلقه ذکر میشود او گفت نه باری پرسیدند که روز جمعه مجالس میشود یا
او گفت نه عزیزان که در خدمت شتا تربیت می یابند همان طریقہ اینجا می خواهند بنشینند
اکنون داغ کم مانده است والسلام *

مکتوب پنجاه و ششم شیخ الاسلامی شاه نظام الاسلام و المسلمین والدینا والدین اندر
علیم سلام مطالعه فرمایند نوشته اند که حکما متفق اند بر این که یک دورا نگاه دارند بر
من اعتماد بر گفته حکما نخواهند کرد اگر در خود جوش این کار دریا بند می توان قیاس کرد
که از غلبه شهوت است خون در جوش می آید و فاسد میگردد و اگر در خود مطلقاً اثر
از غلبه شهوت نیابد معلوم میشود که منتأ آں غیر غلبه شهوت است اگر فی الواقع از شهوت
باشند پس کس از زوج اختیار باید کرد و الا فلا من چندین باب بشما نوشته ام و شما متوقف مانده
قیاس کردیم که شاید محتاج نخواهید بود و دیگر مخفی نماند که درین روز با داعیه زیارت حضرت مدینه
و ردل جوش می زند اگر چه اسباب آن موجود نیست اما قبل ازین هم بے اسباب این دو
میر آمده بود اکنون هم دل میکشد که سرو پا برهنه شده جانب مدینه روان شوم باز والد

عمر مساعد نماید اگر براه بر ما بنور آیم و شمارا به منیم معنی ندارد باید که شما خود را جرییده به بر ما بنور
 رسانید و اگر براه احمد آباد روم خود وقت رجوع باید که شما به بر ما بنور رسید بهر طریق بسبب
 کثرت سکون بحرکت دل میکشد و اگر شما هم با اتفاق متوجه حرمین شریفین شوید سیر عارفانه
 کرده آید اما ارتباط دلباسرم آنقدر است که شاید این معنی کمتر میسر آید و المقصود قطع التعلقات
 و الرزایل لا قطع المغازات و المنازل و الوصول الی الله لا الی المکته لیکن زیارت و زیارت
 قبر شیخ رحمه الله علیه لطفی دارد و السلام

مکتوب پنجاه و هفتم - شیخ الاسلامی شاه نظام الحق و المله و الدین سلمه الله سلام من
 مطالعه فرمایند الیوم ۲۱ - بیع الثانی است مرقوم میگردد که احوال بجهد مقرون است شنیده
 شده که حقایق عزتنامه شمارا ولایت و مصرعه عنایت فرموده که نام او منظر الدین کردی است
 که ما این چنین اخبار راحت افزا از خارج بشنوم و شما در ایصال اخبار ستر و کتمان بکار بریدین
 چنین نخواهید کرد حالا نام فرزندش و نام در او بنویسد عجب ترا شنیده اکنون شنیده شد که فرزند
 دیگری تولد شده باید اگر این معنی تحقیق شد تفصیل بنویسد و یگویی بی شرف النساء که دختر کلان
 فقیر است شادی ایشان کردیم فضیلت و کمالات دستگاه شاه محمد باختم که اکنون در سلسله
 عالیله چشیده داخل شده اند این نسبت مقرر کردیم و تفصیل حال مؤمنی الیه آنست که بزرگان
 ایشان از شهرها اند که شهرت در دکن شاه حسن پدر ایشان مرید شیخ عبداللطیف و دوست
 که بادشاه بایشان اخلاص داشت شدند ایشان را اذن و اجازت آله آباد داده رخصت
 آله آباد نمودند اینجا محمد باختم بهر سید چون هفت سالگی رسید در گذشتند حالا خانقاه وروضه بجاست
 متبرک - این فرزند تحصیل علم مشغول شده بهرلی آمده هفت هشت سال در مدرسه دلی
 مشغول شد تا بعضی مردم از ایشان فارغ شدند چون بسیار صالح و فایز و فقیر زاده بود این عقد

منقذ شد بالفعل خود بدین شوق دارند اما قصد اربعین و صلوة دارند و هو المراد
مکتوب پنجاه و هشتم شیخ الاسلامی شاه نظام الملة والدینا والدین از فقیر کلیم سلام
مطالعه فرمایند در هر کتاب شمار مرے و ایائے بدین معنی میباشد که عزیزان حقیقت آنجا
چه قسم نوشته باشند و حضرت متغیر گشته باشند لے برادر لے جان جہاں لے تمام ایام
و جان من مکرر نوشته ام کہ ہرگز این خیال را در درون خود راہ نہ ہند اول آنکہ ہرگز
کسے ننوشته و اچاناً اگر حقے موافق و مخالف بنویسد دل من در حق شما آنقدر مطمئن ہست
کہ نوشتہ آن مہول ہرگز تصرف در فرج فقیر نتواند نمود خاطر حجج دارند و این سبب از نوشتن
ہزار بار تصور نمایند این چنین شیخ سوہما از زبانی شما اظهار نموده بود بنا بر آن طواریطیل الذیل
در دفع این خطرہ نگارش یافته بود و مصحوب شیخ سوہما ارسال یافته متضمن آنکہ من بعد از
چنین خطرہ را در دل راہ نہ ہید و نہ نوشتہ باشد کہ کسے چنین و چنان نوشتہ باشد
این قدر یقین تصور نمایند کہ نوشتہ پیکس در حق شما موجب تغیر مزاج این عاجز نخواہد بود
اللہ العہد بخداست سلامتہ الاحباب و دوست بلا سنین شاہ نور الدین محمد خواجہ سلام برسانند
سر دارخان و سیدخان در طریق ذکر خوب ہستند و اخلاص نیکو دارند از آمد و رفت مقتصر
نہیںند سید محمد شاہ یعنی کمال محمد در ملاقات کابل بہت اما اخلاص دارد و در باطن مقتصر
نہیںند و السلام

مکتوب پنجاه و نہم شیخ الاسلامی شاہ نظام الاسلام والملة والدینا والدین از دیو
کلیم خدام فقرا سلام مطالعہ نمایند امر وز کہ ۸۸ شہر شعبان المعظم است قلمی میگردد قبل
ازین نوشتہ بودید کہ یاران ملاقات بادشاہ میخواستند اما این معنی قبول خاطر نیست بناء
علیٰ ذلک مرقوم میگردد کہ ہر چہ آنجا بطر شمار رسیدہ معین صواب ہست کہ محض عنایت

ذوالمنن است ز بهار قصد این امور که موجب امانت خرقه درویشان است نگنجد
 که این صحبت پابنده نیست ایشان طور شاه عبداللطیف بر ما پیوری را اندکے معتقد اند
 دیگرست و شباً بینما اگر بہر طریق آئندہ آید منع نباید کرد و اما خود نباید رفت و اگر صحابہ مسجد
 یا جاعے متبر کے قرار یابد آنہم خیرے نیست نسیم بلکہ خیر من ان تن کا وہ پہ بخاطر
 میرسد این است و شما مقتضی وقت ہر آنچہ خواہید کرد نیکو خواہد بود سلام ما بہمہ یاراں
 خود جدا جدا رسانند :

مکتوب شصتم - نظام الاسلام والمسلمین والمملۃ والدین از فقیر درویش کلیم احمد سلام
 مطالعہ نمایند و اشتیاق ترقی بدراج و مراتب خویش تصور نمایند و ریں روز ہا شوق
 آنست کہ کلمہ چند بتفصیل نوشتہ آید اما محرم است قلم عذر خواہ این داعیہ است
 کہ تا پردہ مفارقت از پیش صورت برداشتہ شود و این سرکنوں در معرض اظہار آید
 اگرچہ ارواح را از یک گنج حجاب نیست اما بخار ناموسی خیرگی دیدہ بصارت می آرد چہ توان کش
 کہ ازین چارہ نیست انشاء اللہ در مواجہہ حرفے چند مذکور خواہد شد مرزا عبد الرحیم و مرزا
 احمد بیگ بریں بے بیج لطفے نمودہ مرزا احمد بیگ را در کار خود گرم تر از مرزا عبد الرحیم
 یاقیم اما ہر دو محبت ذاتی بشما دارند دیگر معروض آنکہ شمار بہار الف ز بہار قصد این
 طرف نمایند کہ از دولت عظیم محروم خواہید ماند حکم آنست کہ در لشکر خدمتگاری طالبان
 حق نمایند و این سعادت خود شمارید و جہد کنید تا مردم بسیار از حقیقت غفلت نراویہ
 معرفت بظہیل شمار رسند و این طریق نادر را شائع کنید کہ فیض یابد و گرمی باطن شما
 در فوج فوج طالبان سرایت کند و السلام :

مکتوب شصت و یکم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والدینا والدین از درویش کلیم

سلام مطالعه نمایند امروز که ۲۱ شهریور است مرقوم میگردد مصلحت آنست که
 بحد گاه جائی را مستقر خود سازند و قوطن اختیار کنند و مجرد و منفرد بگذرانند و برای وطن
 شهر بر پاچورد در هیچ خوب نیست خوب است هم گذر مردم هندوستان و هم گذر مردم
 دکن و هم گذر حجاج بیت الحرام و اکثر درویشان درین شهر بودند اما بختی که بلب آب اختیار
 کنند و از نظام پوره نام نهند و دیدن امر او سلاطین چون نیست چیر است چه باک اکنون
 رخصت است با هر که خواهید ملاقات کنید و مجلس را اگر خواهید بر ملا سیر کنید اما در هر کس نیست
 خیر پیش دارند مصرعه از آن گناه که نفقه رسد بغیر چه باک + و قصد کنید که مخلصان شما از
 سیر دنیا پرستی برخیزند و کس را که داعیه ترک دنیا و اتزوا و خلوت نشستن پیش آید غنیمت
 شمارید و درین امر حیران هر وجه مدد فرمایند و یاران را ترغیب بکنند و احترازها سوا بیاکنند و السلام
 مکتوب شخصت دوم شیخ الاسلامی شاه نظام الدین و الملة والدین سلمه الله تعالی از درویش
 کلیم سلام مطالعه نمایند ۲۶ ذالحجه است پیش شما بیا بیا بهاء الدین شرح ملا خوانده بهر طریق
 ارتباط و افراد اگر ممت باین کار بسته شود که این بجا پاره بوجه من الوجوه آب و نال برسد و
 این عبادت متعدی است نه لازم حافظ شیرازی میفرماید بیت

چو قصد یاده کنی جرعه فتان برخاک از آن گناه که نفقه رسد بغیر چه باک +
 اگر رجوع بخون بامر دنیا وی پیش محققان گناه است ایچوں برای غیر باشد جواز دارد و السلام
 مکتوب شخصت و سوم شیخ الاسلامی شاه نظام الدین و الملة والدین سلمه الله تعالی از درویش
 کلیم سلام مطالعه نمایند امروز که جمعه ۱۹ رمضان المبارک است مرقوم میگردد که کتابت رسیده
 مشعر بغیر امور و مصالح کار بود شکر ایزدی بجا آورده شد مرقوم بود که دوسه روز بر توکل نشسته
 و در خانه بیخ نجاته نشد آخر قرار بر بختن افتاد اسے برادر خوب کردید که در خانه بختید مقصود فقیر

این نبود که در خانه بیج نه بچخته با شید بلکه مقصد این بود که بعضی فقر چنین وضع اختیار کرده اند که از فتوحات بر طعام بچخته اکتفا کرده جنس دیگر را قبول نگرفتند و این وضع برای یک تن خوب است که بر نفس خود هر قدر که اجبار تواند کرد در خواست اما در صورتیکه نفس چندکس وابسته این کس باشد قهر نفس مختلفه با پولی مشتتة مشکل درین صورت هم وضع خود نگا دارند و در واره قیمت اوضاع چنین باشد و السلام *

مکتوب شخصیت و چهارم - شیخ الاسلامی شاه نظام الدینا والدین سلمه الدار از فقیر کلیم السلام عافاه الدار سلام محبت انتقام مطالعه نمایند مکتوب محبت اسلوب مدتهاست که نرسیده بنجم مگر است لے برادر یک کلمه الدار که از زبان بنده از بندگاں بر می آید ثواب آن از مرکب خاک تا محمد فلک اعظم بر می شود پس طوبی لمن قال وطوبی لمن قال قال لهم جناء اولی اول من قال ہیں ایتمه صواب برے خود و برے تمام سلسله مشایخ خود که جمع کنند با و شاه سیماں برابر نیست پس رحمت خدای تعالی بر شما باد که این سلسله را جاری کردید تشکر الله سعیکم و این همه افتادگان خضیض غفلت را با وج حضور رسانیدید و ارواح مشایخ با خود خوشنود کردید بالفرض اگر کسے گنجے با و لا در شیخ به بخشد آنقدر رضامندی جناب ایشان در آن نباشد که در احیاء سلسله ایشان باشد قدر و کن من الشاکرین شما در کار خود سرگرم تر باشید که میبایست بر شما تالیق نتواند بود مگر آنکه کار شما بخند و السلام *

مکتوب شخصیت و پنجم - شیخ الاسلامی شاه نظام المحی والدینا والدین سلمه الدار از درویش کلیم سلام خوانند لے برادر احیاء سلسله عجب کاریست خیر جاری است که تا ابدالآباد خواهد ماند و این مزخرفات دنیا جمع آوردن اسباب فانیة آخر معلوم که با که و فاکر و که با کن طریقه خود انشاء باید کرد اما بنا ابراهام نباید آموخت که نعمت شما خورد و تشکر دیگر ال گذارند شنیدم که میر عبد الله

از ملاقات خلیفه پیر پدید کرد و آنگاه صاحب نعمتال می کند عجب است آری این قسم در
می باشد و السلام *

مکتوب شخصت و ششم شیخ الاسلامی شاه نظام الدین والدین از درویش کلیم السلام
خوانند مشهور آنکه محب صادق و یار موافق خواجہ نور الدین محمد که تمام محبت شما میخوانند از
جسته بنیاد عریضه باین درویش نوشته بودند و درخواست محبت شما نمودند از بنجا نوشته
می آید که همچو این عزیز را باید که امتیاز داده در تربیت باطن ایشان کوشش بسیار نمود
بموجب تصور برزخ و برزخ البرزخ بایشان بوجه احسن نشان باید داد و هدیه متوجه بطن
ایشان باید بود و در جذب و اعطاء جمعیت سعی باید کرد که تا ترقی نموده باقصی درجات فائز
شود من بعد کرم و لطف خود را از همچو مقلان دریغ نخواهد داشت و بهر پیر این مقبولان
این دوست را باید ساخت و محبت خود باید پرداخت و باحوال ظاهر و باطن او باید پرداخت
و السلام علیک و علی من لدیک *

مکتوب شخصت و هفتم شاه نظام الملک والدین سلمه الله تعالی از درویش کلیم السلام مطام
نمایند درویش را باید که اختلاط بنیاد تا مان نماید و بنجانه اهل دول طواف نماید که اختلاط ملوک
روشنی ایمان میبرد و بر تقدیر که ملوک باعث برین امر گردند با اختیار خود و آری اگر بزرگ
و تعالی بر بند برود که عند الله ما خود نخواهد بود و اگر بادشاه را توفیق آنکه طوع نامه اعمال
خود نعم الامیر علی باب الفقیر سازد بگذر و تا آن سعادت مند از لی باین دولت مشرف گردد
چنانچه رفیق بنجانه اینها من ندارد و همچنان که خجین ازین طائفه نبی ندارد و لا کد اگر کسی
ازین طائفه نیاید گویند و اگر بیاید فهو الاخری بحال الفقراء درویش صاحب تکلیف که بر تبه
ارشد رسید باشد تفر و گزیر آن خوش آئنده نیست و اگر تکرار آمد و رفت آن موجب طلبهاست

گوئی گویا باشد بطریق سیر بطرف حلت نماید اما اگر انظار بالا یطاق بمن سید المرسلین و السلام
 مکتوب شخصت و هشتم - شاه نظام الدینا والدین سلمه امداد درویش کلیم سلام مطالعہ
 نمایند سرور و وسملع بحسب اقتضای وقت اگر موقوف دارند جائز باشد یا برائے سیر طرف
 روانہ شود بداد شاه فدویت کہ برائے درویشاں می نماید یا بیج درویشے نکرده و نخواہد کرد و بجا
 معذور است منصب سلطنت و فنا بہم کم جمع شوند و دیگر از ملبوسات خود نیمہ آستین برائے
 خواجہ نور الدین فرستادہ و شش برائے ملا ابوالفیض ارشاد نامہ چشتیہ بایک دستار اگر چه
 بفرسند بشرکت کونین مشرف خواہد گشت کہ خرقة خرقة خلافت خواہد بود اما اورا بسبب استقامت
 خاطر و کہ شکستہ بودیم یک پیر بن تبرکاً لا خلافت دادہ بودیم اما از خرقة خلافت تا خرقة تبرک
 از زمین تا آسمان تفاوت است و السلام

مکتوب شخصت و نہم - شیخ الاسلامی شاه نظام الاسلام و المسلمین از فقیر کلیم سلام مطالعہ
 نمایند مکتوبات رسید چند گاہ اورنگ آباد اگر کم وارید کہ امر و جمعیتے دارد کہ شہر مائے دیگر
 ندارند و علیکم بالسواد الاعظم نیز مقتضے مہین است و طریقہ سفارش و صدارت خوب است
 کہ البتہ نفعے بخلق میرسد دریں باب مزید تاکید دانند و خلافت عظمی کہ مکتوب مستجل باشد
 خبر باہل علم کہ قادر بر عبارت عربی باشند نہ ہند و خلافت صغری کہ زبانی باشند علی اقتضای
 الاحوال باصحاب شوق و ارباب سخاوت بہ ہند بقوت شوق و سخاوت میتوانند آدمی را کار شریف
 برد و عورات را چہرہ دست بعیت نمایند ہید ایل را ہم معمور دارند و شخصے از باہل حال و وجد
 اگر مصلحت باشد در لشکر شاہ عالم بفرسند کہ مرد آنجا بشما تعلق دارند و طریقہ مجلس در پیش
 بدانند و طریقہ ذکر با تکیہ از دست دادہ اند بجز یاد حق سبحانہ تعالیٰ و الخیر استغراق در مراقبہ
 و امرے دیگر مباد و السلام

مکتوب ہفتادم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق و الحقیقت والدین سلام خوانندام و
کہ ہر شہر صفر ختم اللہ بالخیر و الطفر است کتابت شما و کتابت خواجہ کامگار خاں و خواجہ
نور الدین رسید مکتوب شما مضمون این داشت کہ حقیقت چشم معالجہ و استصواب اجازت نوشتات
و مضمون مکتوب خواجہ نور الدین آنکہ چشم من قائلے چشم حق بین حضرت پیر دستگیر باد
ازین سخن این کہ میں حروف نوشتہ گریہ سرشار مستولی ست کہ در شرح راست نیاید و مضمون
کتابت کامگار خاں تاکید بیج حویلی بود و السلام فقیر شما اینجا بیج یک از قبیلہ راہ محبت ندارم
و اگر راست پرسید قبیلہ ہم ندارم بہر حال محفوظ ام کہ قبیلہ دارم کہ الاقارب کا العقارب السلام
مکتوب ہفتاد و یکم سان الذاکرین خیال العارفين نظام الاسلام والدینا والدین متح
الاسلام والمسلمین بطول بقائہ از احقر خادم فقرا غرق بجور گناہ کلیم اللہ سلام محبت
القیام مطالعہ فرمایند بعد بذاکشوف آنکہ الشہر ربیع الثانی سالہ محب الفقرا محمد قایم باقیہ
شرفیہ و ملاطفہ لطیفہ رسید چون مخبر از احوال خیر آل شما بود راحتہا انجاسید نوشتہ بودند کہ
بعضے طالبان راہ حق بنگ و شراب میخورند و می آیند داخل کنیم یا نہ مکرر نوشتہ شدہ است
کہ داخل کنبد کلمہ آنست کہ غیر معتقد را داخل نباید کرد اگرچہ سید زادہ باشد و سولے آن
ہر کس کہ با اعتقاد باشد آن را داخل کردہ آید و در کتابت محمد مراد خلیب عید گاہ مسطور بود
کہ شخصہ جائے مرید شدہ است و ذکر و فکر از شیخ نیافتہ و طالب اینجا شدہ متفقین ذکر بکنم
یا نہ لے برادر چون از شیخ خود خالی است ہرچہ در و نقش کنبد بجا نیست و اگر از شیخ خود
مشغولی دارد و درین صورت اگر شما بطور خود تر بیت سیکند تر بیت شیخ اوضائع و لغو
مے افتد ہر بعضی و حکیم مخالف کشتہ میشود در کتابت محمد قایم مر قوم بود کہ درویشاں
دعوت میکنند فقیر ہرگز نمیرو و برادر من فقیر شانیہ ہرگز بخانہ بیج فقیر نمیرو و دینے طلبد

سخن وقت و لا وقت اگر در طاهر ترک سنت است اما در حقیقت عین سنت است که دعوت
 مسنون آنست که برے خدایتعالی باشند برے گفتن آنکه بخانه من فلاں درویش مشهور
 ہم آمدہ بود دعوت این مردم از قبیل ثانی است والہ اعلم بالصواب والسرار والسلام
 مکتوب ہفتاد و دوم شیخ الاسلامی شاہ نظام الاسلام والمسلمین والہ دنیا والدین سلمہ
 تعالیٰ از درویش کلیم سلام مطالعہ فرمائید نمیقہ گرامی رسید مرقوم بود کہ حافظ فتح محمد کتابت
 رسانید و از عید شروع در مراقبہ شد جزاکم اللہ تعالیٰ لے برادر مردم توران قاطبہ برتر
 حضرت نقشبندیہ و طور ایشان طور مراقبہ بود اگر چہ قبل ازین در توران مشرب کردیہ کا ذوق
 بسیار بود و درین دو سلسلہ ذکر نجایت کنند اما امر و شرطیقہ نقشبندیہ بسبب آنکہ انقیاد
 دارند بسیار شائع است شمارا چون ہمہ طریقہ موجود است از طور مراقبہ چرا بگمانہ باشند بربوبیت
 عروم و درین طور نیز کرویہ باشند و حقا کہ اقرب طریق است و در بزرگی این سلسلہ شبہ نیست
 و در پس منوی و غیر ذلک ہم وضع خوب است ہمہ یاراں سلام رسانند خاصہ بمیاں
 یار یک سلام محبت انجام رسانند و بگویند کہ عمدہ در سلسلہ ما پیر پسنی است اگر تو انید بکنید
 و درین کار غلو نمائید کہ ہمہ فیض مبسوط ہمیں فتاویٰ الشیخ است ہر چند در شیخ فنا پیشتر فرستادہ
 نوشتہ بودید کہ احیاناً اگر ملاقات بخان مہود شود حرف تمکیم بلکہ در ماہہ و سالیانہ مصلحت
 وقت باشد خواہم گفت برادر من و رباب تمکیم و خانقاہ اگر بگویند رواست اما صرف در ماہہ
 و سالیانہ چیزے نیست این عجائب است کہ بختے بے ترقب و ترصد و انتظار یک مرتبہ از خزانہ
 غیب چیزے بفرسند و جہے کہ ماہیانہ و سالیانہ پیشو از عالم توکل بعیدے افتد و گذراں
 بفقر و فاقہ نے نے بلکہ بعیش تمام و فضول الاکلام خوب میشود نام توکری و چاکری خوب
 نیست کہ در تعین نوعی از بومی چاکری است و منافع وضع خود گاہ گاہ ہنمایا یا ران دیگر چیزے

کہ مے گیر نہ بغایت لذت مے نماید و با وجود اینہم اگر مصلحت وقت باشد چارہ نیست بعد
آنکہ حوصلی خوب خاطر خواہ میسر آید در چوک اورنگ آباد - قریب چوک اگر یک خدمتگار نگاہ
دارید بہ نیت آنکہ بسبب پردہ او اندکے از جہوم عوام پناہ جستہ با حضرت محو مطلق با شتم
او ضلع خواجہ نور الدین محمد در دست دیہائے فغانی الشیخ ہم مختلفائی شام تہ فوقیت دارد
اگر علم عربی ہم ضمیمہ او شود عالمی ازیں مرد روشن شود و این منصب پنجاہ دار و سنگ راہ
فیض عالمیاں شاید گشت والا در ہمہ اوضاع بے بدل بہت عادت الد جاری بآں شدہ
کہ دہائے طالبان ہر شدہ یکہ شغل منصب داری باشد از عیب است و بالمد التوفیق اگرچہ
وینائے این مرد ہمہ دین است - دیگر معلوم باشد کہ اولاکے طالب علم کہ عبارت عربی را
درست تواند خواند اجازت بدہید و اگر علم ندارد اما سخاوت دارد کہ ہر کس آئندہ دروندہ را
خدمت توان کرد و زر و دست و طامع نباشد این قسم را ہم اجازت توان داد و اگر علم ندارد
و سخاوت ہم ندارد اما در قوی و جذبہ تسلط دارد و این قسم را ہم اجازت توان داد و چندین
مشائخ چنان و چنین گذشتہ اند با سے این کہ ہر یک شما باشند و خلافت از مشائخ دیگر
دارند چندان لطف ندارد و السلام

مکتوب ہفتاد و سویم - اے برادر بدانچہ دنیا فانی است با کہ وفا کرو کہ ما بکنند بہت معطوف
باین ہرگز ناید داشت و آں گروہ کہ معطوف این کار اند آہنہا را اندکے معذور باید داشت
کہ لوکا الحمقاء خسر الدنبا واقع است نصب بعین مادہ تماہمین است خود اعداداں
باید بود و مردم را بریں ربقہ صلاح باید زد اگر حطام و نیوی ما را نباشد گو مباش حقیقت
تیر محمد جعفر کہ خلیفہ شما اند بمن نیویسند کہ من از نام این مرد شادم و اگر وضع و فقر و فاقہ می شنوم
ایہ شیوع بسیار بشود کہ شیوع فیض کہ در دنیا است آں شیوع نیست غمخو فیض است و السلام

مکتوب ہفتاد و چہارم۔ اے دوست دنیا جاے نفس پروری قریب آسانی نیست
 باید کہ ہمت در اعلا کلمۃ اللہ باشد کہ چنانچہ از عالم قاف تا قاف پُر شدہ از ایمان باطن نیز
 پُر شوند و اقرب عند اللہ و رسولہ آں کسے روز بر ستیز است کہ در افتائے نور باطن
 ایمان سماعی است سعی درین کا بجہ تہ سیری کسے را رسیدہ و خدای تعالیٰ مرسا و
 کہ حقیقت ایں کار روز افزوں باد دیگر آنکہ آدمی از دست شیطان و نفس متیوان مضل
 یافت اما از دست زن مشکل تو اں رست بہیت در راہ خدا کہ نہ زنان اند آں را نہ زنان ہمیں
 زن اند بہ ختنہ فرزند سعد محمد البوسیدہ جلال الدین حامد در احسن اوقات میسر آید و مجلس سیر
 بتکلف آراستہ شد مردم اندروں را ہمہ سراپا و درویشاں را دستار بار رعایت نمودہ آمد
 المال والبنون نہیست الحیوة الدنیا والباقيات الصالحات خیر عند ربک مقام اولیہ
 مکتوب ہفتاد و پنجم۔ شیخ الاسلامی شاہ نظام الملۃ والدینا والدین از عاجز بے بیج عمر
 ضائع کلیم اللہ سلام مطالعہ نمایند امر و زکر کہ ۱۳ جلدی الآخین ہست مرقوم بسلام الفت
 رقم میگرد کہ شما چرا مارا فراموش کردید اگر گوئید کہ من بسیار رقیہ می نویسم اما کمتر آنجا میرسد
 گوئیم قونیہ ہر عدم ارقام قائم میشود زیرا کہ در رقیہ نوشتہ می آید کہ دل از ذکر و فکر و تربیت
 فقرا سالکین و از مجلس نگاہداشتن برخاستہ است چون ذکر مولیٰ غرضانہ ایں حال داشتہ
 باشد ذکر عاجزاں معلوم کہ چہ گنجایش داشتہ خواہد بود اے برادر خود را و عمر خود را فدائے
 محبتِ الہی باید کرد و روز بروز در ترقی مدارج عشق باید کہ کشید و عذر و حیلہ سازی بیج
 کار نئے آید۔ آنا فنا از شوق قدم پیش باید برد و بجاہدہ غیر گرا تا یہ سبب باید برد و بر درملوک
 نباید رفت و آئندہ ہر قسم کہ باشد او را منع از آمدن نباید کرد و اوقات خود را ہر اقبہ حال
 در جمع الحجج و در انبوہ خلایق بباہر پرداخت و فیض دینی و دنیوی بعالم رسانند و ہمہ

حلاوت و عیش خود را خدایے آن بندگان باید کرد و در آن باید کوشید که اکثر اهل دل
دل از دنیا سے دوں کنند میل بطرف عقیقی پیدا کنند و السلام :

مکتوب ہفتاد و ہشتم - شیخ الاسلامی نظام الملک والدین سلمہ اللہ تعالیٰ از فقیر کلیم السلام
سلام خواند مکتوب شما دے است کہ دیدہ راسرور نہ بخشیدہ اے برادر خدای تعالیٰ
و رنجو اہلک لیس عاصی پرمعاصی را بفضل کرم از انجہ درو امتعا و توجہ العدا باشند نگاہدار و
و این عاصی سے بنید کہ ہر چند موش در سفید شدن ترقی میکنہ دل در سیاہ شدن
نیز ترقی می پذیرد و کار از دست هیچ نمی آید موت مشرف گردید دست خالی میروم تاجہ پیش آید دست
خالی خوب است از انجہ دست بنامرضیات آغشته باشند در آن کوشید کہ صورت اسلام
و سچ گرد و ذاکرین کشیز ترقی در دنیا و آخرت آمرزش نذر چوں مردم را یہ بینید کہ متوجہ
دنیا و اہل دنیا و اسباب دنیا باشند در آن کوشید کہ مردم از دنیا با آخرت متوجہ شوند و السلام
مکتوب ہفتاد و ہشتم شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق و الحقیقت سلام مسنون مطالعہ نمایند کہ
پے در پے نوشتہ باشند چہم انتظار در رہ مکتوب شماست و ندانید کہ مکتوب بسیار نوشتہ ایم
حال آن گرمی مانده است ما ہر روز مشتاق تراز و زاولیم مصرعہ از دلم سردی مجوکہ شمع
از کا فور میت - و نوشتہ بود کہ بعضے مردم ناخواندہ ادعا خلافت نمودہ دست ہم مردم میدہند
اگر چہ برے برکت درین فدیایاں مسموع میشود و از آن خیرے بدہند و الا تفاہل کنند کہ تم نشوید
مکتوب ہفتاد و ہشتم - عارف معارف الہی گنجینہ اسرار نامتناہی بلخ اللہ الی مراتب ارجال
و احسن طورہ فی الحال و فی المال از فقیر کلیم السلام مطالعہ نمایند رقیۃ شما کہ مشغل فکر احوال و
منع شاہزادہ حلقہ ذکر جہر را و باز پس فرستادن و عیار کردن شاہزادے بفتح شرارت رسید معلوم
گردید کہ شاہزادے سلوک باو شاہزادہ کردید اے برادر باد و ملتہاں و بادشاہاں بلکہ سائر خلق و
نفت

نیامده است مصرعه باد و ستاں طلفت باد و شمنان مدارا بهمنه منظره صفی و انسته بخلق کریم
 پیش باید آمد و آنچه از احوال خیر مال انوان الصفا و خلان الوفا شاه ضیاء الدین محمد و شاه
 فقیر المذہب قوم بود همه معلوم گردیدے برادرشاه فقیر المذہب ایجا هم سرے باین عالم مجاہد
 و من تغافل میکردم زیرا که داعیہ خلافت و صدر نشینی و ایصال چیز بکا فہ مومنین در میان
 او نبود و عجائب از شاه ضیاء الدین مینماید که خلفاء حاسے نشینان سند پیغمبر اند این گروه
 تمکین بغایت می نماید و المذہب الی سبیل الارشاد مصرعه صد بار توبہ شکستی باز آید و توبہ
 نوشته ام و اکنون بازمی نویسم که حلقه همه ما هم کرده باشند و صفت آن آنست که با همه
 یاراں حلقه باید کرد از نور صبح و بعد عصر و آنکه مرغوب باشد تر بہت او او را مقابل باید
 و ہمچشم بندند و شما چشم دل متوجہ خلایق شوند شما آنکه مقابل نشسته بقوت ذکر قلب و قلب
 همه قلوب تصرف کنی تا بخودی و عیب نماید و بعضے را شوق پیدا آید اما ہمہ باید که تعظیم او
 بکنند و متوجہ بقلب باشند اگر از حاج کسے حفظ آن بمقراری کند روا باشد و درین حلقه
 آن را اگر بخودی بیشتر و بیشتر باشد پس سر آمد و سر حلقه اوست بدیار ام این درود شریف
 نوشته فرستاده شد **بسم الله الرحمن الرحيم** اللہم صل و
 سلم علی محمد تعینک الافدام والمظہر الا تو لا سلم
 لا اعظم بعد تجلیات ذاتک وتعلقات صفاتک علی اللہ کذلک
 و انزل این آنست که بعد مرور کرد و صحبت پیغمبر شود انشاء اللہ در ویش بے خویش محمد یار
 ازین احقر سلام مطالعه نمایند و ترقی در فانی الشیخ از اہم آرب و اعظم مطالب شمارند
 عورت را نیز دست داده باشند و وقت مرگ معلوم نیست کہ مرگیت مرو آنست کہ بخدا
 رفت بسا مرو کہ آن روز زن باشند و بسا زن کہ آن روز مرو باشند والسلام

مکتوب ہفتاد و نہم۔ شاہ نظام الحق والدین سلمہ اللہ سلام مسنون مطالعہ نمایند۔
 غرض ہائے داعی بسیار بر اس سال میں حروف ہست بشما سفارش شاہ حقایق آگاہ محمد ضل
 است کہ بالفرض والتقدیر مصدر تقصیرے شدہ باشد کہ موجب کدورت و غبار خاطر تشریف
 شدہ اکنون میں مرد خود را مہذب الاخلاق ساختہ و شایستگی تمام بہم رسانیدہ لایق
 فوازش است بلکہ خلافت نامہ در حق این عزیز زور و روانہ سازند و بہر جا کہ حکم فرمایند را سر
 الاقدام در آن موضع نشستہ با اتصال نعمت مشغول شود و السلام *

مکتوب ہشتادم۔ عارف عالم عاشق ماند ذات شاہد صفات عمدہ اصحاب وجد وجود
 آسودہ ارباب علین شہود شیخ الاسلام و المسلمین شیخ نظام الدین متح العارفین بحد و حق
 از درویش فی فی خاکپاے درویشان کلیم شاہ جہاں آبادی سلام مطالعہ نمایند و مشتاق
 خود شماسند بعد ہذا و قطعہ کتابت بمعرفت میاں مظہر فرستادہ بودند رسید مضامین
 معلوم گردیدے برادر خدائے تعالیٰ خلّاق جمیع کائنات است و تفاوت درجات در نوع
 کائنات پیدا است خلق کائنات من تفاوت بیان اختلاف مفعول است و مما تری
 فی خلق الوجود من تفاوت بیان عدم اختلاف نفس فعل است پس ہر گاہ اختلاف در فکر
 حق تعالیٰ متحقق شدہ اختلاف تقدس کہ در پیش یک شیخ ساعتی نشستہ باشد آنقدر بعید
 نیست شاہ اسد اللہ و شاہ ضیاء الدین را بر احوال اینہا باید گذاشت و خود را بر آنکہ
 امور اید باید سپرد و لم بسیار میخواہد کہ یاران شکر را بگذارند اما از انجا کہ در شکر مشیت قد
 یافتہ اند و رزق را آنجا کوتاہ نمیتواند دید یا راں چہ از کتابت ہائے یار و چہ از اخبار کتابت ہائی
 دل آں غم پیوند حاصل شدہ آدمی کہ اگر بالتصفیہ تزکیہ نباشد آدمی نیست فیکف مرتبہ
 علیا اجر می۔ شاہرگز متعرض بہیچ وضع اینہا نشدہ متوجہ اعلام کلمۃ الحق باشند و اللہ

متمنوده ولو که الکفرن اگر وضع شما موافق طریقت و شریعت و حقیقت است هرگز کلمه
 ناتیج هیچ کی فزایل رونق نخواهد شد و الا فعل زوال است و دیگر شمار اذن و ارشاد و بیعت پارسا
 خواه جوان خواه پیر داده ام و مکرر این معنی نوشته ام حالا منتظر ام دیگر بنامشند و ولتمند انرا
 که دست بیعت میدهند توقع از ایشان نخواهد داشت که ایستای همچو صبح و شام بخدا مشغول بشند
 ارادت حقیقی بعض را میسر است اگر ازین طائفه ارادت مجازی دارند اکثر توبه دارند
 و تکیه بر پیر اما ازین مردمان که تحقیق بالتقلید و عزت اختیار کن چنانچه عبداللہ خاں راشیدی
 آنرا ترجیح است و باید که بسیار دوست داشته باشید و بکسر نوشته بودید که قبول بنیازندان نمیکند
 لے برادر علی سنت آنست که آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ و اصحابہ و سلم بدایای مسلمانان مخالفان
 قبول میکردند بنده هم قبول میکند زیرا که درین استحکام و دوا است و آنحضرت عیال شنیدند
 و فقیر شما هم معیل است و بکسر نوشته ام که شما چون نیت گرانی خاطر کسے دارید نیکو است نگرفته
 باشید و ایضاً شما خبر و اید شاید محتاج هم نباشید اما عیال مندر و بدیگر دارد و قول حکیم سنائی
 قدس سره مؤید فعل شماست شعر زر که ستائی و نیفتائیش - بهتر از آنست که نشتائیش
 یا قول النبی و فعله صلی اللہ علیہ وآلہ و اصحابہ و سلم و اکل امر ما نوسے در دعوت عمده دعوت
 شیخ احمد بونی است که امیر خسر و علیہ الرحمۃ او را ترجمہ ساخته اند و سراج السالکین هم خوب است
 و بکسر از شنیدن وضع مجلس سر و دلبے شور و شغب دل بنایت را حتمند شد نعم ما فعلت معص
 ببابا چنگ مخونی که محنت تیز است - دیگر همه یاران خود را سلام فقیر رسانند بروجه خصوص
 و بهر یاران عوام خود سلام فقیر رسانند و چه عموم من کان خاصا لک فهو من خواصنا
 و من کان عاماً فهو من عوامنا شما همه را بکار خود گذاشته و صلح کل نموده بارشاد و خلایق مشغول
 باشید اگر جماعت طاعت ظن کند چون شما خوب باشید قصور نخواهد کرد و السلام العبدی

عزیزانه جمال فقر محرمی نظره بعد نظره و لمحه عقب ملتحمه در چشم سویدای قلب حقیقی زیاده کنا
و ماضی مراتب شوق که عدم امکان فرید است بتأیید قوت قیومه نظامه رسانا و غنیمه که
در آمو بود بنظر درآمد اگرچه آنرا سرعت در بعضی ابیات لایح بود اما بغایت دشمن افتاد بر او
فکراں دارند که این مستی موهوم از دیده اعتبار برخیزد و این حول که بر دیده عالم نشسته و نصیب
العین گرفتاران تعینات گردیده از قوت باصره حق بین برخیزد و تمکین در اسامی باید کوشید و
دیده دل را از رویت اعتبار بایر پوشید تا محویت و تمییز نصیب غایت عشق نیست عارف نیست
در آن بکوش که از اختیار و برابر باشی در آنکوش که از سقران باشی صحو بعد المحو نهایت است
والسلام علی من الضحی السج و هو الشهید

مکتوب هشتماد و یکم - شیخ الاسلامی نظام الحق والدینا والدین از فقیر سلام خوانند و مشتاق
خود دارند شاه ضیاء الدین بر لیس فقیر از باد شاه حویلی بکهر او دو در عه بازار خانم که مثل است
بریک ایوان و دو حجره یک چاه و یک چاهچه گرفتند چون عمارت درو بغایت کم بود مبلغ سیصد و نیم
خرج کرده دیوان خانه ترتیب دادیم تمه با تمام سمت یا بد که عالمیاں از آن بهره و رباشند و
بهره بختیاں و معتقدان خود که دست بیعت داده و آنکه حسن عقیدت بے بیعت دارند سلام فقیر
بهر فرد جدا جدا رسانند و چون اسامی عاشقان آبی بخاطر حاضر نیست بقتضیل نیز درخت السلام
مکتوب هشتماد و دویم راحت وجود من این رتبه را در عین مجلس سرود که اثر و حام خلق و را
بود نوشته ام دوستان را همه جا حاضر باید داشت دیگر مصلحت آن نمی نماید که شما هم متاهل
شوید بهر تقدیر این سنت را هم بجا آرید و قبول هدیه سنت است شما چه را یا قبول نمیکند در وقت
مزاج منسوج و متاهل گردید درین وقت روزه ها یا خوب نیست بلکه مضر سه یا رچه دستار و چاد
و نیمه آستین با شجرات فرستاده شد برسانا و با تمام سنت باید کوشید تا عالمیاں از آن بهره

باشند بهمه مجال و مقفلاں که دست نیت بشما داده اند سلام این فقیر و باران اینجا سجدت
شما و اصحاب شما سلام میرساند *

مکتوب هشتاد و سومیم نظام الملة والدين والاسلام والمسلمين بنين الله تعالى بوجود شریفه
سکاک الفقراء الی یوم الدين از فقیر کلیم سلام خوانند و بهمه حال مشتاق خود دانند الحمد لله که
این نقش خاطر خواه نشست و قرعه فال توفیق الصال فیوض الهی بنام آن نیکنام نروند
ذلك فضل الله یوتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم شکر این نعمت مرا از شما بیش
باید که دامای بر درسی مبدول آن سازند که فیض با کثر مردم متحدی شود هر که فی الجمله صلاح
داشته باشد از و در بیخ نذر اند و در بند آن نباشند که او تارک دنیا باشد که کای خود تا شیر خواهد کرد و سماع
در خلوت اکثر بایاران مخصوص خود شنیده باشند که امر و زقر را گشتاچ نمی شناسند و او را
بر رعایت نمی کنند *

مکتوب نینجا و چهارم محب حقیقی شینخت پناه حقایق و فضائل دستگاه مولانا شیخ نظام القلوب
سلمه الله تعالى از فقیر و ریش کلیم عنوان عنوان صفی سلام مفتوح کلام مطالعه نمایند و بهر حال
مشتاق ترقی مایع کمال و تزیید علم و حال خود شناسند از دنیا رستن بعقبی رسیدن است
و از هر دو برخاستن بخدا نشستن صوفی آنست که سجد صحبت داشته باشند بخود زخرقات دنیا
هرگز اعتبار ندارد مبتلائی او نیست مگردول و مبتلائی او نیست مگر محض و مفتون اما دنیا که وسیله
عقبی باشد آن نه دنیا است بلکه آن عقبی است و انت آنکه و انت و انت آنکه و انت آنکه و انت آنکه و انت
عالمیان بوده قصد در ایصال خیر و تنبیه غافلان بسیار کوششند اما تنبیه از آگاه خوش است از قبیل
انما هو من الناس بالبر و تفسون انفسهم بهم نباید بود *

مکتوب هشتاد و پنجم شیخ الاسلامی شاه نظام الملة والدين ثبت الله علی الحق والیقین از ویر

کلیم سلام مطالعه نمایند و از سبب و حکم ماه شوال است مکتوب بگیرد که مجازی احوال ظاهر بخیر
 است اما این گنجگار ریش سفید کرده و صورت گناه گشته آنچه می باید از آن تهیدست است و
 وقت فراق نزدیک رسیده امیدوار خواست فاخته بخواند که خاتمه بالخیر حاصل شود و الله بهمانه راه
 محبت و عشق آسان گرداند که همه راهها پُر آفت است مگر راه عشق و اخلاص این راه است عجب
 آنچه مردم در عمرهای نوح و در ریاضت شاقه یابند در یک دم عشق با اخلاص می یابند اشباه ارباب التعمیم چه
 مکتوب هشتاد و هشتم - مولانا نظام الدین از درویش کلیم سلام مطالعه نمایند بنده کتاب شمار رسید
 و مضمون معلوم گردید سخن در باب فقر رفته بود لای برد در محبت خدا را لباس کار نیاید در صفای باطن مذکر
 و مراقبه دوام حضور باید که شکی نیست مسئله وحدت وجود جلوه گر شود در وحدت شهود و تصدیق
 امر خلاف نفس امر است و حیث باشد که عمر گرانمایه صوفی در طلب مرخلاف نفس امر صنایع نمود باید که
 در تجرید و تفرید باطن و ظاهر که شید و ریاضت را وظیفه خود سازند و آمد و شد با مردم دنیا کم کنند
 که بسیار مضرت و بجز و بیت نمودن مردم را از آن و ارشاد نهند تا در معنی فقر پیدا نشود و چون پیدا
 شود اگر از عالم ظاهر نصیب داشته باشد از آن بدیند و اگر مطلق عاری باشد بکار خود مشغول باشد و اگر
 میت جاسی دیگر کرده باشد ثما تلقین ذکر نکند لای برد تلقین ذکر و مراقبه موقوف بر اعتقاد است
 اگر اعتقاد بر خود به بنید تلقین ذکر و مراقبه و اکساب بکنید اگر چه کافز مطلق باشد که اعتقاد آن را بدایت
 و تربیت خواهد کرد و لای اعتقاد را بر گزراه ندید و بحضور تلقین نکند که بسیار مضرت و السلام
 مکتوب هشتاد و نهم شیخ الاسلامی شاه نظام الحق و الدین سلمه الله تعالی ازین درویش سلام
 خواند از لشکر این اعظم شاه پنج شش کس فید و اشند اما بحال خود گرفتار بودند صاحب من از
 دیدن بادشاه چندان نفع بمردم نخواهد رسید که از مکتایب فیما بین - مکتایب فیما بین به از ملاقات
 است نوعی شود که راه مفتوح شود و دیگر معلوم باشد که محبت الجوار محمد جعفر بیگ که حامل کتاب فقیراند

مدت پنج شش سال آنجا ماندند همیشه خواہاے نیکو دیدند و مناسبت خود بار و اح حضرت خواجہ
 قطب الدین و حضرت سلطان نظام الدین بسیار یکند اما توفیق بجیت نیاقتند ہر چند میر عبد الرزاق
 بالیشان ایما نوشتہ بودند آخر بچو ما عاجزاں در نظر ایشان نیامدند اکنوں بقیر ملتجی اند کہ سفارشی بنما
 نظام الدین بنویسند بنا بر آن نوشتہ می آید کہ ایشان را البتہ البتہ داخل سلسلہ چشتیہ مکنند کہ
 این مرد ہمچنین صالح نشود و السلام۔ دیگر واضح باد کہ مرتبہ فقر پیش خدا و رسول خدا بیشتر از
 مراتب جمیع طوائف است چہ ایشان را اہل المدگیوں و این اضافت چہ شرف بخش است فاضل اند
 کہ شہا خود را بکمین ہمیں طور سپارید و اسم طالب علمی کہ مایہ غرور و تکبر و غرور و خود بینی است از خود بردار
 بلکہ تیر لباس ہم بکنید کہ مبادا طالب علمان چون لباس شمار لباس طالب علمان بیند شمار را
 فریب دادہ از راه خدا پراہ و نیاز بند و ارشاد خلائق در بیخ نذارند و جہد بلیغ نمایند کہ مردم در سلک
 شہاد داخل شوند و بہر تہ فقر رسند و محبت دنیا از دل ایشان سر دشو و در سماع و وجد برنگشتا گردند
 و شیطنت باطنی آنہا بکلی بر جانیت مبتدل شود و افکار و افکار شائع سازند اما اہل و بنا اہل
 این حرام است۔ الحمد للہ کہ میر عبد الرشید داخل این سلک شدند اما باید کہ تسلیم باشند و سیادت
 و فقیر زادگی گذشتہ خاک قدم فقر شوند و از اول اسباب شروع نمایند و للعائن المسکین عاید تجسس
 انحوی باین بدخال باخلاص تمام بجانب شہا متوجہ اند و در امر دین و دنیای ایشان متوجہ باشند و السلام
 مکتوب ہشتاد و ہشتم۔ شہا نظام الاسلام و الحق و الشرع و الدین از فقیر سلام مطالعہ فرمائید
 کتاب شمار رسید و ج بود کہ سید محمد شاہ کہ از کابران ہند رسیدہ اند خلافت سید نہ کہور بجا است
 کہ اسلاف ایشان بزرگ و درویش بودند و ہم فی الجملہ علمی کہ برے خلافت ضرور است و از بزرگان
 خوب است اگر ہمد برے ہمیں کار میشوند سلسلہ جاری خواهند شد دیگر عزیزے فلاں جا خانقاہ ہے
 بطول و عرض یکصد و سبت و پنج ساختہ امیدوارا جازت است اگر فیضی ماورسیدہ است

بدینہ منتظر ماندن اور بے اذن اشتداد میں کمزوری و امانت دوست و قاضی ابولبرکات قاضی
 قزوینی است او کہ و بارہ او سفارش نوشتہ البتہ قابل این کار شناختہ باشد حاصل رقیہ محمد ذاکر
 فرمان مروت دارد و توجہ فرماید کہ حاصل فرمان در دستش بیاید شاہ ضیاء الدین باز بربلی
 آمدند اللہ تعالیٰ جمعیت دل بدید گداری شالی کہ محمد جعفر فرستادہ بودند رسید و السلام۔
 مکتوب ہشتاد و نہم کعبہ ارباب ارادت قبلہ اصحاب سعادت آستان ہدایت مقتدی عارف
 درویش نظام الدین مقتدی ایل عشق باد خاکی درویشاں کلیم اللہ سلام میرساندے
 درویش بداند کہ رفیق نجائے دولتند ان میں نہار و نغم الامیر علی باب الفقیر و بیس الفقیر
 علی باب الامیر حدیث صحیح است من رخصت میں معنی ندادہ ام و نخواہم داد و اگر اور انفس
 شیطان باور نیست پس چرا بچند دست شناسی آید سیدانید کہ بیش فقر بادشاہاں رفته اند و
 سعادت دانستہ اند غازی الدین خاں نوکر است از نوکران بادشاہ اگر احیاناً او فقیر نوشت
 من اجازت خانہ دولتند ان شمار نخواہم نوشت باقی ماند مقدمہ فتح اگر خواہید بگیرد بیت
 و اگر خواہید بگیرد اظہار الغنا عن الناس و الفقر الى الله تعالیٰ لے عاشر صا
 بداند کہ رجوع خلائق و کثرت ہریان خود را گم خواہید کرد کہ انچہ در دنیا قیمت دارد عشق الہی
 کہ بے ریا باشد قیمت دارد باقی ہمہ تسویات نفس است باید کہ روز بروز عشق الہی افزون شود
 ہرگز ریا و عجب را مدخل نباشد و فروتنی و شکستگی زیادہ شود و وہاں عمر گر انما یہ خیر باد۔ دیگر حالات
 معمولات شما از خط شما ظاہر بود احتیاج تکرار نیست بارے ہمہ حال بحق مشغول باشند و اسلام
 حقیقی ہمیں وقت باید دانست باقی اسم و رسم است آنکہ مشغول بحق است مشائخ سلاسل باد
 مشغول و آنکہ از حق مشغول است مشائخ از مشغول عہدہ یا بودن است مصرعہ مرار و تکرار
 مباد اندم کہے یاد تو بنشینم یاد او ہماں وقت است کہ یاد دیگرے نباشد۔ بیت

مقتد ان تواز ذکر غیر خاموشند | بخاطرے کہ توئی دیگران فراموش اند

رسالہ اوراد و اشغال احتیاط تمام دارد بدست ہر کس فرستاد میشو و تا عزیز اعتباری رسد
بعد از اکتساب فرستادہ خواهد شد توقع کہ ایشان نیز رخصتے این امر از نظر اغیار بہتمام تمام
مرعی خواهند داشت اللہ تعالیٰ اجود و آفدہ کہ بخود دارد

مکتوب نودم - برادر محمد نظام الدین سلام محبت انجام مرفوع باد پیوستہ ول نگران خیر خیر
شماست از رشتہ آگاہی امید کہ گاہے نا آگاہی زود دنیا و ماجرے دنیا سہل است خوشحال
کسے بیدار دلاں کہ درین غفلتکہ ہمشیار اند ہر جا کہ طالب خدا را بنید آبروے مارا بر خاک قدم
وے شمار کنند ہر کہ از حال ما استطلاع از ما سلام خواند و السلام

مکتوب نود و یکم - الحمد للہ رب العالمین کہ نامہ نامی آن صاحب تہر سامی حضرت نظامی مآثر
روز مجلس مجوش و خوش عاشقان گننامی رسید از خواندن آن عریضہ و از سوزش حامل آن اعنی
اخوی دلیر خاں صد حصہ رنگ عشق دو بالاشد ہزاراں شکر آہی بجا آوردہ شد کہ الحمد للہ و انتہ
کہ نفس گیر کہ محتاج درویشاں ہگی این است آں برادر بوجہ حسن و اتم رسیدہ کہ اثر آن میں
عزیز یحیی دلیر خاں نمودار و قبل ازین اخوی ابراہیم خاں رسیدہ بودند اما دل محطوف امور
دیگر ہم داشت این مرد خود از عشق بر کالہ آتش بود اللہ ہم زد و لا تنقص سوز دل سینہ
دلیر خاں کم تخفہ نبود رسانید کہ این عنیمہ بر آں باید جزا کم اللہ عنّا خیر جزا و السلام - دیگر
آنکہ مثلاً اگر خلوت گزیدہ بجلوت گراید اگر صوم داشتہ باشد افطار کند و اگر افطار داشت صوم
اختیار کند بیارستان و بند یحانہ مارا سیر کند اہل ابتلا را در یاد و در تقابری رفتہ باشند
تا اینہمہ بر شوق آرد و اند کہ نہ جایگاہ جزا است پس یاد گیر و از غیر او پرواز نقل است کہ بدو مجنون مجنون
بکعبہ برد کہ حلقہ و بر کعبہ را مجنون بدست گرفتہ دعا کند کہ حق تعالیٰ اورا از دیوانگی خلاص دہد و حلقہ

کعبہ را در گرفت و دعا کرد کہ خداوند مرا بطریق این در معظم ہر دم محبت لیلی زیادہ دہ و این
جملہ مضمون را شاعرے دریں دو بیت آورده ۵

پچھ دے فراغت ز عشق مجنوں را	کعبہ برود پر با صد آہ ۱۰ دیٹے +
گرفتہ حلقہ کہ یارب بحق این خانہ	ہر دم سوے لیلے زیادہ دہ میلے

چوں در مجاز این رنگ باشد حقیقت را از عدم این رنگ ننگ۔ آری بھنے عارف را حضور
گاہی این قسم سنچے کہ کار از ذکر بہر و خفیہ بہر خیزد و در ہمہ حال مراقبہ دوست میباشد
این خود نعمت است این دریں صورت ترک مراقبہ یعنی وارد بلکہ دوام مراقبہ شعار باید ساخت
مکتوب نو دو دوم شیخ الاسلام شاہ نظام الملک والدین سلمہ اللہ تعالیٰ از رویش کلیم اللہ
سلام مطالعہ فرمایند امر ذکر کہ اربع الاول است قلمی میگردد مرقوم بود کہ بخانہ غلام محی الدین
پیرزادہ قصیدہ ارتباط است کہ حال بیماری چنانست اسے درویش بدانکہ ہر عشق الہی انچہ است
اگرچہ شکر خوردہ تست زہر خوردن است مقدمہ ہر کار عشق پروردگار باید داشت پس انچہ
معین عشق الہی باشد محمود باشد و انچہ درویش معنی مفتقر و ناچھوہیں دیا اکل و مشارب ملائیر
و مجالس و داخل و خارج در ہمہ مطمح عشق الہی باشد و انچہ بہ نسبت عشق الہی باشد امید خیر و برکت
از دست و انچہ درویش نیست نیست ہمہ شراست پس چوں این مقدمہ محکم شد بدان کہ
وزنے کہ موجب اطمینان عبادت گردد و از خدمت او خدمت مولانا منقبض نباشد مبارک است
وزنے کہ بسبب تشویش جان صوفی زیادہ گردد و در عبادت مولی و عشق او نقصان پذیرد
نامبارک پس تفحص باید کرد وزنے باید خواست کہ ہمہ آرام و طاعت باشد نہ ہمہ غصہ و غضب
و قہر و سبے آراچی با امتحان کردہ ایم کہ زنان مساوات مے جویند و شیطان چاہے کہ کمند زہار
انہ جنیں نہاں مے در راہ خدا کہ رہزنان اند + آں راہ زنان ہمیں زنان استفت

قلبك وان افتاك المفتون مقدمه هرگاه باید داشت اما اگر از فقیر استفسار میکنند باید
 این درویش آنست که درم خرید باید بهم رسانید و آزاد باید کرد و در نکاح باید آورد و خوف
 آنکه در الحرب موجود نیست والاخریدن کفایت داشت و اگر برین صبر نتواند کرد زنی که مهرش
 از ده درم شرعی متجاوز نباشد باید خواست که دو شوق فی الجملة خیر است از انان قبیل بزرگ
 قیامت انگیز اند از اق من ذاق فهم من فهم ما شنیده ام که میان محمد علی موجب این تشویش
 شما شده اند و میخواهند که جاسی که خود کشیده اند در میان قبیل شما نیز میخوانند و میگویند
 اما واضح خلیفه سنی و بے نیازی از دست نزو در نهایی باید خواهند شد اما عشق و محبت آن
 و بے نیازی از عالم عظیم الوجود است و الاختیار معکم و بیکر آنچه نوشته بودید که لذت ذکر و
 فکر الهی مانده است نعوذ بالله من ذلک گفته اند درویشی ملاقات و دوستی دان
 و هجوم خلایق است استغفر الله ربی من المحور بعدا لکوس مردن در پیش است
 بخدا تعالی رومنون است غفلت درین کارها و تو بیخ آزاریان از مرگ و اموات نموده
 بتازگی در یاد حق ساعی باشند این نفس بیت المال آسایش طلب است هرگز آسایش
 رواند میدو در طعام قلت و در خلوت کثرت همیشه خود را بجد خوان طریقت بیندیشند و شوق
 ذوق مشغولیها کنند و از صحبت مرده دلال اجتناب کنند که اینهمه سرایت صحبت ایشان است
 که دل بی یاد و ذکر مولی بیاساید و السلام
 مکتوب نود و سوم عارف معارف گنجینه اسرار باقیات نظام الاسلام والدین از درویش
 علیم السلامی که سبب از فرط رحمت و بخی از وفور یافت است بر خوانند و همه حال مشتاق
 ترقی درجات خود شناسند الحمد لله والمنته که آن نتیجه عمر این بے سرو برگ مقبول و پاست
 اگر بر همین طور امتداد کشید و خاطر کنایش مردم و هجوم عوام و خاص سرودند اما لکه فیض

فیض خدا گیر تر شود مصرعه قبول خاطر و لطف سخن خدا داد است - مکرر رکاتیب مرقوم بود
 در وصول آنها تر و داست که شما سیرب یا بطور داربدا این طور سیر سلوک خوب است و قبول
 خاطر بنور وقت از او گوشه نشستن نیامده فی الحیرت برکت واقع است یا لان شما بعضی
 صاحب حال شنیده شدند آنرا که حالش مقام شده باشد و از علم ظاهری چاشنی داشته باشد
 و لباس صوفیانه پوشیده و در گوشه بیخ توکل نشینی خط تلقین اگر بنویسد جائز است و این امر
 مفوض برای شماست در هر که لیاقت این امر ببیند جائز است بدیند اما علم ظاهری و توکل دور کز
 است بر کمال تکمیل این امر جلیل القدر از دعوت هر که ساعی است بسراج السالکین را ملاحظه
 نمیدانم چه بر ترک جلالی و جالی نباشد و قریب الوصول و سهل الاصول باشد بگویند تقسیم اوقات و
 توزیع مراتب خلوت و جلوت همه معلوم شد لای برادر مصرعه دل که روشن شد کتاب و دفتر
 در کار نیست و گاه چنین و گاه چنان چیز نیست و خواه نور الدین نوشته بود که سفارشی بر
 فقیر در باب انعام محبت خود بخیر است حضرت مرشد می بنویسد این سفارش همراه کتابت خواه
 مذکور نوشته خواهد شد بلکه حاجت سفارش نیست باید که در اعطاء محبت خویش دریغ نذارید که بسیار
 اهمیت دارد و شما و او را خواهند نوشت که برای محبت من تصور بزرخ بسیار کرده باش که محبت
 از تصور سخیر و آنچه از عدم عبادت حافظ فیروز عرف فقیر اندر ایام گرفته بود لای برادر خلق
 لا انسان من تفاوت بعضی و بعضی چنان هر کس بقدر محبت خویش بقبض میرسد از این باب
 با یکدیگر تکرار نکنند که در برابر بلکه کم مرید دل را بهیم میرسد باقی و بال حال مصرعه بهر یک گل
 منت صد خارے باید کشید والسلام

مکتوب نود و چهارم - شیخ الاسلامی شاه نظام الدین از درویش کلیم سلام مطالعه نمایند
 در باب شاه اسد الدین و حقا میگویند سوائے سکوت جواب نیست که کلام الحقا و یطوی و لایر و

و علی تقدیر و است باید گفت حال فقیر الدخان از سه حال نیست یا مذکر است یا مؤنث است یا
 مختلط و در شریعت امامت مذکر تجویز کرده اند این بدیهی است که مؤنث و مختلط نیست پس مذکر لایق
 امامت چرا نباشد و کسے را که امامت در شریعت درست باشد در طریقت نیز درست باشد آیم برگردیم
 و عدم کرامت این امر خارج از بحث است فرائض و ولایت خاص فروغی از افروغیت و قال
 اهل التصوف المتدلیس من تدلیس الا یلیس من وسوس فقل باء بغصب الله لغو بالله
 شما این کار ز بهار نکرده باشید اگر از حسب نسب من بدینگونه مضائقه است پیش خدا تعالی خوب بود و چه چیز است
 مکتوب نود و پنجم شیخ الاسلامی شاه نظام الاسلام و المسلمین الدین متع الله الثاقین
 بطل بقائه از خاکها و درویشان کلیم سلام مطالعه فرمایند معلوم نمایند که فقیری چیزی و دیگر است و شیخی
 چیزی و دیگر پیش ارباب عرفان آنچه نیست دارد و آنچه هیچ بودن قیمت دارد و باقیم و رسم است اگر اسباب و شکر
 صحیح شود اول تبار و امتحان حضرت حق است مخدور نباید بود در قفا و بقا باید کوشید که قفا و بقا کار دارد و
 هیچ و ایضاً بے تکلف باید بود اما بر پنج شریعت باید رفت جامع باید بود در شریعت طریقت حقیقت آنچه در شریعت
 راسخ نیست ناقص است بلکه طریقت حقیقت معلوم که حقیقی مذکر و مؤنث است که جامع باشد بهمان شریعت طریقت حقیقت
 اتے برادر در تفاوت مراتب فقر اگر مروزر خواهی که دریابی بجانب شریعت او نگاه کن که شریعت منبسط
 عیار فقیر بر شریعت روشن حج گرد و مثلاً آنکه شیخ ده مرید صاحب کمال پیدا میشوند و هر یک بحسب استعداد
 خود وضعی اختیار کرد و شیخ در حق همه ظن نیکو میدارد و هیچکس بجای او نخواهی که قبل از در آمدن
 روز قیامت که پرده از روی همه کار برگیرند از معلوم نمائی که ازین ده کدام یک بقرب پیش
 حق تعالی تقرب دارد - نگاه کن که ازین ده مرید کدام یک به شریعت آراسته است انشاء الله تعالی
 روز قیامت هم همان کس پیش قدم و بلند مرتبه خواهد بود بعضی مریدان بسبب پست حوصلگی بعضی
 اوضاع ناشایسته اختیار میکنند از بقایای نفس است هنوز عن اصله متماصل نشده و این صفت

مشہور است مصداق میگردد و مصرعہ بدنام کنندہ نکو نامی چندہ از غائب بر شاہد نظر نمیکند
و بسبب این فرع کج از اصل راست غافل نمی نشیند اما طالع عوام برین قیاس بغایت در چرچا
کہ اتحاد طریقت پیرو مرید امر شایع است حاصل سخن آنکہ خود بعشق و عاشقی باید ساخت و مبالغہ
جنگ میخست نباید پرداخت الحمد للہ اوضاع یاران باطلہ محمود است و اگر از یکے اعیاناً و قومی واقع
شود اغماض نظر باید کرد معلوم آنکہ مضی ما مضی اکنوں یاراں را باید کہ با یکدیگر فانی باشند جنگ
مناسب طریقہ نیست رہنما و زرے فقر کہ بغایت جنگ است - اگر بایرے دماغ و تکبر و خود کجی
اولاً آنکہ او یار نیست و ثانیاً آنکہ فقیر ہم نیست مگر عارف نمکند اگر عارف شود فقیر را با شما بسیار خصوصیت
شما چنانکہ مہربان میدانید اگر من بر شما مہربان نباشم و رد دنیا کدام نور دیدہ دارم کہ برو مہرباں
خواہم بود و درکتوب شما درج بود کہ مردم در حق شما چیزها میگویند کہ تاب شنیدن ندارم کشتہ منییم
لہذا تدریس یعنی اختصار نام شما میکنم لے برادر مردم در حق فقیرانچہ میگویند فقیران را ہزار درجہ
بتر است من عفو کردم شما ہم عفو کنید اما برای خداتدریس نکنید کہ قال اصحاب المتصوف
التدلیس للہمدین تبلیس تبلیس اگر در حق من در حسب عرف دارند معلوم حسب دارم ملای گدائی
صدقہ خوار عالم چہ بزرگے خود چنینم اگر در حق نسب من حرف دارند معلوم بزرگزدہ متیم از اجلان
و از زوال ستم چہ بایے بد بردہ است و اگر چیزے میگویند کہ نفس الامر است چہ بلکہ شاد است کہ کسے
در نفس الامر خوب باشند و مردم او را بد میگویند و اگر چیزے میگویند کہ در نفس الامر ست پس چہ جا
بد دماغ شد نیست کہ حق میگویند و راست لے برادر چوں شمار قبولیت پیدا شد مردم برے آزار
خاطر شما کہ ما ہم جو عزیزے بزرگی را داغ کردیم این قسم کلمات آرنبد لے دماغ نشود لے برادر در طریقہ
بلند مرتبہ آنکہ فانی در شیخ بیشتر باشد و قبول بر قدر فناست اگر قبول خدا و رسول و خلق میخواہید در شیخ
فانی شوید و السلام

مکتوب نود و ششم احوال آمال مولی المولی مولانا شاه نظام الدین والا سلام والعلین
والاحسان سلمہ اللہ تعالیٰ از تغیر تے کہ موجب التزام شریعت و طریقت و حقیقت باشند مفتون
و مخطوط باد ای برادر این نامہ مراد ستور اعلیٰ خود شناسید و در حکم آن احتیاط نمایند کہ فرو گشت
در آن داخل نباشند کہ موجب فراط و تفریط نگردد و حد وسط از دل بروں زود آن احکام را
بدفوات نقل میکنم رحم اللہ من البقی سميع و ہوشمید او لا آنکہ مقصود ایصال خیر است و خیر
عبارت از فقاہت و سویت از جمیع المساک الی بقا بحق تعالیٰ و قیام المساک فی حججہ اللہ الی
معنی باید کہ ہمیشہ در نظر باشد و شرح این را درین رقعہ توانم داد ثانیاً آنکہ در ایصال خیر امر
مرعی نگردد کہ مدد نباشد بلکہ نفسہ باشد کہ غول بخار این شراب دما از روزگار دور ویش خواهد
بر آورد و دیگر آنکہ تغیر لباس چنداں اعتبار ندارد و سیما در او آخر ہر چہ کہ پوشند پوشند و خورد و روز
خط و نصیب نباشد اما این کہ صوفی را از لباس فقر رنگ عاری آید عجب است کہ شمار رنگے آید
آنکس کہ شاپیش او میرود اگر شمار رنگ می آید عجب فقیر آید و اگر اورا رنگے آید چرا پیش او میرود
و ترک صحبت این قسم مردم چرا نمیکند ثالثاً از دحام خلایق مستوجب شکر الہی است ہر چند
از دحام زیادہ شود شکر الہی بسیار بجا آید کہ ہر کس قدر قیمت خود نیک بیند کہ بچہ می آرد
و رجوع خلایق محض فضل و کرم اوست ازین تنگ نشود این دولت ہمہ را میسر نیست را بجا
آنکہ چوں کہسے سعیت نماید بجز و سعیت اذن ارشاد نہ ہند و بر غور و قیاس نکنند کہ آن لفظ از
عالم دیگر بود خاصاً آنکہ چوں قابلیت بکثرت ذکر و مراقبات و مشغولیات برائے خلایق است
اگر عالم ظاہر دانستہ باشد مبارک است از امثال بنویسند والا بگویند کہ بکار خود مشغول باشند سادہ
از مقدار دستگاہ باشد کہ جدا یا با فقیرے چند گذران توانید کرد و ہچنان با مردم بگاہ بگاہ
و انچه مفتوح برسد بآں فقیر با ہمراہ صرف نمایند و روزیچہ نرسد آن روز را قیمت شمارید کہ

در فقر و فاقہ تا غیرے عظیم است فہم من فہم سب آئند مسئلہ وحدت وجود را شائع پیش ہر آشتا
 و بیگانہ خواہید بر زبان آور و بلکہ بعضی مریدان کہ استعداد فہم داشتہ باشند بزود ایما باید گفت
 اگر فہم انشاں بآہستہ قبول کرد ز یادہ واضح باید گفت والا ہما نقد زیادہ است تا مآ آئند یا وضع
 ملاقات با ہمہ و تمندان اختیار کنید یا قطع ملاقات بہمہ اما بعضی ملاقات و بعضی منافات چیزے
 نیست آئند آئند صلح باشند و مسلمان سازند و ہر کلازین و فرقہ کہ اعتقاد بنا داشتہ باشند ذکر و فکر
 و مراقبہ و تعلیم او بگویند کہ ذکر خاصیت خود او را بر بقہ اسلام خواہد کشید و با غیر معتقد اگر چہ سید زاد
 باشد تعلیم نباید کرد کہ رابطہ مبنی بر اعتقاد است لے برادر مشیت قلعیت را میخوابد تا بعیت را ممکن
 تابع باشد و اہل دول را نباید گفت اگر چہ اخلاص ہم داشتہ باشد کہ در تابعیت بروضع خود و روشن
 بیناند و دیگر آنکہ مجلس سر و بطور یا سیکند ازین مبنی بسیار محظوظ شدیم خوب میکنند کہ در مجلس علانیہ
 شہرت است اما اگر گرمی بہت و مقصد گرمی است و اگر تقاضای وقت علانیہ باشد تا از ہم ذلت
 و دیگر آئند با مختصان صحبت تعلیم و ادب و ہیبت نگاہ دارید کہ صحبت انبیا با اصحاب چنان بود کہ
 برادر مشغولی یا خدایتعالی مقصود است و آئند مقصود و غیر این دولت عقلی و سعادت کبری است
 آن مدعی است فقیر حقیقت نیست کہ اطلاق فقیر بروے مجازیت من وجوہ شج علیہ الرحمۃ
 معتقد علیہ این امر بودہ اند اگر عزیزے از یاران من بریں نظر نہایتند کہ یا یار من نیست اما چون
 تعبیر مقبول است اگر بعد سفر ہستی و لغزشے پائے توبہ در میان آید المائب من الذین کن کا ذنب
 لہ عذر خواہ اوست ہر کہ از یاران خود اذن و ہند مبالغہ در احیای سنت و امانت بدعت خواہد
 مکتوب نود و ہفتم شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والشرع والدینا والدین سلمہ المد علی
 رؤس الطالین از درویش کلیم المد بصبرہ بعیوب نفسہ سلام مطالعہ نماید ملاطفہ نایق رسید
 مضامین مکاتیب معلوم خدا چہ گفتگو سے شاہ ضیاء الدین و مرزا یارنگ و حقائق دیگر

که مرقوم بود بوقوع انجایب موقع و صواب نمود - اسے برادرانیک تخم بر چندین پیدا میشود هر یک بنوعی
درنگی همه یکسان نیستند انچه مرقوم بود که یاران میگومند که باشندها بسیار رسیده و بشاه ضیاء الدین
این حروف مسطور نیست چه فقیر همه معمولات خود را نسخہ و کثکول ساخته آن را بهر کس رسانیده
بیک و تیره - و قطع نظر ازین بر تقدیر تسلیم از آن کم شغل عالمی را روشن کردید و یاران با وجود آنهمه
کثرت اند و اشتغال - عالمی را بدین کثرت از آن کثرت بدست و انچه مرقوم بود که صحبت
با دو نمندان نمیتوانم داشت الحق صواب عین است دیگر چون نمندان صحبت میکنند از ایشان
مترصد و مترقب و جد و حال نشده باشند که اینها گرد افکار منگیرند که فتناء شوق و محالست و وجد است
اینها را معذور باید داشت و تکالیف و سفارشهاے شاقه اگر از وسعت ایشان خارج باشد نباید داد
و اوقات را معمور با ذکر و جهر و مجلس سماع و اید و قتی را مقرر کنید که در آن مراقبه منبوده باشند و تقصید
یاران را حاضر بدیناخته باشند ذکر جهر برے مبتدی است و مراقبه برے منتهی شایم اکثر اوقات بر مراقبه
باشید و حضور می کرده باشید مقرر آن برادر باشد که ملاقات امر او و سلاطین اگر برے نفس خود
باشد یا برای حقیقه دنیا باشد لعنت خدا بر او باد که این کار شیطانی است نه رحمانی و اگر برے آن باشد
که برے غریب عاجز می نفع تواند رساند خود عین مسلمانی و رحمانی است اگر خود بخانه امیر و سلطان
نمیرد و راه خط و کتابت مفتوح سازد که در سلف و خلف استیجی بود و بچکیس منکر نشود این سخن بجا
دقیق است فهم من فهم و غفل من غفل و این سلوک را هم قابلیت باید مصرعه نه هر که سرتراش بقلندری
مکتوب نمود و هشتم - انچه از اخباری اجنبی اهل دل که بوسم فساد اعتقاد متصف اند نوشته بودید عجیب
غریب نمود چه اعتقاد این مرد موجب تحییث غرائب که این گروه مجبول اند بر مفاسد اعتقاد ز بهار
این گروه را امر می نباید دانست در اصول این مامیه مقرر شده که ولایت نصهر بر ائمہ بود پس توجه شما
مباشخ بغرض از اغراض فنیوی خواهد بود و لیس ^{لا} هذا اطلاق اسم ارادت درین گروه مجازیم

متعارف نیست بلکه حقیقت همچو راست شما این گروه یاری و نعم سلوک می کرده باشید و هرگز
 ذکر نایب در میان نیارید و اگر تفصیل حکم سوال کنند بیا امكن تبصریح بیج اهری سہادت نماید کرد
 این در صورتی است کہ آمد و رفت او مقرر فسخ بندہ از بندگانِ خدای تعالی باشد و اگر مردک لایخیر باشد
 بنوعی همچو از مجلس باید ساخت و با دیگران صحبت بترسیت بیدایت و وصول بہ رتبہ روشنی باید
 کرد الحاصل باد و نمندان مدد در معاش باید کرد و عاجزان را مدد و معاد و در رقمیہ مکتوب بود کہ گفت
 طعام نیتہ قبول خواہم کرد ہر قدر کہ باشد این خوب است و طعام نیتہ ذخیرہ تواند شد خواہد بود و از این
 از نیتہ بنیاد و عریضہ مثل طلب محبت پیر ارسال داشته بود و ندچوں طلب و محبت شما بود بسیار
 خوش شدم کہ استعداد بلند دارد قابلیت او از طلب و معلوم میشود سفارشی خواستہ ہمیں سفارش
 آنست کہ ہر اقبیہ تصور صورت و حقیقت خود را نشان دہد و فرمایند کہ محبت را زیادہ کند دیگر آنکہ انچہ اطباء
 میخوانند کہ شمار در دفع بدہ و دخیل دالت باز دواج و نکاح میکنند باید دانست کہ از دواج
 اگر چہ نافع است ہیچاں اذیت بیشتر بسبب نفع ناممکن باشد اصلاح دمی لقصہ و حجامت
 و جلّاب و تقیہ از ہر قسم کہ باشد باید کرد اگر چہ نکاح ہم تقیہ است اما خالی از بلائی نیست حضرت
 بشر حافی را قدس سرہ پرسیدند کہ نکاح سنت است چہ ترک کردی گفت شغلنے الفرض
 عن السنن جمیع فقر را از فرائض است بر تقدیر این کہ ضرورت داعی باشد و الفرض
 بیج المخطورات داعی درم خریدہ ہ از خاتون مدخ و بعضی وصف کنند کہ این خاتون بخت
 غریب دارد ہرگز اعتبار نباید کرد شکستہ لب خاتون رتبہ برابری و سویت پیدا میکند و موجب
 ایذا میگردد و آسے گاہ باشد بحسب اتفاق ہمین خاتون افتد و این مادہ بہت دیگر اخلاص با
 شیخ خود ہر کہ دارد و راز بیج نیست و السلام اصل در این است کہ چون فقیرے شہرت پیدا
 میکند عیب جو یاں و عیب بیناں برے آزار خاطر او فکر میکنند و میخوانند کہ رونق بازار را

برود و آن سفر از کاوش اینها مختصر شود این نمیدانند والله متعذرون و لولیکر المشرکون
سلطان نظام الدین اولیاء را مردم بر سر منبر داشت نام میدادند و حضرت سلطان جیو در آن
مجلس حاضری بود و مردم روزی کار از حد گذشت بعضی یارای شکایت بنجدت حضرت آوردند که
زایده ازین تاب نداریم که دم حضرت بر سر منبر بشویم باکشته خواهیم شد حضرت فرمودند که قوم یارایم
ما عفو کردیم شما طفیل عفو ما نیز عفو کنید و این رباعی بر زبان مبارک رانند - رباعی

هر که مار را رنج سازد راختش بسیار باد	هر که مار یار نبود ایزد او را یار باد
هر که خارے افکند در راه ما از دشمنی	هر گله که باغ عمرش بشکند بے خار باد

اگر نیکیم از شما ایم و اگر بدیم از شما ایم اینقدر میدانیم به یقین که مستحق امانت بسیار ایم لیکن شک
خدا میکنیم که مردم رحم کرده امانت کم میکنند دنیا و اهل دنیا و حطام دنیا و کار و بار دنیا معلوم در حق
بذل مال و جاه و جان باید کرد این عادت مستمر است بیت ما بحی لله و الم رسول معاً من
لسان الوسع فکیف انابرے غیرت خود شیخ محمد را بنام دیگر میاد نباید کرد دیگر سپر کور در شهر
ور آمد و بخانه مشائخ رفت و نذر مایه نیک گذرانید بعد روز چند ماه بدست مشایخ زر می فرستاد و تخمیناً
صد خواهد بود در آن وقت بروی آفت ضبط اشتها شده بود نفیس مر اخوش نیاید که خود نیاید و در
بفرسید قبول نکردم گفتیم شما در تعب مانده قبول کنیم انشاء الله تعالی چون شما فرح حاصل شود
قبول خواهیم کرد بعد از آن فرح حاصل شد خود آمد اما معنی ارادت دروینا فتم اینقدر است که ظنی
فی الجملة دارد و السلام

مکتوب نود و نهم - نظام الاسلام و المسلمین را از رویش کلیم الله دعا و سلام برسد انتها
آنکه یک قطعه کتابت بمضمون آنکه چند قباب طعام اعظم شاه فرستاده و شما قبول نکردید و برآی
در ویشاں نیز قبول نکردید - و منع ذکر جهر در مسجد حق این است که نتاهم خوب کردید و او هم خوب
کرد خوبی شما ظاهر است که طعام منظمه خوردن چه نافع است اگر چه فقر برآی مصلحت قبول
بمجنین چیزی را کرده اند بعد از آن بصاحب مخصوصه داده اند که برو حلال حرام میشود و خوبی را

آنست کہ علماء ذکر جہر در مسجد منع کرده اند وقت شام اگر مردم نوافل اورا بین وغیر ذلک مقید نشوند
پس در نیوقت ذکر جہر چو اسنیابا صد کس یا دو صد کس باید کرد اکثر علماء در اسل ذکر جہر خلاف
دارند چہ جائے در مسجد جامع بوقت نوافل با اینہم مردم و سبب منع علماء انیست کہ نماز فضل از
ذکر مجرد کہ ذکر عام است و صلوٰۃ خاص چہ در نماز ذکر است و در ذکر نماز نیست پس از ذکر یہا
وقت مصلیاں پریشان میشود بنا بر آن ذاکرا ان جہر را منع باید کرد کہ وقت آنہا پریشان نکنند
شمار آں پس نبود کہ در زمان غازی الدین خاں مغلی صوفی را در زہ زہرے ہمیں ذکر جہر در مسجد
ذکر جہر در خرابہ و ویرانہ باید کرد و نہ در معمرہ خصوص در مسجد دیگر بدانید کہ بادشاہ ہندوستان
از اولاد امیر تیمور است و امیر تیمور ارا دت بخد مت شاہ نقشبندیہ داشت این تورانیان قاطبہ
و کلہم اجمعون منسلک سلسلہ نقشبندیہ اند و سچ سلسلہ دیگر را وزن نمی نهند عجب است کہ
شمار این سلسلہ ہم رسیدہ است و شما جاری نمی سازید و رواج نمیدہید فعلی ہذا اصلاح دید
فقیر آنست کہ غلو در سرود و سماع خوب نیست کہ این امر مختلف فیہ است و غلو در مراقبہ خوب
کہ متفق جمیع سلاسل است پس بعد از نماز فجر با جمیع یاران تا وقت اشراق مراقبہ باید کرد و
بعد از مغرب تا عشاء مراقبہ باید ماند وقت ظہر و عصر اگر توفیق باشد باز مراقبہ باید کرد و روز شنبہ
تمام روز مراقبہ باید ماند و مجلس فرخ منحصراً در شب جمع باید داشت و مجلس سماع در یک روز از ایام
ہفتہ مقرر باید ساخت و ایام را ذوق و شوق چنانچہ در ذکر جہر و سماع میشود و ہچنان ذوق شود
و محبوبیت و پیوندی در مراقبہ ہم پیدا گردد **۵** تو مباش اصل کمال این ست و بس + و در دو گم
شود وصال این است و بس - بیشتر اوقات در مراقبہ باید بود و حلقہ مراقبہ و سماع از حلقہ سماع
باید کرد شریعت را احکام باید نمود حضرت خواجہ قطب الدین بختیار کاکی بغایت مشغول بمراقبہ
بودند لے عزیز در مراقبہ بزرگان مکمل را حالتی بہم رسیدہ کہ بگائگان فوت بنداشتند قصد
تجہیز و تکفین کردہ اند تا بامروزہ روز بیہوش محض ماندہ اند این ہودا سے سماع و سرود پیش
این مراقبہ بچوے نمی آرزو یا این اہل علم را دریں تفسیر وین و عبادات و فہم در میان

و عصر و بعد از صبح بگویند و اہل شوق کہ اندکے بعلم آشنا باشند درس لمعات و لؤلؤ و امثال آن
 بہر حال مراتب تکمیل بہ از مراتب تلوین است و آخر شبہا بعد از نماز تہجد بمراتبہ نشستن بایز
 فکر چہ کہ مشوش خلوت اند باشند کہ مراقبہ احتمال بماند و نجلات ذکر جہر آرسے در بیا بیا بہاد
 لطفے وار و در درس نسخہا و سلوک و سیر مشائخ مانند مطالعہ باید کرد و خاصہ تذکرہ الاولیاء شیخ فرید الدین
 عطار و نفحات الانس مولانا جامی و منازل السائرین و رشحات نقشبندیہ و امثال ذلک باقی
 ماند ملاقات و ولیمت اہل مسنون آنست کہ ہمہ ملاقات باید کرد و اگر دل منجوا ہوا اختیار راست ترک کنید
 این ہم طور است بزرگان چنین ہم کردہ اند مقصود من از این تطویلات آنست کہ اغراض خواہر
 و عام را بر شیخی شامجا نباشد یاد رانے را کہ خلاف بدینہا بگویند براقیمہ بزرگانند کہ از فحوائی سخن
 و رقم ایشان علم و کمال ایشان معلوم خواہد شد و حقیقت باطن نیز و السلام علی عبادہ الذین اصطفی
 مکتوب صمد - بخدمت شاہ نظام الدین والدین اسلام فقیر رسانند و این سخن ہرگز بلا کھنوی
 کسے مذکور نہ کردہ باشند کہ ما قائلیم باخفاء آں الا علی من التقی الصبح و ہوشیہ و صلی اللہ علی سیدنا
 محمد و آلہ جمیعین و انچہ مرقوم بود کہ اگر ذات بخت در دیدن منی آید پس حیات عشاق عبث است
 لے درویش حیات عشاق عبث نیست حیات او بلے عدم دید با سومی است و چون این امر
 عظیم حاصل شد ہمہ مرا و در کنار او نہادند و آنکہ محبت را بصورتے و تشبیہی و تشریحی تصور
 کنی افادات بخت نامد و انچہ مبعوث تست ہیچ تو است ہر جہہ باشند این اصل را مقرر داں
 و برگفتہ بیخرداں قباحث شناس بے صفت و بے رنگ بے قید بود و بکیفیت مکتب باشند و السلام
 مکتوب صمد و یکم - درویش نظام الدین مقتدای اہل عشاق با دھا کبابے درویشاں
 کلیم اللہ سلام میرساند لے عاشق صادق بانچہ از رجوع خلائق و کثرت مریدان خود را گم
 خواہی کرد کہ در دنیا قیمت دار عشق آہی کہ پیر بایں قیمت دار باقی ہمہ تسویات نفس است
 باید کرد کہ روز بروز عشق آہی افروز شود ہرگز ریا و عجب را مدخل نباشد و شکستے زیادہ شود و ہر
 دو خام تالشی را نگاہارید و انچہ از غیب رسد از و نصیب خود و خدا و ان خود جدا کنید و باقی کہ

فاضل باشد آنرا وقت شام ہر قدر عزیزاں کہ وارث شوند پیش آہنبا بد داشتند درویشی کہ خلوت خانہ
نذار دزدگان فی ندارد و اگر حق پر سید چنانچہ در زن کردن بے آرامی است همچنان بوجود حقیقی
آرام است والسلام

مکتوب صدودوم - شیخ الاسلام والمسلمین نظام الدین اعلیٰ المدور حجتہ فی مراتب التوحید
واقصال طریق العشق والتفہیم از خاتم درویشان کلیم سلام موصول است لے درویش
مہاکامن دراعلا کلمۃ الحق والوصول فیض من الدالی المدونی المدوبالمد مقصر نخواہند بود
مذہبیت کہ ہر اسلامہ شامہ سیدہ مرقوم بود کہ از پیرکانو متوجہ بشما میخوام کہ شوم لے درویش بجد المد
کہ مصلحت این کار شما نیکو میدانید کہ ہر جہہ میگویند خوب خواہد بود انیقدر باید کہ نیت فاعل بر فعل خیر
یہا بد کہ نیت المرحومین عملہ دنیا واسباب دنیا ہیج در ہیج است ہر جہہ بے حق است خیر است
باقی ہمہ شر شہرت وقبول خلق اعتبار ندارد و خدا تعالیٰ ہیج مسلمانی را باین بلا مبتلا نکند مرقوم بود
کہ ذکر جہر با یاراں در خانہ موضع دیگر میکنم لے درویش بخود در ذکر مولیٰ باید شد کہ بخود ہی نشانہ
قائم قنات بعد از آن بقا ست در ہر ذکرے و شغلے و مراقبہ کہ بخود نمی شود در حساب ستادان
این فن بیکار است لے درویش طریقہ عجیبہ دیگر است میخوام کہ آنرا بخلق رسانندی الواقع
بس نادر است امید کہ معمول شما افتد و عالمگیر شود آن انیسیت کہ بعد نماز فجر حلقہ کنید ہر چند
زیادہ مردم باشند بہتر و فقیر و غنی و عالم و جاہل ہر کہ باشند داخل حلقہ شود و مراقب نشیند و چشم
فرام آرد و شمانیر چشم فرام آرد و از چشم دل بقوت اسم ذات متوجہ دل مقابل باید شد کہ فیض
زیادہ میرسد از آنجا معلوم میشود مقابلہ خیر من المقارنہ و گاہ گاہ توجہ اصحاب سہیل اصحاب بسیار باید شد و
بصورت اسم ذات در دل خود تصرف باید کرد کہ اس تعجب در دل مقابل کہ تبرکت او منظور و فخر افاقہ
این تصرف در مقابل حبیبائی دل او خواہد شد مثلاً کیکی صفائی دل بسیار دارد و بہ پیش و بے خود
شدہ بیفتد و غلطاں غلطاں شوق و بقیار می نماید باید کہ اہل حلقہ بآن نیردازند و گداز
کسے ہر جہہ خود بکنند اگر کسے خارج از حلقہ رعایت حالش بکنند رواست و کیکی صفائی قلب

کم دارد بی هوش افتاده خواهد ماند و آنکه ازین هم کم دارد فی الجمله بی هوش و بی خودی الجمله می شود
خواهد بود و این حلقه را حلقه همان میگوئیم که فی جلاله و جماله و فی مطالعة ذاتة نه درین طریقه ذکر است
نه سرود که هر دو امر مختلف فیه است و توجه الی المد سبانه متفق علیہ جمیع مذاہب - بهرین طریقه
مشرب نقش بندید است و هم مشرب حقیقیه و هم مشرب قادریه زرقا المد و ایام ایصال هذا
الطریق الی خلایق المد و محبت فی المد و یارام را در و نوشته ام که مواظبت نماید در و دانست
شما هم بهر محبان خود میفرموده باشند که بسیار مقبول است و آثار ظاهر میشود و صحبت حضرت
می آید چون از کر و در و دتم میشود و بسم الله الرحمن الرحیم اللهم صل وسلم علی محمد تعینک لا فناء
والعظم لا تلهک لا عظم بعد تجلیات ذلت و تعینات صفات و علی الله ذالک ۛ

مکتوب صد و سوم - شیخ الاسلامی شاه نظام الحق و الشرع والدینا والدین سلمه الله تعالی
بخط فقر می گذرد چنانچه ایام هفته توزیع و تقسیم یافته است بحال سخنرانی و مجالس سماع عجمی
قسمی مقرر شود برای مراقبه بطور نقشبندیه که همه اصحاب سلسل را فیض باشد بلکه اول و آخر
هر روز بشغل توجه و مراقبه معذور باشند که شغل مراقبه مقبول بهر سلسله است بخلاف سماع و ذکر که هر
که طائفه از ارباب شریعت و برخی از اصحاب طریقت درین دوام خلافت دارند قطع نظر مراقبه
متفق علیهم بهر سلسل است و کیفیت بخودی و غیب و وجود مراقبه حاصل است بطور مراقبه
بهر قسمی که مقرر سازند بهر یاران خود بنویسند که مروج شود که مردم را
نفع زیاده شود - دیگر روز ذکر جبرایلی یا قیوم همه مردمان مجلس باشیخ استاده شده و گرانند
که بسیار نفعست ذکر جبرایلی یا قیوم آنست که همه استاده شد ضرب یا جی بر صحیفه دل زنند و در رکوع
رسند و بذكر یا قیوم باز استاده شوند و دستها بکشد یکسر سبک نمایند نقل خط حضرت عیسی المذنی که از کتب
ننوشته اند نیست از جانب شیخ یحیی سلام بر سر از آنجا که سماع قوی الحانست منع کردن را هم و چون در دو اسلام
مکتوب صد و چهارم - هو الیک الحمد مد علی کل حال الصلوة علی مولاه محمد و الوصل بالعدو و
الأصال و علی آله و اصحابه با خطر فی البال و طالبه فی الفراق العبد المذنب محمد بن محمد برادر منی

و محبت یقینی الصادق المصدوق فی الشوق الناجح المحب الذوق نظام الدین ملخصه از کتاب الحروف
در سلوک طریق و ادایا فته و آبان محامله نموده و مالکین امرگشته با و از دست که از روی رحمت و شفقت
علی اعباد الله مستحقان این طریق رسانند بشیر طلیعه عنوان ظاهر خود را از سوره شریعت و بدیهه
فرین داشته باشند و مراودت ابناء دنیا نه نماید و انزوا و تجرد و تفرید بشعار خود نماید که اگر این چنین
یابند آنچه بر من اعتماد نمایند و من الله النصر و علیه التکلان و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم
اتمسک آنکه چون اندیشه سالک از هجوم خطرات مستغرق گردد و بلا حول گفتن و معوذتین خواندن
کمی نپذیرد و از معالجه آن درماند چه علاج کند امید که از روی شفقت معالجه سریع الاثر درین
باب زده کلاک عطف گردد اندک جواب تجدید و ضو کند و اگر غسل میسر شود بهتر و در کعبت نماز
ادا کرده و سبجی نهند و این عادی یک نفس یک مرتبه اگر تواند سه بار بخواند یا مقلب لقلوب و
الانصبات فی علم یندیشانی ای بر گرداننده دلهای و بصیر ثابت دارد دل مرا بر دین خود چو
خطره بر مرکب نفس سوار شده و در دل جولان میکند اگر اش نفس نذر کند کند بسیار کم شود
و اصل انیت که مولوی قدس سره میفرماید بهیت پور بند و سوسو عشق است و بس + ورنه که
و سواس را بست است کس + والسلام *

مکتوب صد و پنجم شاه نظام الملک والدین و الاسلام و المسلمین زین الله تعالی بوجود
شریف سلک الفقراء الی یوم الدین از فقیر کلیم الله سلام خوانند و بهمه حال مشتاق خود داند
الحمد لله که این نقش خاطر خواه نشست و قرعه توفیق ایصال فیوضات الهی بنام آن نیکنام
درگاه الهی زود ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم شکر این نعمت را
مرا از شما پیش باید کرد اما لای برادر سچی مبدول آن سازند که فیض با کثر مردم متعدی شود
هر که فی الحما صلاح داشته باشد از و در بیع ندارند و در بند آن نباشند که الله تعالی تاخیر خواهد کرد
مرا محمد رحیم بیگ یک گلانی کلاک درده ملاقات این بچه بیچ نمودند اندک از حلاوت نبات تبرکات
داده شد جوان سعادتمند از شغل احمد بیگ بشیر از مرزا رحیم بیگ بنظر آمد و العلم و الدور الی

بایاران خود در خلوت مخصوص خود شنیده باشند که امر و زقدر را گشتن نمی شناسند و آداب
 رعایت نمیکند و قصاید طرف نمکنند بلکه در لشکر این طریق رشتن سازند و بمردم رسانند و اسلام
 مکتوب و ششم الحمد لله والسلام علی عباده الذین اصطفی اما بعد محبة الله حق و محبة الفقراء حق
 و محبة غیر هم فی الله حق مولانا نظام العشق و الشوق و الدین از فقیر کلیم الله سلام خوانند و پیوسته
 ناظر احوال خویش و اندک کتابت سامی باند که هر رسول بود بدست شیخ عبدالقادر رسی بهجت انجامید
 باید که کتابت بی در پی بنویسند و موقوف بر چیزی نذارند خبر آمدن شمار از جعفر بیگ میگفت ما علم
 نیست که اکنون چه بخاطر رسیده اگر قصد همراهی میاں شیخ جیو بزیارت حرمین الشریفین باشد و چه
 وارد و اگر اتفاق نیفتد خود این طرف بیایند الله تعالی با خود دارد و آنقدر که بخود سازد و السلام
 میاں محمد تقی از کم صحبتی شمار هیچ تفاوت نکرد بحال ایشان متوجه خواهند آمد و السلام
 مکتوب صد و هفتم فضائل و کمالات دستگاه عوارف و معارف پناه مولانا نظام الدین و
 الدین مخصوص سلام فقیر خایه در ویشاں کلیم الله بعد از شرح شوق آنکه معلوم شد که
 شمار منصب در ویشی از دیوان حضرت و اسب لطایا که اکا الملک حقیقی است عنایت گشته
 دلیل برین آنکه از فضل الهی شمار محبت دنیا و ابل و ابل آں نامه اللهم زد و کم تنقص لیکن
 کار استقامت دارد اگر شمار استقامت دهند کمال فقر داده باشند بجان الله اوقات و کمال وقت شب
 نوشته شد از دواج موجب تشویش است و آن آب و تاب اوقات و صفای باطن و طمطراق و استغنا
 نمیاندا الا ماشاء الله تجرید ظاهر و سبیل تجرید باطن است هما آنکه اگر تجرید ظاهر را درست نباید
 و اگر ضرر و لا بد باشد که به هیچ وجه از گزیر نباشد و ای اختیار باید کرد قالوا البک کخب من الشیبه
 زیرا که الانها تعلم شیدئا من الفنون الموجهه لاصناعه اوقات الفقیر الصوفی و اما الشیبه انها تعوذ تجریدی
 اصناعتها و اگر و میسر نیاید برای عفت اگر از دواج کفید باید که دخیل کسی باید خواست که در صالوات و نجوا
 معروف بود و در ربوبیت و دنیاوی یکدر چه کم که آسودگی درین است فقیر شمار و ابل تحصیل علم از دواج
 کرده بود قبل از فراغ علم از این بار غایت آنکه اکنون داسی خود به آزاد کرد ۱۰۰۰ فقره شرح شرعی

می آید که آرام یافته ام عجب عجب ماست عجب عزیزند عجب پدر است بعد تجربه عقد خوانند بست
 مناسب نشان شما نیست و در کنیز اگر قدرت نباشد که بهم غوغا خواهد شد بخلاف آنکه قبیلۀ کائنات
 مصرعه مدیت بیازمای و آگاهی زن کن - آزمائش همین راه خوب است بعد از آن خود احتیاج تشریح
 نمایند مگر اندک جمع عرف و عادت کسی از حر آنرا نخواهد بینی بنید که مادر اسمعیل چه بود و مادر حضرت
 زین العابدین چه بود و مادر امام باقر چه بود و مادر امام جعفر صادق چه بود همه هم خرمه بود و السلام
 مکتوب صد و هشتم محبت اطوار خواهد دیدارم از یاد حق آرام تمام باشند قبل ازین منقده رسال
 این طرف نموده بودند یک از دوستان شاه نظام الحق و الدین رسانید و ازین طرف جواب
 مکرر فرستاده ام بر راجه توان کرد و السلام

مکتوب صد و نهم در جواب مکتوب سید محمد درج شده شهواتی که حکم اصیب لازم چون باین فیض
 که طریق عشق و محبت است فایض گشته باید که در ترقی این کار بکوشید و ازین قطره دریایا بنشیند
 الحمد لله علی ذلک که ارت آبا کرام بآن وارث علی الاستحقاق اندک از پیش رسیده بکوشش ستیفا
 همه توان خود و السلام عصر و لایسوز که سوز تو کار دارد و دنیا بوم و لایفا صوره بهر پنج که میگردد
 نشاء باید بود که اگر هوایم کرد از آن سوز و آزار ما بند شوند لا شکایس ترک موالخی ده است
 لیکن از تلخی بعد حق به است و الله بخود دارد و اللسان من لا انسان منه اباه و السلام

مکتوب صد و دهم در ویش عبدالرشید معلوم نمایند که مینا حقیقت طریقت است و مینا طریقت شریعت
 آنکه در چشم اوجال شریعت بنشین بود طریقت و حقیقت تمام و اکمل بود و علامت حصول بدرجه حقیقت
 نیست که روز بروز آفا ناساک و در شریعت قدیم راسخ گردد و این ملحدان که شریعت را از دست داده
 کلام لاطاع ملحدان بسبب گدائی و فقره حیرت نموده به قشر عاقل طعن به حقیقتی میزنند تعزیر کردنی اند
 که همه توحید را بنیان بے معنی است و بے لطفی قالی است بحال ز بهار در صحبت محبتیں جمعا خواهند
 و کلام توحید از بهیج بدینیاں نخواهند شنید آنرا که آفا ناساک در شریعت توفیق رفیق گردد و لمحہ بے لمحہ و لمحہ بے لمحہ
 حال شکر که مقبول کتاب الله تعالی و سنت رسول الله علیه وسلم پیدا یزد و روزا سوسی الله و روزی

آرو سخن او و فعل او دیده و شنیده حال و مقال باید ساخت بدانچه کنه غیب یا غیب تعالی شانہ مدرک
 بیخبری و ولی تواند شد انبیا و رسل و اولیا مکمل و عوام و خواص بشیر و ملک در عدم ادراک میں مرتبه
 برابر اند و بچند کم اند نفسہ اند رؤف بالعبادہ غفا شکار کس نبود و ام باز چیں که اینجا همیشه یاد است
 است و ام را صدیق اکبر از میں مرتبه خبری و دیگر که الهی عن بلادک ادراک المثل طلب میں ادراک را
 مرتبه پیش محققان عدم ادراک است و پس بعضی از کمال تحقیق سخن بجای رسانیده اند که کنه ذات بر علم
 حضرت جل شانہ و غیره مانده نیست زیرا که کنه ذات اطلاق اصلی دارد و علم الاحمال اگر چه علم مطلق باشد
 لازم آید و مطلق حقیقی برداشت احاطه نمیکند اگر چه این احاطه هم مطلق باشد زیرا که خالی از احاطه نیست
 پس چون اطلاق کنه ذات از علم حق بیرون باشد از علم ملک نیز معلوم که کنه نیست که منزه از آن یا که کجاست
 اینقدر هست که آنکس جبر سے آید و میدانی که آن با آنکس جبرس چیست آن با آنکس جبرس شیون نیز است
 و اثبات حضرت وجود مطلق که در مراتب کیانی و اهری این سخن را نیکو دریاب که خود مبدا اصل کائنات است
 اگر گوئی وجود مطلق هرگز بزرگ نمیشود و آنچه در تیز ادراک می آید نیست مگر حادث و صورت و نهی - و آنچه تراشیده
 اوست همه حادث است پس چه معنی دارد فعل ایشان شهود ذات و تجلی ذات و محبت ذات معرفت ذات
 لے درویش معنی این کلمات نیست که چون سالک از امور درایت ذات غایب بود این غیب شهود ذات است
 و عدم شناسائی و اولی شناسائی ذات لیس قاعده کلیه مردم فقی علی هذا القیاس نه آنکه چیزی محسوس
 معقول و محسوس و مذموم و معلوم سالک میگردد و شهود و تجلی او و معرفت او و شهود ذات و تجلی ذات و محبت
 ذات و معرفت ذات تعالی الله عما یقولون عدوا کبیرا لے جانان آنچه در حسن تواند تراشیده پس گوشت
 افشعبدن مافتحتون شنیده مگر چون این مقایسات معلوم کردی و بالا جهال که تفصیل آن در این سخن
 بدانکه سالک در مراقبه عبور با نوافقه و استاده شدن قانع بر آن شدن از کمال فطرتی است بلکه نفی آن
 کردن و متوجه حضرت غیب بتویت گشتن نشان سعادت - یا صورت در میان است خواه صورت ارواحی یا صورت
 مثالی یا صورت حیثیاتی یا صورت لطیف یا صورت کثیف یا نور یا غیره و ان باطلان یا نمر یا غیره و ان
 یقین باین که ترافضیه روحیت و محاق و طس نام نشده آری اگر سبب جدا کیف ری که اینجا محض و

و پس بخت باشد و انهم که بهره مند گشتی و تفصیل این مرتبه در سایر مراتب آبی و گیاهی باید شناخت خصوصاً
 در حضرت انسان که جامع جمیع مراتب و شئون است و بالمد التوفیق کاغذنامه با تمام رسید و السلام
 مکتوب صد و یازدهم - شاه فقیر الله بعد سلام معلوم باد که شمار انوار کبریه ای عمده بهم رسیدند اما قبول نکردید
 و طور توکل و فقر را از دست ندادید خوب کردیدی باید که وضع را بهر حال انجام تالاب گور باید کرد و اینکه قروح
 رسد آن قروح لایزال از غیب هر چه رسد بے عیب است غرض از حتمی آن اگر بایز خواست آن باید خواست
 که هرگز نباید خواست تا خواسته در میان است میدانید که چه در میان است سخن از وادی و دیگر میگویی و السلام
 مکتوب صد و دوازدهم - شاه عظیم الله بعد سلام معلوم باد بهتر آنست که در خانه هیچ بنشینید و چون بخت
 این مورد میان آید در آن نقابت و اسامی اصحاب سلاسل بدست خود نوشته و سه بار چه اولاً خرقة قادریه خرقة
 چشمتیه و ثانیاً آستین نقشندیه چادر قادیان است - دیگر همچنین نسبت شناخت جاری شده که اقسام قسام مردان
 بهم میرسد بعضی بر طوسی و بعضی بر طوری - دیگر اختلاف است بهر جهت است اگر موافق شریعت و طریقت
 باشد و الا اختلاف و السلام علیکم و علی ائمتنا و علی کل مسلمین

مکتوب صد و سیزدهم - مقبول اهل الله محمد علی سلمه الله دولت محمدی در ترقی و تزییناد اغراض استماع جریان
 و گرمی یاران شب یازدهم همراه زنده داشتن دل مسکین خزان نهایت خوش و اعیان وقت تو خوش که
 وقت با خوش کردی و احتضانی قرض شما او کند که نقیصه توکل بخورند که نقیصه توکل مرده خاص دار و لایق آنکه این
 دولت بدست آید کارخانه محبت و عشق جاری دارند و اگر دریاری تربیت بنشیند اجازت داده با طراف انکار
 بفهرسند که علم عشق محیط کائنات گردد و و السلام

مکتوب صد و سیزدهم - حقایق و معانی آگاه شاه محمد علی سلام خوانند الله بعد که وضع شما مقبول اهل الله است
 سلسله را جاری دارند و اجازت از مستحق اجازت دریغ ندارند بهترین اوضاع توکل است انشاء الله انهم در
 خواهد شد غلام محمدی الدین را توکل بفرمایند و مستقل در داشتن ۲۰ صفر که روز مجلس وفات حضرت شیخ محمدی الدینی
 است و نمایند شما از دهم کرد و باشید انشاء الله انشان را هم سبب میسر خواهد شد و حال فقیر نیست که بچه چپ
 بر کف دست چپ خوب نمی نشیند و از قوسی راست وقت رفتار رنگه میکند سن بهشتا و نه رسیده چند

دے باقی اگر باشند در یاد مولیٰ که اولیٰ است بگذرد و السلام
 مکتوب صد و چهاردهم - با عزراخوان العفا و ضلان الوفا شیخ محمد علی رسانند او بجانہ تعالیٰ اصل نشانی
 از قرض مخلوق ربانی انجمنیہ با دای قرض خود و تو فیق خیر رفیق سازاد گوشتہ توکل مراد و دیگر دارد و درین
 سیرت فیض بیشتر از بیشتر حمید عشاق میگردد و الحمد لله کہ درین صورت ہمہ فیض شیوع دارد اللهم زدو
 لا تنقص ہمہ یارای سلام رسانند و بفرزندای نیز سلام رسانند :

مکتوب صد و پانزدهم حامد و مصلیاً و مسلماً برادر دینی محمد علی سلام مطاعہ فرمایند خلافت نصیب است
 دنیای مضروب حضرت صمدیت است بیج نبی بدینانہ آوختہ است تو ابیان ایشان را باید کہ نہ آویند و بزنی
 فقرا و بلباس فقر عمر گذارند و ہمیشہ در اعلا کلمۃ اللہ کہ از پیران من عن سببہ کو شش نمایند درین باب
 جہاد نمایند و این کار سهل است انکارند و منتشر آرد معمرہ عالم سازند کہ رضا را بکی درین است و اصلاح
 مفسدہ فرزندان آدم نمایند کہ انبیاء مسجوت برای ہمین کار بوده اند اوقات را مضبوط دارند تا مریدان را
 بسط باشند و بر ریاضت و مجاہدات امر فرمایند و از زایل تخیلی فواید و بفضائل بموجب تخیلی التماس کن برادر گمنام
 تہیہ ترک کہ خدمت این درویش بسیار کرده مرسل گشت مرا چہ قدر مقدار هست کہ تہیہ مرا خواہد بود صحبت
 اغنیاء اسم قاتل است اگر این طور اختیار کردہ اند اجتناب از صحبت این مفتون نیاماید کرد و اجراء سلسلہ را
 کہ باید است عرس حضرت شیخ ۲۸ صفر مقرر است ہمیشہ کردہ باشند در شہر سہ شینند کہ بسیراہ باشند
 تا آئندہ و روزندہ از شما جیبے بارساند و السلام :

مکتوب صد و شانزدهم برادر دینی میان محمد علی سلمہ اندہ تعالیٰ بیت ترازنگرہ عرش سیزند صغیر
 یوانست کہ درین آنگہ چہ فاداست و حق تعالیٰ فرصت و یاد کہ طریقہ توکل سپری و خود را بر و از حق بدو
 اگر خوف و مضل است مگر در خانہ او کی است کہ بدو حاجی گیری ادا نخواہند کرد کہ طالب دناست یا حاجی است
 چہ قصود و مطالب آن چیز افتادہ است و حق بجانہ تعالیٰ از روزی کہ او آفریدہ است یک گاہ لطف با کردہ
 با حیال دہ زہار کہ در روزہ توکل را متعذر نشناسی ہر حاجات ازین باب روا گیری یقین نشاند اجراء سلسلہ توکل
 از آن میشود کہ وصیفہ نوکری اگر بعضی در صورت بسیار گری با حق متحقق بود نمکین اجراء سلسلہ سپری مریدی

خوب در صیغه توكل فقیر زاده محمد حامد محمد فضل الله و محمد احسان الله سلام میرسانند
 مکتوب صید و بهشت هم محبت دق بر سندان محمدی عاشق برای لهای عاشقان الهی طیب حاذق واقف اسرار
 خفی و جلی شیخ محمد علی از درویش سلام خوانند لای پرور کوشش فرما که فیض این سلسله عالمگیر شود و گروه
 غافلان را بجلقه ذکر و مراقبه بر وازه عرفان برسان که این فیض معرفت بهتر از ذخائر گنج دیا است که عالم
 ربانی چون انبار دوزخ فارغ شوی گوشه توكل لباس فقر را بپوش که این موضع بهتر از وضع نوکری و چاکری است
 حقیقت آن فقیر از شیخ احمد معلوم خواهد کرد و حفظ اوقات بذکر و مراقبه و همیشه عرس یزد هم لازم وقت اند
 مانده شود هم بران خود را سلام فقیر رساند و حامد سعید و محمد فضل الله و محمد احسان الله سلام میرسانند
 مکتوب صید و بهشت هم بنام جامع مکتوبات الحمد لله که خیریت آن دوست جانی از اکبر آباد رسید باید که تا رسیدن
 بمکان استقرار از منزل و مراحل بیابانها آگاه سازند که اکثر جای المکتوب نصف الملاقات مقرر است
 اینجا تمام الملاقات خواهد بود ای پرورد دنیا که در تحصیلش ایمان دست و دیکار آید آفتد در صورت نشوید که دل را بر باید
 و از صلح خلد پرستی عریان سازد و او را بخین دنیا مبارک برای هیچ دشمن مباد دنیا آنست که با خطه دین آئین
 امان را اگر تمام کمال مراتب بند میسر نماید و زمان تحصیل این هم نباشد که از تغافل بلند از کاسبتین
 افتد سه گرچه در تعمیر هم فراغ از دل نیستیم دست در گل دارم اما پاسبی در گل نیستیم
 مکتوب صید و نور و جهم ای عزیز از شیخ احمد درویش سلام خوانند صحبت درویشان تاثیر نفس ایشان یک
 لمح بیک عمر کافی است بیت هرگز نمیرد آنچه دلش نده شد عشق و بهشت است بر جریه عالم دوام ما
 پس آنچه دست حق صحبت بسر برده از خلاف صحبت مقصود نباشد پیش آنکه دلش صحبت آگین شده
 دور و نزدیک مساوی است و لطیفه قلبش با طوار محبت الهی شب روز حاوی مارا هر دم پیش خود تصور
 نمایند و خود را پیش خود دیدم تصور نمایند ای خواجه اگر در خانه نکست صد حرف مجوی که من است و السلام
 مکتوب صید و بهشت اغراض احباب فی عشق الا حد معز الاصحاب شیخ رحمة الله علیه حکم و اما که حیث کان بلاه
 الشوق رسید الحمد لله که خیر وصل اصول بود چون نصرت فراغ افراغ بر شما که شکر این نصرت فراغ شاست از هر رنج
 و صرف بهمت است از هر غریمت بسو اوقالی و تقدس باید که در دنیا یکس از مری که مجبور است و کرده بود و داند

ودل را از آن وانچه در اوست از زخارف که سید شہارزدگر میعلوم شد که تا بیخ عرض حضرت را میسوزد بخت داشتند
 جزا کم از سخننا جزا حنا به اوقات گرمی را گرمی داشته باشد که روشنا بخت دارد و بهای که ازین نقد
 منفس افتد امور دنیا برای فرغ وقت و وقت برای استماع آخرت آنکه در بند تحصیل دنیا ماند و ازین به آن طرف
 هم میسوزند انهم یحسنون صنعوا لله لبس مشروبہ انفسهم اولیک هم الخاسرون
 این دو کلمه بیدیه اصحاب احباب است و رخصه اگر کسی است یک حرف بس است و ریح الاول حقیقی را را
 بفضل خویش درستی که شصت و ششم بود و فرزند عیسی که نام او محمد و لقب و فضل العبد و کنیت او ابوالجی
 که در عیم سلام این عاجز نام بوالد بزرگوار خود رسانند و دعا در حق او فرزند ان التماس ازند که برحق ترسیم و در حق
 میریم و در زمره عاشقین محشور شویم و بخدمت حافظ عبدالمدجید و محبت اطرا مودت آثار عبدالحی و شیخ
 عبداللطیف و نزدیک بدل غلام جعفر و مهر کنش محمد جعفر و دولت دوستان من شیخ محمد و محب مجیدان
 در گاه میاں محمد علی و طالب فقیر و فقر عبدالحق و صادق و در و صدق محمد و دوست یک تنگ
 انصاف خالص جمیع یاران که یاد این نایاب کنند سلام محبت انجام مودت استیلام رسانند
 مکتوب صد و بیست و یکم باغ قلوب بل لا اله الا الله را شایسته طریق موصول الی الله شیخ احمد محمود العاقبت
 و روشین سلام مننون بهر ارقی و مشغول بر جو اندامیقه الشوق که مرسل بود و موصول گشت دل عشق منزل را
 و فرستاده حاصل گردید معلوم شد که بعد از تعب بسیار و رنج بنیامین بقضاء ان مع العشر اوان مع
 العشر روی آرام و طمانیت از محبت غیب نمایاں شده و موقوفی ان فرج پیدا شد و چهره مقصود از رفقا نصیب
 گردید و حقیقی جمیع باطن که مرکز حالات آدمی است از دایره شتاب ثبات بر آورده سوید اجماع مال
 گرداناد و جمیع صویب علاوہ جمیع معنوی ساخته نور علی نور کناد و لے برادرانچہ میکنند تلفه بر آن نیست
 انچه میگردد و قافیه بر فدا ان آنست بایه دل مشغول باطن فی العبد باید ساخت غور و خواب گردنخواه
 شد و گرنه شد چه شد بهمیلین گوشه سلام یاد آورند بنده خدا التمت مصطفی حامد سعید و محمد فضل العبد
 و اہبات بانبات و سائر اہل خدمات سلام میرسانند

مکتوب صد و بیست و دوم حق جمیع صویب و معنوی از لطف کرم خویش باد سلاہ است که در گردان است

آقا و اندام مردم از تشنگی در امتداد این تفرقه بر تنگیست آری بم آمد سجان به شمار حمت کناد که مصنف باین تفرقه
 نیستید ای برادر قیاس کن که دنیا چه جیفه بیش نیست و تحصیل آن عمر بر باد میرود و دولت آخری که بایسته
 آبانده ابد است و تحصیل آن چگونه و در میان رفته راه آبله پاکیزه و ندیدند که از نقطه اول تا نقطه آخر هیچ
 مرتبه و لغوه نماند داشته هم تبه دست افتاد و در مرتبه فوق پیش نظر اقیست نمی بینی که سید المرسلین را میفرمایند
 عسلان بیعتن این مقام محمود و مقصود آنکه آنکس که اول اندیشه جمیع صلی پیدا کند و من بعد
 و تحصیل جمیع معنوی گوشت بقال است برال هرگز بدولت معنوی فائز نیست و قوت کو عمر کجا فرصت میدهد
 بلکه جمیع صوری اکثر از این جمیع معنوی است بزرگان گفته اند جمعی جمیع جمیع در اسباب است و در
 ابدان و جمعی جمیع را از اسباب تفرقه و تشنگی دست زد و کون افتادند کلام محقق منقح است که درین
 تفرقه ظاهر از جمیع باطن غافل نباید بود غم دین غم دین است + همه غمها فرو ترازین
 غم دنیا غم که پیوسته است + هیچکس جهان نیاسوده است + محمد حامد سعید و محمد فضل السلام میرساند و
 همه مردمان درون و بیرون نیز +

مکتوب صد و سبست و سوم حضرت و الجلال الاکرام نجو یکم مرضی او باشند و در مکتوب غیب محبت سلوک
 مدت مدید و محمد سعید و انتظار شدید رسید الحمد لله علی الهی و الحمد لله علی البقی التشت خاطر و تفرقه باطن
 من الله للعبد من کان معه فهو معه و حفظ حایت کائنات کان غرض بهر حال با و با شمع بیخ و مباحث -
 کتابت شما مثل برآسانی اعز که مشتاق این طریقه بودند و میخواستم که آنها هم رقه با علی حده بنویسم لیکن
 آن کتابت نیازم هر چند تلاش کردم کتابت مذکور به دست نیامده مستعجل برین و حزن اکتفا کردم به بیت
 مصلحت دیدن آنست که ایازا همه کاره بگذارد و غم طریقی گزند و من کان الله کان الله و من کان
 هذا المعنی فهو فی الاخره احسن الاقوت سیف قاطع و برق لامع شایسته دل ماه محرم که ماه باشد
 حق تعالی ازین پیچ را از فضل خویش که من بختاد و پنج رسیده فرزندی غایت کرد نام او احسان الله که دیم
 که برادر کلان اوسمی بفضل الله است حامد سعید و محمد فضل الله و محمد احسان الله سلام میرساند تاریخ
 عمر شمس محفوظ خواهند داشت والسلام +

مکتوب صد سبت چهارم - شوق فتوحات غلبه غوارق فیوضاً لاریع علی حق منزل قدوة الاخوان
 الخللان اغراشیخ احمد مکتوب شریف بعد سالها که جادی الثانی ۱۲۸۰ هجری قمری فوت افراگشت الحمد لله علی انک
 ماوراء سال جواب رنگ نذریم اما اگر قاصداں نهادن در زند و مکتوب نرسانند و اگر رسانند تخلف در وعده
 نمایند باز خبر گیریم و این وجه علاج بود که اعوذ و بجز توفیق انخطوط در سلک بجای نرساند برادرین سلک حضرت
 شیخ بخی قدس سره است هر که ارادت می آرد با قطع سعادت برادران صفت مرید است ز صفت پیر اگر
 کسی گوید مثلاً که من مرید زیدم و زید گوید که مرید من نیست زید کاذب باشد و او مرید زید باشد و اگر گوید که مرید زید
 فیتهم و زید گوید که این مرید من است زید کاذب باشد زیرا که ارادت صفت مرید است و از حال خود خبر میداد
 قول او معتبر است پس اعوذ که مرید ارادت میرسد در قول خود ایشان صادق اند ما این دم قدیم جدید را
 قبول کردیم انعم الله کان مستوفی الا زین جهاد پشش خواهد شد طاقیه و امنی مع الشجرات داود
 باشند و از کار و مراقبات که بشمار سیده باشند توفیق آبی آثار و نتائج ظهور خواهد کرد کسانیکه از پیران دنیوی
 انتقال بسو فقیه کنند بغایت عزیزند که من تشبه فوا فیه و منه صحر معاصداں ایشان مهبطان قدیم و
 جدید من الصالحین الصالحات همه را سلام رسانند برخی از حال خود گویم سبت چهارم جادی الثانی مولود فقیه
 و تاج تولد فقیه غنی است تا امروز نهم شهر جادی الثانی است سال عمر مقبلا و مشیت است چهارده یا پانزده
 باتیست که شروع سال نهم خواهد شد از آنقرص و صج الفاصل با فراط شده که دست چپ زانوی پاکست
 و هر دو پا آسایده اند و چهار ماه است که صاحب ششم درین روز رنگ انگاں با استنانت چندمی از اندرون
 میتوانم رفت تا زبیر تیم نشسته میخوانم همین روز مشورت حکم تحصیل قصد خوردن چوب چینی دارم الله سبحانه
 موافق آرد و الا آن روز نرمان سفر زند و نه خرم موجودا نام محبت سلوک مشغول است محمد فضل الله ساله
 و دوازده سپیده قرآن حفظ کرده محمد احسان الدین پنج ساله مکتب شیه بخواندن بی مشغول است اما در ختم یکجایان
 محمد ششم و ادیم بی بی رابعه نام دارد و دیگر بی بی محمد الله برادر زاده خود و ادیم سیوم زینب بی بی مشهوره بی بی
 مصری چهارده ساله است تا حال جای منسوبه و السلام غلام داود بایران قدیم و جدید سلام میرساند
 شاد و ضیاء الدین و جلال الدین هر دو خلیفه مافوق شدند بار دل گذشتگان فاتحه خوانده شد غلام جعفر عرف

میان صاحب الف خاں شیخ عبداللطیف و حافظ عبدالمد و محمد مخدوم و شیخ محمد و شیخ عبدالوہاب
 و فقیر محمد و علاؤ الدین بہہ را سلام رسانند و محمد باقر و قاضی احمد ہوائی با سماء بہہ را سلام رسانند
 مکتوب صلب و لبست و پنجم حقایق آگاہ معارف و سنگاہ شاہ حافظ عبدالمد و ام حضور سرور باشند
 مکتوبات تشتمل بر اسامی طالبان رسید ہر کہ با اخلاص باطن بیدار و ماہمہ را قبول کردیم شما صحبت با در یافتہ
 و کو شکولی و در قمع آنجا موجود اند ہر طالب را موافق حوصلہ آں بہ نیابت ذکر و شغلی بفرمایند و دست
 شما بہ نیابت دست ما شمرند و محبت کنند و ذکر و ریاضات و انانہ را متعلق بہوشانند و از حالت غریزہاں
 ہمیشہ می نگاشتہ باشند کہ ذکر و مراقبہ چہ قدر تاثیر کرد ۲۸ صفر عرس شیخ یحیی مدنی قدس سرہ مقدر است
 بہہ یار ارجہ قدیم چہ جدید ختم قرآن یا درود یا ذکر یا قدری طعام و سرود با ہم نشسته بخوانند باشند و السلام
 مکتوب صلب و لبست و ششم عزیز دہبار و ان تن میان عبدالحی انجیات محفوظ باشند و روز نزدیک
 و در محلہ محبت یکسان است حقیقت جامعہ انسانہ را ہر جا کہ تعلق است از ہمہ بی تعلق است معلوم نشد
 کہ تعلق محبت باقیست یا فانی اگر باقی این صحبت و اگر فانی آں صحبت ؛
 مکتوب صلب و لبست و ہفتم اعزاز شد اعنی شیخ عبدالحی سلام خوانند عجیب کہ درین بار خطی از شما نرسیدہ
 پریشانی و حیرانی اگر کسے دارد درین روزگار آنرا جمعیت داند کہ مردم آنجای کہ زیر ریاست عالیات و زندگی
 سیکونند اکثر پریشان اند پریشانی عیب نماندہ بلکہ جمعیت عیب گشتہ العلت اذا عصمت طابت دین
 روز اجلوہ اگر است عمری و طلب نیا گذشت و حاصل عمر انجہ در خود می بنیاد انصاف بدہ کہ فناء عمر و طلب
 دنیا بہتر است یا و طلب لی بہتر اما کجا دیدہ ہنیدہ کہ حسن این سخن مبنیہ و آشفتنہ این سخن گردد انہر
 و نیا گذرد چہ نفرو معقول گفتہ اند گفتہ ۵ دامن تو فتن با گرد و تعلق بر نہشت آفتاب محبت از سر دنیا گذشت
 مکتوب صلب و لبست و ہفتم برادر عزیز عبداللطیف از درویش درویشان سلام خوانند الحمد للہ کہ
 صحبت شما مؤثر شد شیخ عبدالمد افتاد من بس سن سنہ فلما اجر با و اجر من علمہا چون اخوان شیخ حاجی
 عبدالمد و مردمی قصہ تو بداند معلوم شد شکباز و مجا آوردہ شد کہ از صحبت شما جماعتی بقبض تو بہ
 رسیدند و خواب کہ دیدہ اند بسیار مبارک آمد ہمہ اخلاص طریقت را تا یکد نمایند کہ ظاہر شریعت را آراستہ اند

و باطن بخت مولی پیرسته سازند عرس حضرت یحیی المدنی قدس سره ۲۸ صفر مقرب الهیست کسر
ختم قرآن یا ذکر درو دیامجلس سرود و طعام داشته باشند *

مکتوب صلوات و تحم محمود ارجاں او صلکم اللہ تعالی بارج العباد و زکلم اللہ بالحدیث الاولی و امر صحبۃ
انصافین فی محبتہ اللہ علی ہوا السؤل من حیبا بالمقبول مکتوب شمار رسید الحمد للہ کہ حصول بارمول
برطبق اہل دوستان صورت گرفته چاکہ در حفظ دل عاجزان خواہد کوشید کہ دل شکستہ قہقرو
وار در حضرت او کہ بیج درستی آن ندارد و استداوان عاجزان و شکستہ دلاں فتح فتح غیبی و شہید
فواج لاریبی است و شیخ احمد زیاران باختصاص تمام بایکہ مختص باشند از اوضاع ایشاں
راضی ایم وصول رقیمہ تازہ منشا توجہ تازہ است ہند ہاے حضرت او حامد و محمد سلام نہ رسانند
مکتوب وسی ام شیخ عنایت اللہ صدہ حق تعالی شرح صدر اسلام حقیقی کنا و حکم الاذن اخو قبل
امعین اچاناد و کلمہ برے ربط مغوی نگاشته بودند رسید چون ارادت صفت مرید است عقیدہ
آن طرف کافیت دریں کار بیت ظاہر رکن این کار نیست *

بیت گردیننی با منی پیش منی + در پیش منی بے منی در منی + فضل صحبت ظاہر است
و آن موقوف بر ملاقات صوری بنا بر این کار بر قافی الشیخ است نقد کہ ربط باطن قوتی کار گیرانرو اسلام
مکتوب صدوسی حکم محمد صادق بود و فقیران و اثنی عشر ارشد شیخ محمد سلام محبت انعام خود
رہزہ کہ در اونگ آباد بخانہ شاہ نظام الدین برے این طرف سپردہ بودند الحمد للہ بخیر رسید
جزاکم اللہ خیر الجزاء - اما از فحوائی امام نام نصرے کہ بمیاں محمد علی ارتباط داشت و محمد یار خاں
آمر قاصد ساختہ بدلی فرستاد برامعیبتہا گذشت ۱۴ - شوال منکوحہ میاں شاہ میر فوت شد
۱۵ ذیقعد منکوحہ میاں محمد ہاشم فوت شد ہر دو دختر نازی و نیک بخت بودند دختر ثالثہ را بمیاں

رحیم الدین بادرزاده که خدا ساختیم و دختر رابعه ماسیخو اسیم که بمیال محمد هاشم نسبت کنم اگر در عمر بسیار
کلاں خور و اندام در فاضل است و صالح و مرید و خلیفه من است درین مدتها مبلغ سیصد
روپیج خرج شدند و درین شادی سیوم قریب هزار روپیج خرج شد لاچار دختر چهارم و پنجم
مانده اند خدا می تعالی خواهد فرستاد اشارین هر دو خواهد بود و السلام فقط **تمت**

کتاب	تعداد	کتاب	تعداد
صحیح	۲	عاصی	۲
ازل الخلیقه	۵	ازل الخلیقه	۵
سنة یک هزار و یکصد و چهل و دو	۱۴	سنة یک هزار و یکصد و چهل و یک	۳
۱۰۳۲	۱	۱۰۳۱	۴
زینب الحیوة	۴	زینب الحیوة	۴
زندنی	۳	زندنی	۵
حضرت ایشان بجزت خواجہ شیخ محمد اعظم خاں	۱۶	حضرت ایشان بجزت خواجہ شیخ محمد اعظم خاں	۶
رسانہ	۳	رسانہ	۱۰
خوضہ	۲	خوضہ	۱۳
وہبہ	۸	وہبہ	۱۳
بیادشاہ	۵	بیادشاہ	۱۵
سماخ	۸	سماخ	۱۶

صحیح	غلط	صفحہ	صفحہ
اندکے بمطالعہ کتب	اندکے کتب	۱۲	۱۷
کلیم	کلام	۱۴	۲۰
کلیم	کلام	۳	۲۲
میخوامیم	میخواہم	۷	۷
منیقہ و ملاطفہ	منیقہ و ملاطفہ	۱۹	۲۳
کہ از ذکر	کہ از ذکر	۳	۲۵
شدہ باشند	شدہ باشند	۴	۲۶
بمجرد	بمجرد	۷	۲۸
وہر کہ	کہ ہر کہ	۵	۳۲
قدس	قدس	۱۰	۷
ابن عم	ابن عم	۸	۳۵
کہ ایشان	اگر ایشان	۱۶	۷
مغنیات	مغنیات	۱۹	۳۸
معنی	یعنی	۶	۴۱
تارک	تارک	۱۹	۴۷
سنت	شیت	۶	۴۸
رو	زود	۱۰	۵۷
نمائید	نمائید	۱۵	۶۱
خیر	حیر	۹	۶۲
دیگران	دیگران	۱۹	۶۳

صفحہ	غلط	صفحہ	غلط
دروینا	دوہ	۱	۱۳
سرود وسامع	سرور وسامع	۱۳	۶۵
نقشبند پربیب	نقشبند پربیب	۸	۶۶
برہمہ خلفائی	برہمہ خلفائی	۵۴	۶۸
نصیب العین ماوشما	نصیب العین ماوشما	۱۶	۶۸
نفس پوری و تن آسانی	.	۴	۶۹
توانید	تواسد	۱۶	۷۲
در قصد	قصد در	۱۶	۷۵
ہم	تم	۱	۷۸
بے	ے	۱۹	۷۸
ابید آنکھ فتن	.	۱۹	۸۱
بعضے چہیں بعضے جہاں	بعضے و بعضے	۱۵	۸۲
کراہت	کراہت	۳	۸۳
فردی	زوی	۳	۷۸
جمع	جمع	۱۰	۷۸
دباقی	وقی	۷	۷۸
ہین ہست	ہین ہست	۶	۷۸
تربیت	تربیت	۱۸	۹۲
خواہد بخند	خود بخند	۲۱	۷۸
باہوش	ماہوش	۱	۹۳

اشتبہار

بخدمت مجمع صاحبان مطالع و تاجران کتب نزدیک و دور کے انہاس سے کہ یہ کتاب بموجب قانون بستم شدہ داخل ہی رہبر می ہو چکی ہے اسلئے اطلاع دی جاتی ہے کہ کوئی صاحب بدون اجازت راقم قصد طبع و نشر نہیں اور خفیہ جلدوں کی خریداری منظور ہو اس بند سے ضرب و نمائش فوراً بھیجی جائیگی قیمت فی جلد کاغذ سیرام پوری مع محصول ڈاک چھپو آنہ اور ولایتی پختہ پریس محمول ڈاک نو آنہ۔ شہر والوں سے آدہ آنہ کم لیا جائیگا فقط

المشتہر سید محمد قاسم علی شیبی غفرلہ و نو بہ دلی۔ کلاں محل

